

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
IV. évfolyam 6. szám

2015. november – december

„Tudjátok, hogy azok, akik a népek fejedelmeinek számítanak, uralkodnak rajtuk, és nagyjaik hatalmaskodnak rajtuk.

De nem így van közöttetek, hanem aki nagyvá akar lenni közöttetek, az legyen szolgátok; és aki első akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája. Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.» (Mk 10,42-45)

Tartalom

- 1 Pap Lászlóné: Immánuel
- 2 Beszélgetés a betlehemi gyermekkel - vers
- 3 Hardi Judit: Az ünnepeltre várva
- 4 Óváryné: Ne legyünk langyosak!
Sebestény-Jäger Orsolya - versek
- 6 SZÓL AZ IGE – Az igazi közösség
Nyilas Zoltán esp. igehirdetése
- 8 Maurice Zundel: Az igazi nagyság
- 9 Dietrich Bonhoeffer: Az Ige hatalma alatt
- 12 Pályi Péter: Talán
- 13 Gondnokválasztás
- 14 Puskás Attila: A bajtárs
Dr. Borbély László volt pasaréti főgondnok
- 18 Isten asztala vagy az ördög asztala 2.
Bódis Miklós hátszegi lpt. igehirdetése
- 21 Puskás: Az üzenet – Verőcei látogatásunk
- 22 Hardi Péter: Demokrácia vagy krisztokrácia
- 23 Makkai Sándor: Ki a legnagyobb ember?
- 24 Szalai A.: Egészséges és beteg lelkeség jelei
- 26 Osváth Zsolt: Félelem van, de reménység is
- 27 A.W. Tozer: Remény
Orbán László: Ágotának - vers
- 28 Óváryné: Iszlám – Kereszténység - Tolerancia
- 29 Sántha János biznyságtétele
- 30 Portkóné Alkony Hajnalka: Betegségben is áldássá lenni
- 31 Részlet Pap László lpt. előadásából
- 32 Soós László: Jane utolsó karácsonya
Soós László: A mi utolsó karácsonyunk - vers
- 34 KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK
Puskás: Az Úrról szóljon biznyságom
Látogatóban Juhos Ibolyánál
- 38 András Jánosné: Jótékonyági hangverseny
- 39 Dr. Nagy István Péter: Megjűlt az Isten háza
- RÉGI HISTÓRIÁK – 50 éve történt
- 40 GYERMEKEKNEK
Sné Jäger Orsolya: Krisztus Jézus jó szolgája
- 42 NAPLÓ
- 43 2015 – Képekben
- 44 Befejeződött a templom felújítása

A tudományos világ szinte naponta produkál valami újat. Felfedeznek új égitesteket, új elemeket, új gyógyszereket és gyógymódokat. Hiába, mert amíg – esetleg évekig tartó – biznyító eljárásokon, igazoló kísérleteken át nem jutott, addig nem alkalmazható, nem biznyított tény, csak egy reményteljes felfedezés.

Nem csupán a tudomány világa ilyen „bizalmatlan”! Maga az ember az örök kétkedő, aki „hiszem, ha látom” magatartásával megkérdőjelez mindent. A teremtés hajnalán kezdődött minden, amikor az első emberpár megkérdőjelezte Isten szavát, s döntése nyomán olyan helyzetbe került, amely nem csupán a saját életét változtatta meg, de utódait, az emberiségét is. Az első rossz döntés, lépés az első volt abban a hosszú, máig tartó sorban, amiben élünk, s aminek következménye az, hogy a mai ember nem hisz se Istennek, se embernek.

Krisztus születése előtt körülbelül 2000 évvel Ábrahám ígéretet kapott Istentől, aminek nyomán elindult, s megtapasztalta ő és utódai, hogy igaz Isten minden szava, minden ígérete beteljesedett. Nem telt el, csak körül-

belül 1300 év, és az a nép, melyet biznyságok fellegei vettek körül, hűtlenné lett. Nem Ézsaiás az egyetlen próféta, aki közvetíti Isten bocsánatát, megújuló ígéreteit. Fejezeteken keresztül szól, biztatva a népet: jön, közeledik a megoldás, és az Istentől messze került ember visszatárlhat Teremtő Istenéhez, kimenekedhet a bálvány-istenek hatalmából, melyek a teljes biznyság állapotába vezették. Hiszen nekik hitt, mert ígéreteik olyan csábítóak voltak és olyan tetszetősek. Pénzt, időt, erőt, s ki tudja még mi mindent feláldozott értük, de becsapták, semmi sem lett igaz az ajánlatokból, s az ember ott maradt becsapottan.

Ez persze olyan általános, éppen ezért olyan távoli tőlünk, de ha azt mondom: becsapott emberé lettem, mert megragadtam minden ajánlatot, kipróbáltam a legmeredekebb dolgokat is, bizva abban, hogy szebbé, jobbá, bölcsébbé és sikeresébbé leszek, és az eredmény az lett, hogy cseberből vödörbe jutottam! Ezek után van-e valaki, valami, akihez, amihez forduljak?

Testvérek! Karácsony van! A kegyelmes Isten már akkor, amikor Ádám és Éva elfordult Istentől – de Ő nem fordult el tőlük – ígéretet tett, hogy jönni fog VALAKI, aki majd szembe száll az ámitóval, mert hatalommal érkezik. Ígéretét megújította Ábrahámnak, Dávidnak és most Ézsaiáson keresztül választott népének. Nem hittek? Türelmetlenek voltak? Lehet, hogy igaz volt mind a kettő. S Te, testvérem? Te sem hiszed, hogy dugába dőlt életed megújulhat?

„Ne féljeteK, mert imé hirdetek nékteK nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz: Mert született nékteK ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.”
(Lukács 2:10-11.)

Giorgione: Pásztorok imádása (1508)

A nem-szeretem-napok mocsarában le fogsz süllyedni, s betemet az a sok tisztátalanság, amelybe belekeveredtél, és számodra már nincs kiút? VAN! Isten régen is jelt adott, ma is! Tudta, hogy szükséged van, testvérem, egy bizonyítékra. Hiszen az Ézsaiás 7:14. neked is szól: „*Ímé, a szűz fogan méhében és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek.*” S az idők teljességében jött és emberré lett, Bethlehemben megszületett az Isten, hogy az ígéret beteljesedjék, s az ember szabaddá lehessen általa.

Az, ami a „Koldus és királyfi” történetében olyan mesés és szinte hihetetlen, az Jézus személyében nem mese, hanem a bűnös ember érdekében végzett mentőakció. Ő azért jött, hogy cseréljen az emberrel, helyette szenvedje el az ítéletet, hordozza el az Isten bűn miatti haragját, hogy megnyissa a menny kapuját a megtérő bűnös előtt. Ma már ismét királyi dicsőségében van, mert amiért jött, elvégezte. Amiért emberré lett, a golgotai kereszten végbevitte. A jel, a karácsonyi jászol bölcső, arról beszélt, hogy Isten ígéretének beteljesedése közeledik.

„Várj ember szíve készen, mert jó a hős, az Úr. Ki üdvösséged létszen, szent, győztes harcosul. Fényt, éltet hozva jó. Megtört az ősi átok: Kit vágyakozva vártok, betér hozzátok Ő.”

Látod a fát, hallod a karácsonyi történetet, örvendezel a kapott ajándékoknak, átmelegíti szívedet az együttlét meghittsége a tieddel – ennyi a karácsony? Vagy a jel, az ígéret beteljesedett a te életedben is? Felujjonghatott lelked már, amikor megszületett benned, mert szíved lett a jászolbölcsője életed Megváltójának, az Isten egyszülött Fiának?

Csillagszórók sokasága semmi ahhoz a fényességhez, ami egy újjászületett ember életében Vele megjelenik! A pásztoroknak nagy öröm hirdettetett, s elmentek egészen Bethlehemig, ahonnan visszatértek és dicsőítették az Istent, mert igaz volt minden, amit az angyalok hirdettek. Látták a kisdedet, Aki az egész népnek öröme létszen, ahogy a Lukács 2:10-ben olvassuk. Ez a Karácsony legyen sok-sok ember számára Isten szeretetének nagy emlékünnepe! Megtette azt, amit csak Ő tehetett meg: Isten-Emberként megajándékozott bocsánatával és az örök étellel. Legyen áldott örökkön-örökké!

Pap Lászlóné lelkipásztor

BESZÉLGETÉS A BETLEHEMI GYERMEKSEL

Hieronimus egyházatyja nyomán (340 – 420)

„Kis Jézusom, gyenge tested hidegtől remeg.
Te szerzed meg drága áron üdvösségemet.
Jászlad előtt térdelek, és ajkam esdve kérd:
mit adhatna hálás szívem szeretetedért?”

„Semmit! Csak az angyalokkal énekelj nekem:
Istennek a magasságban dicsőség legyen!
Magam érted még mélyebben megalázom én
Gecsemáné kertjében s a Golgota hegyén.”

„Mégis, mégis, drága Gyermekek, hadd adjam neked,
hadd tegyem kis jászlad elé minden kincsemet!”

„Nekem adod? Hiszen ég, föld s ami kincse van,
mind az enyém: fénylő ezüst, csillogó arany!
Mire való volna neked kincsed, aranyod?
Add oda a szegényeknek, és nekem adod.”

„Kész örömmel teljesítem szent kérésedet.
Mégis, mégis, mit adhatnék egyedül neked?
Mondd meg, drága égi Gyermekek, súgd meg szelíden!
Meghasad a fájdalomtól másként a szívem!”

„Hát megmondom: bűneidet nekem adhatod...
a rossz lelkiismeretet, a kárhozatot!”

„De mit akarsz Te ezekkel, kised Jézusom?”

„Add nekem! Én mind magamra veszem, vállalom!
És cserébe tiszta szívet adok teneked:
tiszta szívet, békességet, örök életet!”

„Kis Jézusom, szememben most hálakönny ragyog.
Nem kérsz tőlem semmi szépet, nemeset, nagyot,
csak a rosszat! Fogadd el hát bűnös szívemet!
És cserébe add a tisztát, add a tiedet!
Még az örök életre is elég lesz nekem!
Ott is téged dicsér érte hálaéneke!”

Alig végeztünk az ebéddel – ami ezúttal sietős volt – ünneplőbe bújunk. Templomba indulunk, kora délután, mégis már szürkületben. Furcsa érzés, hiszen kisgyerekként csak a délelőtti istentiszteleten vettünk részt, onnan is hamar kimentünk, hogy a felnőttektől külön, gyermek-istentiszteleten dicsérjük az Urat, énekeljük, játszunk, tanulunk Jézusról. Most nem lesz ilyen, minden más: végig a templomban maradunk, sőt, ajándékot adunk a felnőtteknek. Mússal készültünk, több hete lázasan gyakorlunk, magoljuk a szöveget. Szenteste van, különös izgalmal lépünk be a templomba. Nem a megszokott kép fogad, hatalmas, gyönyörű karácsonyfa uralja a teret. Az ünnepség persze mindig jól sikerül, még ha van is bennünk egy kis drukk, a végén a felnőttek kapcsolják a világítást, hatalmas csillagszórókat gyújtanak a karácsonyfán. Mi, gyerekek csomagot kapunk, tele mindenféle földi jóval. És mire hazaérünk, az Angyalka is megérkezik: meghozza a gyönyörű karácsonyfát. De nem csak a gyönyörű örökzöldet, ajándékokat is pakol alá. Szüleinkkel együtt énekeljük a kedvenc karácsonyi dicsőreinket. „Ó, jöjjetek, hívek, ma lelki nagy örömmel, a jászolhoz Betlehembe jöjjetek el!”

Hogy mit jelent a református embernek karácsony várása? Számomra ezt, e gyerekkori emléket. A pomázi református gyülekezetben felnőve a karácsony előtti készülődés, az adventi várakozás, az ünnepi gyermekelőadás, az istentiszteletek – legszebb emlékeim közé tartoznak. De miben más mindez, mint ahogyan katolikus testvéreink, vagy az evangélikusok készülnek az Úr születésére?

Református elaink rengeteg népszokással várták Jézus eljövételét. Többségük mára elkopott, elhalványult. De tény, ebben az időszakban talán kicsit többet forgatjuk a Bibliát, gyakrabban éneklünk – jellemzően adventi, karácsonyi – dicsőreket.

FÜLE LAJOS VISSZAJÖN!

Hóból az erdő, ködből a felhő,
hó esik, tél szele fújja.
Valaki eljött, Valaki elment,
Valaki visszajön újra!

Száll csuda híre szívből a szívbe,
kétezer év a tanúja:
Valaki eljött, Valaki elment,
Valaki visszajön újra!

Angyalok ajkán, emberek hangján
csendül a csillagos ének,
Kétezer éve mennek Elébe
boldogan, kik Neki élnek.

Ott a helyed e drága menetben,
életed KRISZTUSA vár rád.
Hagyd el a gondot, légy Vele boldog,
zengje a szíved a hálát!

A magyar népszokásokat természetesen a reformátusok is tartják, vagy tartották. Például december elején megünneplik Luca napját. Igaz, ez a nap a katolikusok körében „népszerűbb”, de Lackovits Emőke néprajzkutató feljegyzéseiből tudjuk, az asszonyi dologtöltés a nap, illetve a tyúkok termékenységének biztosítása is ehhez a naphoz tartozott, a gyerekek házalása, kántálása némi ajándékért cserébe – és ezzel bő termést ígérve – a református településeken is jellemző volt, ha kisebb mértékben is.

A reformátusokra kevésbé jellemző a karácsony előtti böjt tartása, mint a katolikus testvéreinkre, ám a néprajzkutatótól tudjuk, több református gyülekezetben is szokás volt, hogy kevesebb húst ettek az adventi időszakban. Ám, ahogy közeledett a karácsony, megszaporoztak a disznóvágások, hogy az ün-

nepre friss hús kerülhessen az asztalra.

Szintén fontos hagyománya volt a kántálásnak, regölésnek. A kántálók a falu minden házába bekopogtak és adventi, karácsonyi dicsőreket énekeltek, így köszöntötték a helybélieket. Cserébe almát, diót kaptak, apró ajándékokat. Kevesebben ismerik az aranyosvíz-vivés szokását, ami tájegységenként eltérő lehet. Lackovits Emőke kutatása szerint az őrségi és göcseji reformátusok karácsonykor, a kalotaszegiek újévkor egy kútból vagy patakból éjfélkor szólanul vizet merítettek – amiről úgy tartották az ünnep szentségétől megszentelődött – ebből pedig mindenki ivott. Ez biztosította a következő évre a jó egészséget.

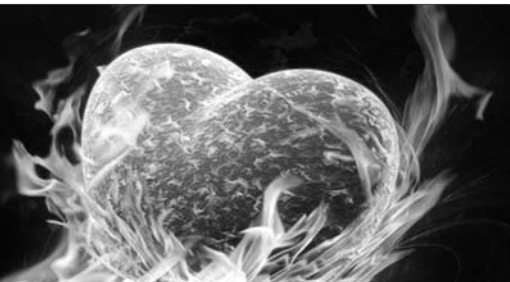
A karácsonyfa állítás szokása Németországból, evangélikus közösségektől ered, mi alig pár száz éve vettük át. Örökzöld növényt állítottak az otthonokba, ami a Krisztusban való örök életet, illetve az Ő révén való újjászületést szimbolizálja. Református családnál is szokás a fa szerény feldíszítése – az évek során persze ez egyre kevésbé lett szerény – illetve a gyerekek megajándékozása. A protestáns családoknál jellemzően inkább az angyal, míg a katolikusok zöménél a kis Jézus hozza az ajándékot a gyerekeknek.

Ma már az egész világ ünnepi lázban ég. Nem csak advent első vasárnapjától: épp csak, hogy elmúlik Halottak napja, a Reformáció Ünnepe, a városok, települések és persze a bevásárlóközpontok mind ünneplőbe öltöznek. Sokat panaszkodunk miatta: két hónappal karácsony előtt? Elveszti az ünnep a varázsát, mire december 24-e lesz! Hiszen a vásárlásra buzdító üzenetek, a felzengő ünnepi, ám mégis hamisan szóló zene kiüresíti az ünnepet – mondják egyre többet, egyre többen. Én valahogy nem bánom ezt a korai készülődést. És bár tisztában vagyok vele, a kereskedelmi láncok vezetőit nem a szent áhitat készíti a lelkes díszítésre, úgy érzem, a karácsonyvárást, Krisztus születésének várását nem lehet túl korán elkezdni. Nem a hajszára, az idegeskedésre, a tömött sorokban való várakozásra, az ész nélkül való süítésre-főzésre gondolok. A Megváltó eljövételét várjuk. Hogy mit jelent számunkra ez a várakozás, hogyan készítjük fel szívünket, nem befolyásolhatja semmilyen külső nyomás.

Mert a készülődés, a várakozás még szebbé teszi az ünnepet – ha nem hagyjuk, hogy a nagy buzgalom agyonnyomjon, és szentestére ne maradjon más, csak az idegeskedés, a kimerültség. Az év talán legszebb keresztyén örömnapján, a Világosság és az Élet ünnepén ne feledkezzünk meg az advent és a várakozás valódi főszereplőjéről, a Megváltóról, aki emberré lett értünk. Nem az ajándék ára, mennyisége a lényeg, amit egymásnak adunk, hanem ami mögötte van: a szeretet, az odafigyelés, a törődés. Ne váljon közhellyé a karácsony, ne legyintsünk lemondóan, ha azt halljuk, jön a szeretet ünnepe. Ne törődjünk bele, hogy Jézus születésére egyre kevesebbek emlékeznek és inkább csak az ajándékozásra figyelnek decemberben. Jusson hely a szívünkben a Megváltónak, ne foglalja el azt a stressz, az idegeskedés, a harag – engedjük be az ünnepeltet, Jézus Krisztust!

Hardi Judit

NE LEGYÜNK LANGYOSAK!

Advent idején olyan gondolatokat, idézeteket igyekszünk csokorba szedni, melyek közelebb vihetnek bennünket az ünnep lényegéhez.

Hogyan várhatták az emberek a Megváltó születését bő kétezer évvel ezelőtt? Milyen volt az első advent?

► Az ókori kultúrák vallásaiban szinte kivétel nélkül megtalálható a várakozás valamilyen szabadító után.

► Egyiptomban a Napisten gyermekét várták, aki végleg győzedelmeskedik a sötét-ség felett.

► A görögök egy csodálatos, mennyei gyermek születését remélték, aki végleg véget vet a földi háborúknak.

► A zsidóság az ószövetségi próféciákból ismert Messiás eljövételét várta, aki majd megszabadítja őket a római iga elnyomása alól és visszaállítja a régi Jeruzsálem dicsőségét.

► Az ókori keleten jóslatok sokasága szólt a földi király megszületéséről.

Ez a sokféle nép, sokféle vallás egy dologban tökéletesen egyezett: mindenkinek konkrét elképzelése, elvárása volt a szabadítóval szemben. Ebbe a békétlen világba érkezett meg Jézus, aki semmilyen emberi elvárást nem teljesített be. Nem külső békességet ígért, hanem belülről fakadó békét, mely a szereteten alapul. Az ókori emberek nagy részét a felebaráti szeretet parancsa megbotránkoztatta, csalódással töltötte el, vagy egyszerűen legyintettek rá. Ma sincs ez másként.

Nézzük meg, hogy áll a mai magyar keresztyénség ügye, a mi ügyünk!

Magyarországon a 2011-es népszámlálási adatok szerint a lakosság 53 %-a vallotta magát keresztyénnek, s csak 10 % a vallását aktívan gyakorlónak. E jelenség okáról, mint legnagyobb kihívásról, ismerjük meg *Joó Sándor* pasaréti lelkipásztornak talán szokatlanul kemény, felébresztő gondolatait 1940-ből, melyek megdöbbenően aktuálisak ma is.

„Nem a hitetlenség, nem a nyílt ellenséges érzület, nem a duzzogás vagy szekta tartja távol a református tömegeket az egyháztól, hanem mindezekenél egy sokkal rettenetesebb, sokkal nagyobb és veszélyesebb ellenség: a közömbösség.

Ma talán sokan azzal a divatos kifogással mentenék magukat, hogy sok a dolguk és nem érnek rá. Testvéreim, ez a legnagyobb

önáltatása a modern embernek, mert akár-mennyire igaz is, hogy nagy hajsza és nagy rohanás ma az élet, az is igaz mégis, hogy mindenki arra ér rá, amire akar. (...)

Amikor valaki az elfoglaltságát emlegeti, majdnem minden esetben, (sőt ne féljünk megmondani az igazat: minden esetben) a közömbösségét takarja vele, akár tudatosan, akár tudatlanul.

Ilyen közömbös református van a legtöbb. Ezek azok a langymeleg keresztyének, akikről a Szentlélek beszélt János apostolnak: „*Tudom a te dolgodat, hogy te sem hideg nem vagy, sem hév.*” (Jel. 3:15.) Na-

gyon nyomorúságos lelki állapot az, amit a Szentírás a „hideg” szóval jelez: ilyen a kihűlt, kőszívű ember, ilyen a kegyetlen, az Isten ellen lázadó lélek.

De még ennél is nagyobb nyomorúság a langymeleg lelkiállapot, amelyik hideg is meg meleg is, és éppen ezért sem nem hideg, sem nem meleg. Ha hideg és meleg találkoznak egymással, akkor kölcsönösen elveszik egymásnak az erejét. A hideg közömbösíti a meleget, és a meleg közömbösíti a hideget.

A langymeleg, a közömbös lelkek nem istentagadók, nem pogányok, de rosszabb az állapotuk, mintha azok volnának. Ha Krisztusról, keresztyénségről, egyházzal beszélgetünk velük, úgy hallgatják, mint akik régi ismerősei az ügynek, barátságosan mosolyognak, helyeslően bólogatnak hozzá, illedelmesen érdeklődnek, udvariasan, de semmitmondóan ígéretet tesznek, ha kell. De sohasem lelkesednek, semmit nem tesznek, szemük nem csillan meg egy drága ígéret vagy egy egyszerű terv hallatára. Kimérték, józanok, ún. „normálisak” marad-

nak, sőt talán titokban lenézik a „rajongókat”.

Testvéreim, úgy érzem, három olyan élményterület van életünknek, ahol a józan-ság, a bölcs mérséklet, rideg tárgyilagosság szegénységet és halált jelent inkább, mint dicséretet: a művészet, a szeretet és a vallás – csak az kerül velük bensőséges viszonyba, aki a tárgyilagosság és józanosság hideg börtönéből kilép, és elfoglult rajongójává lesz a művészetnek, vagy a szeretetnek, vagy az Istennek.

Azt gondolnánk, hogy a langymeleg átmenetet képez a hideg és a meleg között. Lehet, hogy a fizikában így van, de a lélek világában a langyosság messzebb van a melegtől, mint a hideg. Ezért olvassuk az Igében: inkább hideg volnál! Nem úgy van, hogy a lelkiállapot a hidegből útban van a meleg felé, hanem megfordítva: a melegtől halad a hideg felé!

A közömbösség tehát egy kihűlési folyamatnak az állapota. Azt jelenti a langyos, hogy valamikor meleg volt, hívó volt, de már nem az. A közömbös lelkű embernek tehát a múltjában találunk melegséget. Van, akinek a lelkét egy konferencia, egy bibliaóra, egy prédikáció lobbantotta egyszer régen lángra, de azóta egyre jobban veszít ez a láng a fényéből és melegéből. Van, aki az esküvőjén

vagy a konfirmációján érezte úgy, hogy át-tüzesíti a lelkét az egyszerű hit melegsége, de elfeledte azóta szítani a tüzet.

A sátánnak nem az a legnagyobb diadala, amikor egy lelket Isten ellenségévé tett, hanem amikor közömbössé tette. Ez a művelet pedig észrevétlenül történik, és mi magunk vesszük észre a legkevésbé, hogy a közöny belopakodott a szívünkbe.

A közöny úgy kezdődik, hogy elhiszem, amikor a sátán meggyőző érveket kezd

fölsorakoztatni arra, hogy tulajdonképpen a vasárnap megszentelését nem is kell olyan nagyon komolyan venni, hiszen más jó keresztények is vannak, akik dolgoznak vasárnap.

Azután kezdem észrevenni, hogy vagyok valaki, nem kell nekem olyan koldus-lelkülettel megállnom az Isten előtt.

Olvasom a Bibliát, járok még az istentiszteletekre is, de hovatovább mindez üres formassággá kezd válni számomra.

Azután lassan el-elhanyagolom a bibliaolvasást is, az imádkozást is, a szüntelen vigyázást is, elmegyek még néha-néha a templomba azért, de most már csak látszat-keresztényen vagyok.

Ímé, tehát nemcsak azok lehetnek közömbösek, akik most nincsenek itt, hanem mi is. A külső vallásos gyakorlat mellett is lehet valaki közönyös, langymeleg lélekben. Mentés vagy-e tőle egészen, testvérem?

Megdöbbenő az Igében ez a mondás: inkább hideg volnál! Igen, mert a nyílt ellenség sohasem olyan veszélyes, mint a titkos. Az ateistákkal és a pogányokkal szemben tudja az egyház, hogy védekeznie kell, de a közönyösekről mindenki azt hiszi, hogy az egyház gyermekei.

A szervezett istentagadás, kommunizmus vagy modern pogányság elleni küzdelemben csak erősödik, megedződik az egyház, a langymeleg között pedig lassan kialszik az egyház élete, mint a szétzüllött családban a háziutzhely lángja. Ezért mondja Jézus a vele szemben közömbös emberre, hogy „*mivel lágyemeleg vagy, sem hideg, sem hév, kivétel képed az én számból*”.

De minden metsző éle mellett is egyetlen szándék vezeti Őt mindenkor, úgy ennél a résznel is: mégpedig a bűnös ember megmentése. Így szól Jézus: „*Az ajtó előtt állok és zörgetek*.” (Jel3,20) Nem is csak kopogtat Jézus, hanem zörget, dörömböl, és éppen azért teszi ezt, hogy a közömbösségből fölriasszon, az itt egykedvűen hallgató lelkeket fölrázza.

A közönyből csak egyetlen szabadulás van: végre egyszer már igazán bebocsátani Krisztust az életünkbe, engedni, hogy ott maradjon, és a hatalmába vegyen bennünket, berendezkedjék nálunk.”

Van lehetőségünk arra, hogy az ideai adventben megszabaduljunk közömbösségünkől. Elsőként, ha komolyan vesszük saját hitünket és ünnepeinket. Tegyük fel a kérdést magunknak, hogy tulajdonképpen mit várunk mi a karácsonytól.

Képzelnünk el egy nagyszabású születésnap ünnepséget, ahová hivatalosak vagyunk valamennyien. Csodálatos dekoráció, zenekar, sokfágós menü gondoskodik a megfelelő hangulatról; beszélgetünk, nevetgélünk órákon át. Jól érezzük magunkat. Éppen csak a születésnapos ünnepelttel nem váltottunk egy szót sem, valójában nem is találkoztunk vele, meg is feledkeztünk a létezéséről. Sokszor így van ez a karácsonnyal is. Családi együttlét, gyertyafényes ünnep, jó beszélgetések. Ezek szép dolgok, de látjuk, hogy siklik át a hangsúly észrevétlenül a lényegről a mellékesre?! A Valakiről a valamire?! A sok csil-

logástól nem látjuk meg az egyetlen Valakit, akiért a karácsony van!

Állítsuk hát vissza az Ünnepet az ünnep középpontjába! A karácsonyi készülődésben találunk időt arra is, hogy beszéljünk a hitünkről, olvassuk a Bibliát, ismerjük meg belőle sokkal jobban Jézus életét és tanítását!

Ehhez szeretnék négy rövid, adventi könyvajánlóval kedvet csinálni. Ez a négy kis könyv, illetve terjedelmét tekintve inkább füzetecske, Máté, Márk, Lukács és János evangéliuma. Válasszunk közülük egyet, és olvassuk el figyelmesen Karácsonyig!

► **Máté válasszuk, ha** szeretnénk megérteni, hogyan kapcsolódik az Ószövetséghez Jézus Krisztus. Ez az ő területe, rengeteget idéz a zsidó nép törvényeiből, következetesen bizonyítja, hogy a Messiás, akire a zsidóság egy része ma is vár, bizony Jézus.

► **Márkot annak ajánlom, akinek** kevés az ideje – hiszen az övé a legrövidebb evangélium. A pogányok evangéliumának is nevezik, mert Jézusnak az egész világot üdvözítő szerepét helyezi középpontba.

► **Lukácsét az asszonyok evangéliumának** is szokás nevezni. Elsősorban nem azért, mert ez a legterjedelmesebb, legbőbeszédűbb, hanem mert Lukács evangéliumában jelenik meg a legtöbb női alak Jézus körül. A karácsonyi történetet bevezető, Erzsébet és Mária fogantatásáról szóló történet is egyedül itt található meg.

► **Végezetül János evangéliuma**, aminek legfőbb jellegzetessége, hogy Jézus emberi természete helyett istenségét helyezi a középpontba. Érdekes párbeszéd és viták sorozatából áll; a legfilozofikusabb és teológusabb gondolkodású a négy közül.

Olvassuk és beszéljünk róla, tegyük fel kérdéseinket egymásnak! Lehet, hogy éppen nálad van a válasz az én kérdésemre.

Záró gondolatként **Márton Áron** püspök szavait szeretném felidézni:

„Nekünk, keresztényeknek, szerepünk van ebben a világban. Viharnak kitett aprócska lángok vagyunk, hitünkkel mégis a szeretet melegét őrizzük. Halvány hóvirágok vagyunk, de a téli fagyval küzdve mégis a tavaszt jelezzük. Arra vagyunk hívatva, hogy hitünkkel visszahozzuk Istent a hitetlen világba.”

Óvárnyé Herpai Dóra

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA ADVENT

Mert Te tanítóttal meg várakozni, az elrejtett kincsre, ami miénk lehet. Várni mindarra, ami múlhatatlan, igaz és tiszta mindenek felett.

Te tanítóttal hinni is abban, hogy lehet élni mind nemesebben, ha szavad örök visszhangja zeng és zendül vissza a szívekben.

S Te tanítóttal meg remélni is: hogy bár bukdácsoló lépteinken át, ha egyszer mégis véget ér az út, megérkezhetünk Hozzád.

BÖLCSŐD ELŐTT

Lásd én nem hoztam magammal kincseket, mit Eléd tehetnék, mint a Bölcsök,

csak hoztam magammal szívem zezugát, és számos rejtekét, mint száz üres szobát.

Magaddal töltsd be, mást úgy sem adhatok, úgy állok itt, bölcsőd előtt – amint vagyok és úgy vágyom Rád, mint a gyermek.

Zengő harangok vég nélkül ünnepelnek.

EGÉSZEN BETLEHEMIG (Lk 2,16b)

Egészen Betlehemig jöttem, hogy bölcsődnél boruljak Eléd. A fényes téli ég hívott el Hozzád. Igen a fényes, téli Ég.

S míg a hallgatag fák őrzik múltbéli árnyaink, Te általunk adod tovább kiapadhatatlan kincseid.

KARÁCSONYI ÉNEK

Az ajtó előtt állva közénk ereszkedett a fények függönyén a csöndes szó: lehet.

A fa alatt megálltunk, vállunk összeért. Mennyből jött az angyal, s mi tudtuk, hogy miért.

Majd bontogattuk együtt papírból a csodát, az emlék metszón tiszta, akár a jégvirág.

*

Felnőtté lettem. Az ajtó túlsó felén most három kicsi arcon ragyog föl a fény,

s mindenem adnám, hogy érthessék a csodát: Születésednek evangéliumát.

Szeretett testvéreim! A görögök és a keleti emberek általában másképp étkeztek azokban a napokban, mint ahogy mi étkezünk. Mi gyakran bőségesen reggelizünk, talán gyümölcslevet, kukoricapelyhet, kenyeret, sőt tojást vagy sajtot stb. fogyasztunk. Akkoriban a mindennapi ember csak egy szelet kenyeret és némi bort fogyasztott reggelire. Az ebéd is valami könnyű volt. Viszont este sokat ettek. „Deipneo”-nak nevezték ezt akkoriban. Az apostol ezt a szót használta az úrvacsorára. Ez az Úr deipneo-ja volt. A vacsora volt a nap legfontosabb étkezése.

Mai istentiszteletünkön a korinthusi gyülekezet életének egyik sarkalatos kérdéséről beszél igénk. Az úrvacsorázás körül jelentkező problémákat említi fel. Számunkra meglepő módon, igen erőteljesen, parancsolóan feddi a gyülekezetet. Mintha azt mondaná: rossz gyakorlatot követtek, hiszen az úrvacsorát helytelenül értelmezték. A ma embere talán értetlenül olvassa, hallgatja az ilyen, konkrét utalással – történelmi / történelmi háttérrel – bíró eseményeket. Értetlen,

kísérői Troászba érkeztek: A hét első napján pedig, amikor összegyűltünk, hogy megtörjük a kenyeret, Pál prédikált nekik. Pál prédikált nekik, de az összejövétel középpontja a kenyértörés volt! Fontos dolog a gyülekezetet tanítani, fontos a prédikáció, az imák, az énekek, de a gyülekezet összejövételének csúcspontja az úrvacsora volt. A korai egyház istentiszteletét a szabadság jellemezte, ahol szellemileg tehetséges, érett férfiak felálltak az igével szolgáltak.

Egy régi dokumentum, a Didache (A tanítás), amely Kr. u. 100-ban íródott, tehát nagyon korán, két részből áll. Az első részben a keresztyén élet van leírva. A második rész helyi gyülekezeteknek ad utasításokat. Például hogyan kell a prófétákkal bánni, akik látogatóba jönnek. Mulatságos, ahogy írja, a próféta csak három napig maradjon a városban, majd menjen tovább. A Didache 14. fejezetében ez áll: Az Úr napján jöjjetek össze, törjétek meg a kenyeret és ünnepeljétek az eukarisztiát. – Ott is a középpontban áll a kenyértörés.

Ezen szakasz első része az 1Kor 11-ben

Beszéljünk tehát mai istentiszteletünkön a közösségről.

1. A beteg közösség

Ha megvizsgáljuk felolvasott textusunkat, akkor figyelmesek lehetünk arra a negatív kritikára, amelyet Pál apostol elmond. Levelét a bevezető áldás, és hálaadás után a konkrét tennivalókkal folytatja. Nehéz elfogadnia, feldolgoznia ugyanis az általa – mint „plántáló” által (ApCsel 18) – alapított gyülekezetben zajló eseményeket, amelyekről hírt kapott „Kholé embereitől” (1,11). Viszálykodás, pártoskodás van a gyülekezetben, egyesek Pálénak tartják, mások Apollóshoz vagy Kéfáshoz tartozónak, sőt néhányan magukat Krisztusénak mondják. Mindez pedig annak következménye, hogy némely vezetőket a másikkal hasonlították össze, egyik vezetőt „kijátszották a másikkal szemben”. Ezt csak tetézi, hogy mikor a – szeretetvendégséggel (agapéval) összekötött – úrvacsorára kerül sor, akkor, ez a már részekre szakított „test” tovább oszlik. Szinte az atomjaira hullik. Megmagyarázhatatlan az a szociális széthúzás, amellyel az „emlékvacsorát” az éhezés és a megrészegetés szintjére süllyeszti. Megdöbbentő, hogy a közösségteremtés, az egyház fenntartását szolgáló sákramentum, a közösségnek többet árt, mint használ, építés helyett rombol, összetartás helyett bomlaszt.

Sajnos ez a negatív kritika és véleményalkotás nem idegen tőlünk sem. Ha gyülekezeteinkre tekintünk, akkor fájó szívvel kell megállapítanunk, hogy gyakran jogos az a kritika, amellyel többek között a református egyházat, avagy gyülekezeteinket illetik. S így sajnálattal kell látnunk azt is, hogy a hívek serege, a mindenkori erővonalak mentén szétszakadozott, s – látszólag – csak a történelmi kereteknek köszönheti még egységét. A gyülekezetek megosztottsága, gyakran szociális jellegű: a gazdag gazdagsága nem szeret osztozni a szegény szegénységével, a tudós tudása elviselhetetlennek érzi a buta butaságát, az – állítólagos – „hívó hite” lenézően tekint az – állítólagos – hitetlen hitlenségére, és folytathatnánk a sort.

Az egyháztörténelem igazolta, hogy vannak olyan pillanatok és helyzetek, amikor az „egyház úgy elhanyaglik, hogy megújulni nem képes; a szakadás nemcsak jog, hanem kötelesség is” (Ravasz László). Mindamellet nincs szörnyűbb, mint annak a félreértett felhívásnak engedelmessé válni, amely az egyház, így a mi gyülekezetünk elhagyására szólít: „fussatok ki a parázna Babilonból”. Hiszen a legszörnyűbb jelenség, visszaélés, az „amikor a Krisztusban hívőknek kisebbsége, magát egyetemesnek nevezi, de csak úgy, hogy magát tartja egyetemesnek.” (Ravasz László) Azaz a másiktól is azt mondjuk, hogy hívő, református; valójában pedig csak magunkat, saját (kegyességi?) csoportunkat tartjuk igazinak. (Hívőnek és reformátusnak). A másikat pedig lenézzük, elkerüljük, elmondjuk mindennek. Látszólag nyitottak vagyunk, közben pedig a legtartóbb csoportokat hozzuk életre.

mert megszokása szerint – kétezer esztendő alatt – a sákramentum kiszolgálása, a vele való élés gyakorlata legtöbbször az istentisztelet legünnepelesebb, legmértősebb része, amely „ékes rendben” megy végbe.

A korai egyház istentiszteletének egyszerűsége erős kontrasztban áll a nagy és fiatalokból álló egyházak istentiszteletével. Szeretném röviden ismételni, amit már kezdetben is mondtam: Megmaradtak az apostolok tanításában és a közösségben, és aztán elmagyarázza, hogy miben áll a közösség, ugyanis a kenyér megtörésében és az imádkozásban. A közösség nem egy kedélyes együttételt jelent! Ez a három dolog jellemezte a korai gyülekezetet. Odafigyeltek a tanításra, megtörték a kenyeret és imádkoztak. Ez volt a korai egyház egyszerű tevékenysége.

A korai egyház az apostolok tanítására és a közösségre koncentrált. A közösség a kenyér megtörésében és a közös imádságban jutott kifejezésre. Ez volt jellemző a korai egyházra és ez tette erőssé. Az összejövetelek csúcspontja – az Újszövetség bizonyítéka és az egyházatyák szerint – az úrvacsora ünneplése volt. Az ApCsel 20,7-ben, Lukács kommentárjában azt olvassuk, amikor Pál és

hangsúlyozza az úrvacsorán való részvétel fontosságát. A második rész az előkészület fontosságát hangsúlyozza. A meglepő dolgok egyike az úrvacsorára és Krisztus áldozati halálának hangsúlyozására vonatkozólag az, hogy ha nem is értünk meg mindent, a kereszt a középpontban van és annak nagy jelentősége van.

Az itt hallottak inkább hasonlítanak egy családi étkezésre, mint a gyülekezeteinkben kiszolgáltatót szent jegyek vételére. Hadd szögezzem le mindjárt, az a legnagyobb probléma, ha az úrvacsora a széthúzás, a szakadás okozója. Ha ugyanis ez utóbbi bekövetkezik – mint Korinthusban –, akkor a sákramentum elvesztette jelentőségét, célját: elvesztette a plurális társadalom közösséggé, egy testté formálásának lehetőségét. A helyes úrvacsorai gyakorlat ugyanis az „egyház életének folytatásához és megerősítéséhez” tartozik. Az egyház életének ezért kiemelten fontos része az úrvacsora, mert először is – öszövétségi értelemben – emlékeztet a Jézusi utolsó vacsora, valamint az apostoli, reformátori úrvacsorára; másodsor „megízleljük benne a jövő világ erőit” (Zsid 6,5), harmadszor: a jelenben egyesít Krisztussal (unio), ugyanakkor közösséget (communio) hoz létre a test tagjai között.

2. A megújításra váró közösség

Ha e közöttünk is munkálkodó jelenségre tekintünk, mentségül sok mindent említhetünk. Ma szinte közhellyé válik a sajtó, a közélet magyarázata: szekularizáció. A bűvös és érthetetlen szó sok mindenre magyarázatot adhat, de sok kérdést is felvet. Tapasztalataink is azt mutatják, hogy az emberi kapcsolatok leértékelődnek, az ember mintha nem lenne kíváncsi a másikra, s így nemcsak a kapuk záródnak be, hanem az emberi szívek is. A meglepetést ezek után igénk adhatja, miszerint nem új keletű jelenséggel van dolgunk. A közöny, a másíknál magam különbnek tartása már megjelent az első gyülekezetek életében is. Így kimondhatjuk, a tapasztalható negatív jelenségeknek lélektani magyarázata is lehet. Ez pedig lényegében véve az emberi önzés, a világi gondolkodás, az ösztönember természetes viselkedése. Ez az, ami már a korinthusi gyülekezeten belül is lehetetlenné tette, hogy ott igazán szent dolgok történjenek, ékes rendben magukhoz vegyék Krisztus testét és véréit. A Szentírásban azt olvashatjuk, hogy mindenki a „saját vacsoráját veszi elő”, ma pedig azt mondhatnánk, hogy mindenki a „maga pecsenyéjét süti”. Az emberi önzés, az én magasra emelése jelenti a ma emberének a legnagyobb veszélyt. Világunk ugyanis az egyénre esküszik, és azt mondja: Légy önmagad! Valósítsd meg álmaidat, vagy ahogyan egy reklámszövegből sugárik: „Ha a vágyaid már megvannak, álmoldj...”. Az örök kísértés ismert, légy olyan, mint Isten...

Az önző ember – mint e korinthusi példa is mutatja – nem vállalja fel testvérnek a másikat: az önző csak magára tekint, a maga bűneit, a maga sikereit, a maga fájdalmait, a maga kísértéseit, a maga hitét és hitetlenségét látja. Az önző csak magára tekint, a másíknban inkább lát ellenséget, inkább lát szegényebbet, inkább lát megvetettebbet, mint megváltott gyermeket.

Az önző – korinthusi – magatartás pedig annyit tesz, mint megvetni az egyházat, megvetni az Isten által elhívott, oltalmazott és őrzött egyházat. Így mikor a krisztusi test, részekre tagozódik, meg kell szólalni az apostolnak. Nem maradhat néma, mert ha csendben hallgatna és elnézné, az úrvacsora megcsúfolását, a megosztott közösség cinkosa lett

volna. Így itt – véleményem szerint – mintha Ezékiel, Jeremiás vagy Hóseás próféta módjára szólalna meg Pál. Szavaiban mindvégig ott a félelem, bizonytalanság is, hogy véletlenül se váljék a – számára szeretett – közösség hűtlenné. Nehogy e rossz gyakorlattal megvessék az Isten gyülekezetét. Mintha e kemény szavak: parancsolom, nem dicsérhetlek titeket, a pásztori szó elemei lennének, melyekben ott rejtőzik a megjobbítás szán-

déka. Bár jól láthatóan nem dicséri az apostol a gyülekezetet, mégsem mond le róluk, hanem tanításul elmondja az ismert sorokat: „Mert én az Úrtól vettem, amit át is adtam néktek...”

Lássuk be az egyház nem makulátlan intézmény, hanem igaz és tiszta. Nem álomintézmény, hanem olyan, mint az embernek édesanyja, akinek lehetnek – és vannak is – hibái és fogyatékságai. Ezeket pedig a szerető gyermeknek el kell hordozni, de amit lehet – gyöngéden –, ki is lehet igazítani. „Azért ha egy Egyház valamiben fogyatékos, hiányos, azért még elhagyni nem szabad – különösen nem szabad akkor, ha a hiba az Egyház szolgálataiban rejlik. Mivel minden Egyház emberekből áll – de annál éberebben kell őrködnünk a drága örökség felett, s annál alázatosabban és buzgóbban törekedni arra, hogy az Egyház az Ige és a Szent Lélek által állandóan megújuljon.”

3. Az Úrvacsora által létrehozott vertikális és horizontális közösség

Itt vagyunk tehát mi XXI. századi emberek is, akik egymás mellett élünk, ülünk a templompadban, más gondolatokkal vagy

lelkiséggel. Kavargó gondolataink között hallgatjuk az Isten Igéjét, s vagy lecsendesül szívünk, és a lényegre figyel, vagy valljuk be őszintén, nem. A kórképet és az általános megújításra / megújulásra való felhívást láthatjuk, hallhatjuk. Így ezek után beszéljünk a bevezetőben elhangzott – az „egyház életének folytatásához és megerősítéséhez” tartozó – úrvacsorai gyakorlatról, mely a jelenben egyesít Krisztussal, ugyanakkor a közösséget is létrehozza, ezért mondja Pál apostol, hogy, aki méltatlanul úrvacsorázik, az meggyalázza az Úr testét. Meggyalázza, megveti az Úr gyülekezetét; vagy ahogyan korunk egyik teológusa fogalmazta: „[...] a keresztyének élete egyetlen nagy [...] közösség az Üdvözítővel és ezért közösség egymással is. Ahol az nem közösség az Üdvözítővel, ott nem közösség egymással sem, és ahol nem közösség egymással, ott nem közösség az Üdvözítővel sem.”

A gyülekezet közösségének ez az ajándéka sajnos nem tudatosul Református Egyházunkban, pedig a Szentírás és hitvallásaink alapján, az elhívott és újjászült hívó ember nem magányos, nincs egyedül, hanem közösségre rendelt. A magányos hívőnek úgy kialszik hite és eltűnik újélete, mint a tábor-tűzből kihúzott faág, mely csak ideig-óráig ad meleget s világosságot. Nagypám is mindig azt tanította, mikor telenként unokája a tüzet rakta: „Párosával rakd a tűzre a fát, különben

kialszik a parázs!” Úgy vagyunk tehát az Ő tagjai, mint ahogyan egymásnak is tagjai vagyunk. „Ha szenved az egyik tag, veled együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, veled együtt örül valamennyi. Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai.” (1Kor 12,26-27)

A BABA-MAMA KÖR ADVENTI JÓTÉKONYSÁGI ALKALMA

2015. december 12.

„Ettől a testtől, a gyülekezettől elszakadva olyan védtelen a hívő keresztyén, mint a magánosan égő gyertya a viharban.” Senki sem élhet az Isten által életre hívott, Szentlelkével felügyelt közösség határain kívül, hiszen Ő az, aki az egyének egybe-egységével építi fel az egyházat, és létrehozza a test tagjainak közösségét:

Ezért halljuk az apostoli áldásban: Krisztus kegyelme, az Isten szeretete és „a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!” (2Kor 13,13)

Ez a közösség megoszlik egy látható- és egy láthatatlan részre, a szó teológiai és fizikai értelmében a naponkénti imádság és bibliaolvasás által. A sokszor bizony a maga teljességében láthatatlan közösségről beszélt egy alaklommal a Kálvin Kiadó igazgató lelképásztora. Egy tájékoztató kapcsán szólt arról az egyre bővülő bibliaolvasó közösségről, amelynek épülését a Bibliaolvasó Kalauz „népszerűsége” folytán látja. Elmondta, hogy a könyvvásárlási sznobéria nem terjedhet ki egy 300 Ft-os vezérfonalra, ugyanis hite szerint a legtöbb vásárló használja is a kalauzt. Így kapcsolódik össze egy testté, egy közösséggé a szétszórt reformátusság.

Létezik, él és néha meg is jelenik ennek a közösségnek látható formája, amely leginkább az úrvacsorában látható. Az úrasztala körül a „Krisztus testében és vérében való közös részesedés révén a szó szoros értelmében véve testvérekké válunk, egy testé és egy vérré a Krisztusban” (Joó Sándor).

Spurgeon meséli el, hogy egy alkalommal ismeretlenekkel együtt úrvacsoráztott, nem sokkal később a mellette ülő férfival az utcán találkozott és ezért bátran megszólította. A férfi értetlenül állt az idegen előtt: „Bocsásson meg, nem ismerem önt.” „Én se – felelt Spurgeon –, de az elmúlt vasárnap együtt úrvacsoráztunk, s egymás mellett ültünk, így mi testvérek vagyunk!” A megszólított meghatózott és meghívta egy teára, s az elbeszélés szerint olyan barátság szövődött kettejük között, mely nem szakadt meg egy életre. Így folytatódik a Krisztusban megkapott és életre hívott közösség a hétköznapi életben, ezért kellett volna a szakadások helyett, az Úrvacsorában lévő közösséget (teremtést) felismerniük a korinthusi híveknek. A Pál apostol által bírált negatív példa pedig – a Krisztus testének és az embertárs megvetésének gyakorlata – buzdít bennünket arra, hogy nekünk igazi közösségben, isteni és emberi közösségben kell élnünk, hol figyelniük kell az Ige és sákramentumban mellettünk testvérként álló szavára! Ámen!

Nyilas Zoltán esperes

Az emberiségnek ilyen elképzelése volt a nagyságról. Az emberiség csak uralkodásként volt képes értelmezni a nagyságot. Eszerint az a legnagyobb, aki eltapos, akinek alattvalói vannak, aki parancsol és engedelmességet követel. Az a legnagyobb, akinek a szemében a nép csak porszem és semmi más. Így istenülnek meg a fáraók is. Istenségüket trónralépésükkor nyerik el, népüktől engedelmességet követelnek, és azt, hogy isteneknek tekintsék őket. A fáraó isten.

Most már mindannyian így képzeljük el a nagyságot. A nagyság azt jelenti: uralkodni; a nagyság: mások felett lenni; a nagyság az, hogy megtapsolnak minket, hogy alattvalókkal rendelkezünk. A szokásos értékrendben a nagyság azt jelenti, hogy valaki fentről letekint a tömegre, mely csodálja őt, és hódolatával adózik neki. Mi mindannyian meg vagyunk fertőzve a nagyság ilyen értelmezésétől, mert mi magunk is prédájává váltunk önszeretetünknek, csak arra gondolunk, hogy magunkat előtérbe helyezzük, hogy rólunk beszéljenek, s ezzel elhomályosítsuk a többiekét. Ez az értelmezés megrontja szellemünket, meghamisítja vallásunkat, mert az evangélium éppenséggel egészen más értékrendet mutat föl. Ez az új értékrend hihetetlen, csodálatos, ennek a jelentőségét még fel sem fogtuk.

Nagycsütörtökön, néhány órával Jézus haláltusa előtt még úgy érkeztek az apostolok az Utolsó Vacsora színhelyére, hogy

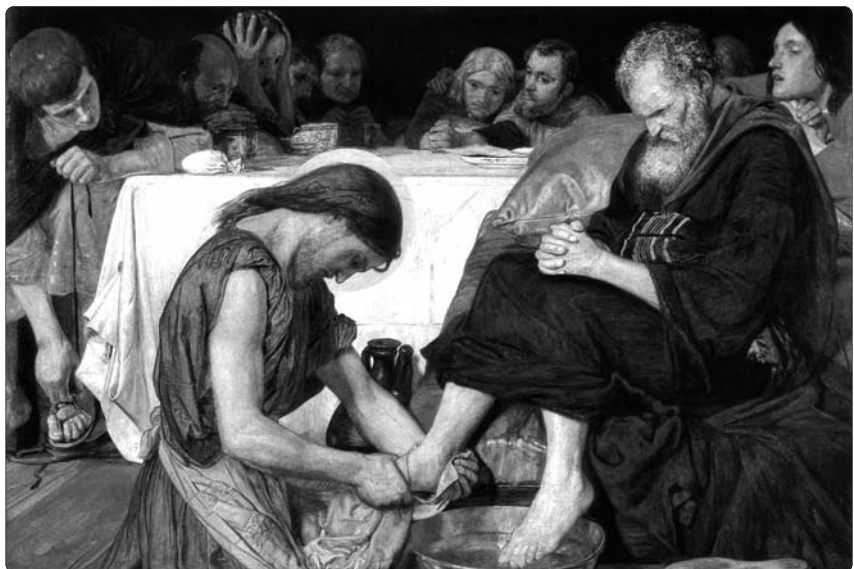
semmit nem értettek. Az Utolsó Vacsora asztalánál is képesek voltak azon vitatkozni, hogy ki üljön a fő helyre. Most már csak az maradt: az első helyek. Jakab és János – még János is, a szeretett tanítvány – anyjuk közvetítésével a két első helyet óhajtották maguknak. Arról álmodoztak, hogy trónusokon ülnek, és bíráskodnak Izrael 12 törzse felett. Nem tudják – mondta Jézus –, milyen lelkület van bennük. Hatalmukba kerítette őket – ahogy minket is mind a mai napig –, az uralkodásnak a képzelete. Számukra a nagyság azt jelenti, hogy fentről letekintenek, alattvalóik vannak és fogadják a hódolatokat.

És Jézus most megmutatja nekünk, milyen is az igazi nagyság. Vízet önt a mosdótálba, kendőt köt a derekára, térdre ereszkedik, és elkezd megmosni a lábukat. Ez olyan tett, amit még a zsidó rabszolgák is megtagadtak volna uruk felszólítására. És Péter, még mindig a nagyság képzetének foglyaként, a hamis nagyságtól elhomályosulva megbotránkoszik: „Nem, Uram, ez lehetetlen!” [„Az én lábamat nem mosod meg soha” (Jn 13,8)] El akarja téríteni Jézust az alázat tétől, ahogy korábban a kereszttől. Jézusnak nyomatékosan ki kell jelentenie, hogy Péternek nem lesz része az Ő országában, ha nem hagyja elvégezni, amit tennie kell.

És látjuk Jézust, amint térdén állva megmossa Júdás lábát, aki Őt eladta, megmossa Péter lábát, aki majd megtagadja, Jakabét és Jánosét, akik az Agónia kertjében elalszanak, az összes többiét, akik elmenekülnek kiszolgáltatásakor, neki pedig gyalázatra szánt elítélként kell ezentúl megjelenie. Itt kezdődik az Újszövetség, ekkor hasad ketté a lepel, és mutatkozik meg Isten igazi arca, s a nagyságnak egy új, semmihez sem hasonlítható kritériuma világosodik meg végre számunkra: az igazi nagyság nem uralkodást jelent, az igazi nagyság nagy-lelkűség, és megint csak nagy-lelkűség. . .

Az a legnagyobb, aki a legtöbbet adja, aki mindent odaad, aki a végtelenségig megy az adakozásban, akinek nincsen semmije, aki semmi más, csak Szeretet, aki nem tud mást, csak szeretni.

(Részlet Maurice Zundel: „Isten, a nagy félreértés” című írásából)

Ahol keresztyén emberek együtt élnek, ott előbb-utóbb annak is be kell következnie, hogy egyik a másikának Isten Igéjét és akaratát hirdesse. Elképzelhetetlen, hogy testvérek a személy szerint mindegyikünknek a legfontosabb dolgokról ne beszéljenek egymással.

Keresztyénekhez méltatlan, hogy a legdöntőbb szolgálatot tagadják meg készakarva egymástól. Ha nem megy a dolog, lehet, hogy azért nem megy, mert felebarátunk emberi méltóságát a világról sem akarjuk megsérteni, s közben megfélelkezünk a legfontosabbról, arról, hogy bármilyen idős, bármilyen magas állású, bármilyen fontos emberrel állunk is szemben, azért ő is ugyanolyan ember, mint mi, ugyanúgy Isten irgalmára szoruló nyomorult bűnös, ugyanúgy bajban van, s ugyanúgy szüksége van a segítségre, a vigasztalásra és a bűnbocsánatra, mint nekünk.

Keresztyén emberek azon az alapon beszélhetnek egymással, hogy tudják: mind-egyikük bűnös, emberi méltóságának teljességében is elhagyott és elveszett bűnös, ha segítség nélkül marad. Ez nem a másik ember kisebbitése, lealacsonyítása, a kellő megbecsülés hiánya. Éppen ellenkezőleg – pontosan így adjuk meg neki a tiszteletet azért, ami az ember egyedüli méltósága: hogy bűnös létére része lehet Isten irgalmában és dicsőségében; hogy Isten gyermekévé válhat. Egymáshoz intézett szavunk ennek tudatában lesz szabad és nyílt. Tudjuk, hogy mindketten segítségre szorulunk. Egyikünk a másikat arra inti, hogy azon az úton járjon, amerre Krisztus hív, s kerülje az engedetlenséget, amely romlásba visz. Szelíden és keményen szólunk egymáshoz, mert ismerjük Isten jóságát és Isten keménységét. Mi félnivalónk lenne egymástól, amikor nekem is, testvéremnek is csak Istentől kell félnünk? Miért tartanék attól, hogy testvérem nem fog megérteni, amikor magam is igen jól megértettem azt, aki – talán akadozó, csiszolatlan szavakkal – nekem hirdette Isten vigasztalását és intését? Vagy azt hinnék: akad egyetlen ember is, akinek sem vigasztalásra, sem intésre nincs szüksége? Akkor ugyan miért ajándékozott meg minket Isten a keresztyén testvériség ajándékával?

Minél készségesebben hallgatom az Igét mások szájából, minél nagyobb alázattal és hálával igyekszem még a szigorú feddést is a

DIETRICH BONHOEFFER

szívemre venni, annál szabadabb és tárgyilagosabb leszek a szólásban. Aki testvérenek komoly szavát érzékenykedő hiúságból elutasítja, az maga sem tudja szelíd alázattal hirdetni az igazságot a másiknak, mert fél az elutasítástól, hiszen személyes sértésnek venné. Az érzékeny ember hízélgéssel kezd, ám – csakhamar – testvérenek megvetésével és rágalmazásával végzi. Az alázatos viszont egyaránt megőrzi az igazságot és a szeretetet. Megőrzi Isten szavát, hagyja, hogy az Ige vezesse oda testvérehez. Nem önjavát keresi, nem önmagát félti – ezért tud a másikon segíteni Isten Igéje által.

A feddés elkerülhetetlen, hiszen Isten Igéje kötelez rá, ha testvére nyilvánvaló bűnben jár. A gyülekezeti fegyelem gyakorlása a legszűkebb körben kezdődik. Ahol az Isten Igéjétől való elhajlás a tanításban vagy az életvitelben a szűkebb közösséget – s egyúttal az egész gyülekezetet – veszélyezteti, nem maradhat el az intés, a feddés. Minden kegyetlenségnél irgalmatlanabb az a lágyág, amely a másik embert átengedi a bűnének. Minden irgalmasságnál nagyobb a szigorú feddés, amely testvéremet a bűn útjáról szólítja vissza. Az irgalmasság szolgálata a valódi közösség utolsó lehetőségének följajánlása, ha csakis az Isten ítélő és támogató Igéjét bocsátjuk kettőnk közé. Nem mi ítélünk ekkor, hanem csakis az Isten, s az Ő ítélete segítség és gyógyítás.

Dolgunk mindvégig szolgálat; sohasem tartjuk magunkat különbnek testvéreknél, szolgálunk neki még akkor is, amikor Isten ítélő és szétválasztó Igéjével szólunk hozzá, s az Isten iránti engedelmisségből fölbontjuk vele a közösséget. Tudjuk: testvéreinkhöz nem a magunk emberi szeretetével maradhatunk

hívek, hanem az Isten szeretetével, amely csakis az ítéleten át juthat el a szívéig. Isten Igéje maga is szolgálatot tesz az embernek azzal, hogy ítéletet mond fölötte. S aki az Isten ítéletének szolgálatát elfogadja, az a segítséget fogadja el. Itt válnak nyilvánvalóvá a felebarátunknak nyújtható emberi segítség korlátai: „Senki sem válthatja meg atyjafiát, nem adhat érte váltságdíjat Istennek. Minthogy lelkeknek váltsága drága, abba kell hagynia örök-re...” (Zsolt 49,8-9). Ama egyedüli szabadtó, megváltó segítséget, melyet csak az Isten Igéje adhat meg testvéreinknek, pontosan azzal tesszük lehetővé és hagyjuk jóvá, hogy belátjuk: saját erőnkből egyáltalán nem telik érdemi segítségre.

Testvéreink útjai nincsenek a hatalmunkban, ami szét akar bomolni, nem kényszeríthetjük, hogy egyben maradjon, ami el akar pusztulni, nem kényszeríthetjük, hogy életben maradjon. Ám Isten összeköt a szétbomlásban, közösséget teremt az elszakadásban, kegyelmet ad ítéletében. Igéjét azonban a mi szánkba helyezte, azt akarja, hogy mi hallassuk. Ha Igéjének gátja vagyunk, bűnös testvéreink vért rajtuk fogja számon kérni. Ha viszont Igéjét szólni engedjük, akkor általunk szerez testvéreinknek szabadtót. „Aki bűnöst térít meg az ő tévelygő útjáról, lelket ment meg a haláltól és sok bűnt elfedez.” (Jak 5,20)

„Aki nagy akar lenni közöttetek, az legyen a ti szolgátok...” (Mk 10,43). Jézus a közösségben minden tekintélyt a testvéri szolgálathoz kapcsolt. Valódi lelki tekintély csak ott van, ahol egymás meghallgatásának, segítségének, elhordozásának szolgálatát az igehirdetés szolgálatával együtt hűségesen végzik.

Magán az emberen nincs semmi csodál-nivaló. A hamis tekintély utáni vágyódás végső soron valamiféle közvetlenséget, emberektől való függést akar visszaállítani az egyházban. A valódi tekintély tudatában van annak, hogy éppen a tekintély dolgában mennyire ártalmas minden közvetlenség, hogy a valódi tekintély csakis annak szolgálatából állhat, Aki egymaga bír minden tekintéllyel. A valódi tekintély a szó legszorosabb értelmében Jézus szavához van kötve: „egy a ti Mesteretek, a Krisztus: ti pedig mindnyájan testvérek vagytok.” (Mt 23,8)

A gyülekezetnek nem csillogó személyiségekre van szüksége, hanem Jézushoz és testvéreikhez hű szolgákra. Szűkében is ezeknek van, nem pedig amazoknak. A gyülekezet csakis Jézus Igéjének egyszerű szolgájába vetethi bizalmát, mert róla tudhatja, hogy nem emberi bölcsességgel és nem is emberi magahittséggel, hanem a jó pásztor Igéjével fogja vezetni. A bizalom kérdése (amely igen szorosán összefügg a tekintély kérdésével) nem azon dől el, hogy milyen nem mindennapos képességekkel bír valaki, hanem azon, hogy milyen híven jár el Jézus Krisztus szolgálatában. Lelkigondozói tekintélye csak Jézus szolgájának lehet, aki nem akar hatalmat szerezni magának, hanem testvérként a többi testvér között maga is az Ige hatalma alatt szolgál.

(Részlet D. Bonhoeffer: „Közösségben” című írásából)

Kedves testvérek! Ezekben a napokban, a világban emberek milliói válhatnak feszültté ajándékvásárlás közben. A következő mondatok jól tükrözik, mi játszódik le ilyenkor az emberekben: „Jaj, csak legyen még nyitva az a bolt! Muszáj megvennem azt az ajándékot a meglévő három mellé.” „Ó, vajon tetszeni fog neki? Remélem igen, hiszen elég sokat jártam utána, hogy megkapjam.” „Jaj, Istenem, ez nagyon drága! Nem baj, felveszek egy kis hitelt és megveszem. Elég lesz a következő hónapokban leróni a tartozásomat. Azonban ennek az ajándéknak láttán biztosan visszanyerem őt magamnak”.

Igen, sajnos ilyen a mai világban élő ember. Persze nem mindenki. S hogy ne értesétek félre, leszögezem az elején, hogy ez nem rólatok szól, de nektek szól. Nektek, akik hívó keresztyénként és Krisztuskövetőként éltek ebben a világban, s próbáltok azért tenni szóban és tettben egyaránt, hogy az emberek ne így gondolkodjanak, ne így érezzenek. Ne erről szóljon a szeretet ünnepe, hanem a képmutatás nélküli, igazi és valóságos szeretetről. Mondogatják sokan, hogy nehéz feladat ezt megvalósítani a munkahelyen, odahaza az ünnepi családi asztalnál, és még a gyülekezetben is. Kiállni hívó emberként a szeretet ügye mellett ebben a bevásárló központokkal és plázákkal teli, csillogó-villogó világban így karácsonykor. Persze könnyű és kényelmes lenne nekünk is belesimulni egy szép fenőfaünnepbe, mint ahogyan azt sokan teszik kis hazánkban és Európában.

De ma nem valami ellen szeretném a figyelmeteket felhívni, hanem valami mellett. Ez a valami pedig a szeretet igazi értelme és üzenete. Pál ígékben nagyon helyesen és világosan szemünk elé tárja, nem közhelyeket mondva, hogy mit is jelent az igazi, önzetlen, felebaráti szeretet.

Először arról szólnék, hogy a szeretet meg nem fizetett adóság, amelyet mindig fizetnünk kell. Másodsor hogy a szeretet a törvény igazi betöltése és nem annak vége. Harmadszor pedig, hogy a szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak, hanem csak jót.

Szeretettartozás

A 8. versben hallhattuk, hogy: „*Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak kölcsönös szeretettel...*”. Tartozás? Ennek a szónak a hallatán, úgy vélem, az ember gyomra régen is, ma is könnyen görcsbe rándul, főleg ha nagy összegről van szó. Gondoljunk csak bele, hogy ezekben a percekben szerte a világban hány olyan ember tölti úgy az ünnepnapokat, hogy anyagiakban a csúcson áll, megvan mindene, de igazából mégis csődbe jutott és boldogtalan. Mert szeretettartozását nem tudta megadni azoknak, akiknek éppen szükségük lett volna rá. A feleségének, férjének, gyermekeinek, szüleinek. Vagy a számára legkedvesebb barátoknak, rokonoknak, munkatársaknak, rábí-

zottaknak, akik csupán egy kis törődést, beszélgetést, együttléte, egyszerű szeretetet igényeltek volna. Nézzünk mélyen magunkba, tegyük fel bátran a kérdéseket, hogy: „Uram én is eladósodtam? Én is tartozom valakinek szeretettel? Bosszús voltam, elhanyagoltam, megbántottam valakit?”

Ha választ kaptunk, az Ige bizonyosan tovább akar bennünket bátorítani, erősíteni, hogy még nincs késő, soha nincs késő, hogy meg nem szűnő szeretettel gondoljunk és cselekedjünk Krisztus eljövetele ünnepének elmúltával is. Mert ezzel mozdítjuk elő egymás boldogságát. Ennek legmegfelelőbb ünnepe a karácsony, és valahol mégse. Mert ne az ünnep legyen a kerete a mi szeretetünknek, ne ez a két-három nap, hanem az év 365 napja.

Ismertem egy családot, akik a kará-

csonyi ajándékok vásárlása miatt eladósodtak. Előzőleg keveset foglalkoztak gyerekeikkel. Ennek emléke utólag rádöbbenett arra, hogy ők bizony a szeretetben is adósok lettek. Hiszen a megvásárolt rengeteg ajándékkal akarták pótolni a gyerekeiknek a meg nem adott szeretetet. S ezt a szeretet egy életen át törleszthetik. Te hogy állsz ezzel a kérdéssel: Tartozol valakinek? Ha igen, akkor mivel?

Embernek vagy Istennek tartozol? Esetleg mindkettőnek? Azt tudnod kell, ha igazi karácsonyt szeretnél ünnepelni, akkor döbbenj arra rá még most az elején, hogy Isten és az embereknek való szeretettartozás elválaszthatatlan egymástól! Párban tudod csak igazán cselekedni, vertikálisan és horizontálisan.

Igénknek ma az a célja, hogy őszintén kimondja az egyáltalán nem sablonos lényeg: Szeressétek egymást, ne tartozzatok vele senkinek, se földön, se mennyben! Ezért a keresztyén ember személyes kapcsolatait az Istentől kapott szeretetnek kell jellemeznie. A hívó ember sohasem lehet szükimarkú Isten és ember felé szeretetben. De jó is lenne, ha így lenne! Csakhogy az igazság az, hogy ezt az egy adóságot mi nem tudjuk megtéríteni. Ez a szeretettartozás.

Bizonyos tartozásokat ki tudunk fizetni anyagiakban, és akkor megnyugodhatunk. Igen. Viszont a szeretettel nem így vagyunk. Soha nem hagyhatunk fel azzal, hogy valakit szeressünk, soha nem szabad vége legyen, mondván azt, hogy: „eleget szerettelek”. Nem mondhatjuk. Hiszen nekünk, keresztyéneknek, minél több emberre ki kell terjesztenünk a szeretetünket. Minél őszintebben és serényebben kell gyakorolnunk a szeretetet ebben a gyülekezetben, ott-hon a családjaikban, barátaink között forgolódnak, a munkahelyen, és – kedves diákok –, az iskolában. Ha van szeretettartozásunk, márpedig van, akkor azt folyamatosan kell törlesztenünk, mindig kell szeretnünk, mert emberileg ez egy kifizethetetlen adóság.

A törvény betöltése

Hiszen ahogyan Pál folytatja a 8. versben: „*mert aki felebarátját szereti, teljesíti a törvényt*”. Micsoda nagy üzenet ez, betölteni a törvényt! Mit jelent a törvény igazi betöltése?

Ha szeretjük egymást, akkor teljesítjük az egész törvényt. Ez lehet, hogy teológiaiul nézve egy radikális kijelentés, de hiszen éppen annak a születését ünnepeljük minden év karácsonyán, Aki ezt mondta, ezt tanította, és Aki ezt a legtisztábban be is töltötte. Azért öltött testet, hogy szeretetével a törvényt betöltsé és ezt a szeretet nekünk adja. Mert amivel téged megmentett, azt neked egész életeden át törlesztened kell. Micsoda csodálatos lehet az ünnepem, ha ezt a tartozást és maga a törlesztés tényét felismerem és folytatom tovább, vagy azonnal hozzálátok a gyakorlati kivitelezéséhez! Isten azért lett emberré, hogy előbb vállalja ezt

**WASS ALBERT
LEVÉL (6)**

**Én nem tudom, meddig marad ez így:
évekig-e? Vagy évtizedekig?
atomjaira robban-e a föld is,
míg a pokolból ember születik?
De tudok egyet: gyűlölet tövisse
nem virágzott még békét soha.
Haramiának a lopott földél
zsákmánya lehet csak, nem otthona.
S valahol messze innen van egy Isten.
Világoknak Ura és seregeknek!
Ki várja búsan és türelmesen
csordulását véres serlegeknek.
Míg eljön majd az Ítéletnek napja
s beteljesednek rendre az Idők.
És lesz igazság, hűség, becsület
és tisztesség az Úr színe előtt.
És megmérítik majd súlya szerint
külön-külön az embernek fia.
És pelyvaként hull szét a semmibe,
kít arra ítél majdan a szita.
Ne félj apám. Ha űzött életünk
ma utak árkában is kanyarog:
az igazságot aranykönyvbe írva
megőrzik odafönt az angyalok.
És létszen egyszer fényes jel az égen!
És ítélet tétetik, igazán!
Megrendülnek az egék eresztéki...!
és akkor majd... hazamegyünk, apám.**

mindenkéért, ezért a bűnös világért, minthogy mi szenvedjük el előbb ennek a súlyát. Ő az, aki értünk Jézus Krisztusban kifizetett mindent. A bűn és a kárhozat bankjának megadta a tartozást, az egész törlesztést.

Egyszóval szeretet: ez a törvény betöltése. Függetlenül attól, hogy az őszövétségi Szentírásban eredendően 613 előírásba foglalattik a törvény. Tehát a törvény lényege a szeretet, nem pedig a szabályokhoz való – látzat szerinti – igazodás, ragaszkodás. De hogy van ez? Hogyan kell ezt értenünk?

John Stott, az ismert prédikátor és gyülekezetépítő világosan kifejti egy kommentárjában: „Ha szeretjük felebarátunkat, legalábbis abban az értelemben, hogy nem árunk neki, akkor elmondható, hogy betöltöttük a törvényt, jóllehet nem róttuk le adóságunkat teljesen.” Sokszor gondolják azt az emberek, hogy a törvény összeegyeztethetetlen a szeretettel. Arra hivatkoznak, hogy a törvény negatív, tiltó szemléletű. Például: Ne tedd ezt, vagy ne tedd azt! A törvény pedig egyedi bűnökre vonatkozik. A szeretet pedig pozitív, általános érv. Ez igaz, de abból látszik egymásrautaltságuk legjobban, hogy a szeretet számára a törvény iránymutatást jelent, a törvény pedig a szeretetből merít ihletet. Kicsit hasonló ez, mint a rend és a szabadság egymásrautaltsága egy államban. A szabadság rend nélkül ártó és romboló, ez az anarchia, és fordítva, a rend szabadság nélkül ugyancsak ártó és romboló, ez pedig a diktatúra. Szüksége van tehát a törvénynek a szeretetre, hogy kiteljesedjen, s hogy értelme legyen. A szeretetnek pedig a törvényre, hogy etikai, erkölcsi irányítúje legyen. Egymás-

raulatltság! Ezért írja Pál: „a szeretet a törvény betöltése”, és nem annak vége.

Összefoglalva röviden: A szeretet örök parancsolat kell hogy legyen nekünk, Krisztust ünneplő, követő és visszaváró gyülekezetnek.

Szeresd felebarátodat, mint magadat

S felvetődhet bennünk egy újabb kérdés, hogy: hogyan tölti be a szeretet a törvényt? A 9. és 10. versekben magyarázatot kapunk erre: „Mert azt, hogy ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd, és minden parancsolatot ez az ige foglalja össze: „Szeresd felebarátodat, mint magadat”. A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A szeretet tehát a törvény betöltése.”

Pál itt számos konkrét parancsot idéz a tízparancsolat polgári életre vonatkozó részéből. Ezt foglalja össze Mózes 3. könyvének a 19. fejezetéből vett részlettel: Szeresd felebarátodat, mint magadat! Azokat a parancsokat sorolja fel, amelyeknek be nem tartása súlyosan árt a felebarátnak. Olyan bűnök ezek, amelyek önmagukban is nagyon vézetesek az ember, a hívő közösségek, a társadalmak, nemzetek életére nézve.

Röviden tekintsük át ezeket: *Ölés.* Ez megfosztja az embert az élettől. *Paráznaság.* Ez megfosztja az embert az otthontól, és a becsülettől. *Lopás.* Ez megfosztja az embert a tulajdontól. *Hamis tanúskodás.* Ez megfosztja az embert a jó hírtől. *Kívárat, vagy mohóság.* Ez megfosztja az embert az egyszerűség és a megelégedettség érzésétől.

Hallhattuk, hogy minden ótestamentumi parancsolat, engem és téged arra figyelmeztet, hogy se gondolattal, se szóval, se tettel ne tegyünk olyat, ami felebarátaink kárára szolgálhat. Ezt pedig nagyon könnyen elérheted, ha teljes szívből szeretted – újszövetségi értelemben – embertársadat. A zsidó értelmezés szerint a „felebarát” a néphez tartozót, rokont jelentette. Ez leszükitése volt a felebaráti szeretet gyakorlatának. Jézus a felebarát fogalmát már sokkal tágabb értelemben használja. Minden embertársunkra érvényes, bármely nemzetből legyen az!

Ha tudunk tiszta szívből, krisztusi indulattal szeretni, akkor a mi szeretetünk nem folytat gonosz dolgokat és gondolatokat ezen

a nehéz, gondterhes karácsonyon, mikor is emberek százezrei vonulnak végig kontinensünkön. Nem vetemedhetünk rá, hogy félelemből, gyűlöletből terroristának bélyegezzünk mindenkit, legyenek bármilyen nehezék is a körülmények. A rossz cselekvését a szeretet zárja ki, éppen ezért szükséges tudnunk azt, hogy az Úr nem tiltja, hogy más népeket tiszteletben tartva, imádkozva, felelősséggel szeressük nemzetünket, hazánkat, és ha kell, tartsuk is azt meg utódainknak! A fokozott rendőrségi, katonai jelenlét országunkban és Európában visszatartó erőként korlátozhatja egy bizonyos szinten a bűnt és a terror terjedését, de nem szünteti meg. Egyedül a krisztusi szeretet képes a bűnt végérvényesen visszaszorítani, és a terrorból adódó félelmeket megszüntetni. Ezért ezen a karácsonyon olyan különleges szeretetre van szükségünk, amellyel az Atya szerette az embert, mikor úgy döntött, hogy megszületett fiát küldi el. Mert annyira szeretett, hogy a jászol körül, ott Betlehemben, elmosódtak a társadalmi különbségek, indulatok, mert a Szent Istenben nem volt már olyan, ami elválaszson. Csak ilyen radikális szeretettel tudunk megállni a radikális gyűlölet ellen. Menynyivel másképpen nézne ki ünnepünk, ha ezt az emberek megértenék! Menynyivel másképpen nézne ki a világunk! Menynyivel másképpen viszonyulnánk egymáshoz! Menynyivel másképpen néznék ki én magam is, ha ezt ma már cselekedhetném!

Menj el és cselekedd, keresd felebarátod javát, és szolgálj szeretetteddel, amely mutatkozzon gondolatodban, imádságodban, türelmedben és karácsonyi ajándékodban! Szeresd tiszta szívből, önzetlenül! Akkor a javát szolgálod, és nem teszel neki rosszat. Ezzel betöltöd a törvényt, ahogyan az ünnepezt, Jézus is betöltötte.

Ne feledd el ebben a csillogó-villogó világban, hogy Jézus Krisztus szeret téged, és ezért váltott meg! Valójában ezt az ajándékot ünnepeled minden év karácsonyán. A Krisztusban eljött megváltásodat. Így ünnepeled őt életed egész ádventi idejében, amíg vissza nem tér, aki szeretetből önmagát adta érted. Ámen!

Máthé Zoltán b. lelkipásztor

„Mit tegyek? Elküldöm szeretett fiamat, őt talán meg fogják becsülni.” (Lk 20,13)

TALÁN

PÁLYI PÉTER KISOROSZI LELKIPÁSZTOR IGEHIRDETÉSE

Textus: Lukács 20,9-19

Pályi Péter lelkipásztor

Testvérek, ha jellemezni akarnánk ezt a szőlősgazdát, egyetlen egy szóval lehetne rá mondani, hogy: naiv. Milyen naiv ez a szőlősgazda! Azt mondja: „Mit tegyek?” És ezt a feleletet adja rá: „Elküldöm a szeretett fiamat, őt talán meg fogják becsülni.” Pedig már igazán rossz tapasztalatai voltak, hiszen küldött hozzájuk korábban szolgálókat, akiket megvertek, meggyaláztak, megsebesítettek, kidobták, éppen hogy csak meg nem öltek. S ő még mindig reménykedett, és azt mondja: „Talán a fiamat meg fogják becsülni.”

De hát tudjuk mi nagyon jól, emberek, hogy általában mi az ember válasza erre a „talán”-ra. „Miért becsülnék meg éppen őt? Azért, mert ő a tulajdonos fia?” Az a dolog, hogy ő a tulajdonos fia, inkább felingerelte őket, s olyat tettek, ami teljességgel értetlen volt: megölték. Kérdezhetnénk: Mi az, hogy ha nincs örökös, akkor majd ők öröklik a földet? Hát a gazda nem fog ehhez semmit sem szólni? Ezek az emberek azt gondolták, hogy a gazda képtelen bármit is tenni? Igen, úgy lenéztek, hogy képtelennek tartották arra, hogy ellenük bármit is tegyen.

Miben reménykedett hát a gazda? A gazda úgymond naivitását, – de inkább így mondanám – szeretetét, ez a szó jellemzi legjobban, testvérek, hogy „talán”. Álljunk meg ennél a szónál, és éljünk át valamit ennek a szónak a jelentésgazdagságából. Mert mit jelent az, hogy „talán”? A „talán” azt jelenti, hogy bizonytalan a dolog, de mégis lehetséges. Aki azt mondja valamire, hogy „talán”, az a lehetséges, valószínű és remélhető „igen” és „nem” közül az „igen”-nek ad nagyobb esélyt. És ezért az „igen”-ért vállalja a kockázatot. Persze tudjuk, hogy mi lett az eredmény.

És most térjünk át arra az igazi Fiúra, akiről – tudjuk nagyon jól, hogy – ez a példázat szól: Jézus Krisztusra. Jézus az a Fiú, Akit Isten elküldött erre a világra sok-sok próféta után, Akit megvertek, meggyaláztak, kidobták. Elküldte erre a világra, mert Őt talán megbecsülik majd. Azért küldte, hogy megbecsüljék Őt. Hogy hallgassanak a szavára. Hogy megtérjenek a gonoszságból, és

megadják azt az Istennek, ami az Istené. Az eredményt itt is ismerjük.

Mit hozhatunk fel ennek a „naiv” szó-lótulajdonosnak, a mi mennyei Atyánknak a mentségére? Először is azt, hogy a mennyei világban nagyon is megbecsült személyiség volt Jézus Krisztus. Megbecsült volt a Fiú. A tiszta angyalok ujjongva énekeltek, amikor megszületett erre a világra. De azt is tudjuk, hogy a démoni világ is térdet hajt Jézus előtt, és meghátrál akár egyetlen szavára is. Sőt, még a természet is engedelmeskedik neki. Joggal elvárható tehát, hogy az ember is térdet és fejet hajt majd előtte. Jézus egyénisége is olyan volt, hogy könnyű lett volna neki az embernek engedelmeskednie. Nem volt követelőző, nem volt erőszakos, szelíden hívogatta az igazságra az embert. Ha mindezt végiggondoljuk, testvérek, nem joggal gondolta a mennyei Atya, hogy Őt meg fogják becsülni? Igen, ebben az esetben valóban nagyobb esélye kellett volna legyen a „talán”-ban rejlő „igen”-nek. De mégis a tagadás, a „nem” győzedelmeskedett.

Tudjuk, hogy Isten már a világ kezdete előtt úgy döntött, hogy elküldi a Fiút a világba, s ha kell, kiszolgáltatja az embernek. De, testvérek, úgy küldte el, hogy: „talán”

meg fogják becsülni. És ez a „talán” szó éppen az ember felelősségét hangsúlyozza. Ebben ugyanis benne van az is, hogy lehetett volna másként is dönteni. Az emberiség dönthetett volna másként is. De az ember úgy döntött, hogy nem hallgat a Fiúra. Voltak azonban tizenketten, akik mégis meghallották Jézus szavát. A tizenkettedik Pál apostol volt. Ez a tizenkettő elegendő volt az Istennek arra, hogy ne az következzék be, amit Jézus a példázatban mond, hogy elveszti ezeket a munkásokat. Az a tizenkettő elegendő volt ahhoz, hogy Izrael népe megmaradjon, és az Isten nem másoknak adta az evangélium hirdetését, hanem másoknak is.

És ez a kétesélyes „talán” szó ma is ugyanolyan időszerű. Isten ma is odakinálja mindenkinek, odaadja, odaküldi mindenkire a Fiát, Jézust. Mert talán ma hallgat majd az Ő szavára. Mert talán ma megnyitja a szívét az Ige előtt. Mert talán ma megtér bűneiből, és a szeretetlenség útja helyett a szeretet útját tudja választani. Talán ha ma is találkozik a Fiúval, megerősödik a hite, növekedésnek indul a hit, és a mustármagnyi hitből erős fa lesz. „Mert ma, ha elküldöm a Fiút – mondja Isten – ma talán nem fogja tudni a Gonosz kiragadni a szívéből az Igét.

Ma talán nem fogja elfelejteni, akinek dolga lenne, hogy megötlözze a növekedésnek indult életet a sziklás talajon, ma talán nem fogják megfojtani a tövissek. Talán ma, ha találkozik Jézussal, föléd tud emelkedni az élet gondjainak, a gazdagság kísértéseinek, az élvezetek megkötöző láncait talán ma le tudja vetni.” Igen, mert Isten még mindig lát, Isten még mindig ad esélyt neked is és nekem is, hogy elnyerjük az örök életet.

Ez a „talán”, testvérek, ez a mi reménységünk, mert ez a „talán” az Isten szeretetéről beszél. Arról a szeretetről, ami nem akarja elhinni, hogy akit Ő szeret, az megtagadhatja Őt. Sőt megölheti azt, Akit hozzá küld: a Fiút. Ez a „talán” azt jelenti, hogy Isten még mindig hisz abban, hogy én megváltozom. Még mindig azt látja, hogy mivé lehetnék, és nem azt, hogy mivé lettem. Lehet ekkora szeretetre nemet mondani? Én nem tudok, és nem is akarok. Igen, köszönöm, mennyei Atyám, hogy elküldöd hozzám ma is a Fiút, az egyetlen Fiadat azért, hogy bennem és általam éljen és munkálkodjon ebben a világban. Hát benn tartom Őt az életemben. Benntartom, hogy szolgálja ez a Te dicsőségedet, mennyei Atyám. Ámen!

Imádkozzunk!

Mennyei Atyánk, hallgattuk a Te szavadat, és igen, meghallottuk mindazt, ami ebben a „talán” szóban rejtőzik, azt a nagy-nagy szeretetet, amely Benned van irántunk, amely nem azt nézi, hogy mivé lettünk, hanem azt nézi, hogy mivé lehetünk, ha egyszer megnyitjuk a szívünket, és beengedjük oda a Te szereteted követét, Jézus Krisztust. Ó, mennyei Atyánk, köszönjük, hogy ez lehetséges, hogy Te nem fáradsz bele nap mint nap elküldeni a Te Fiadat hozzánk. És köszönjük, hogyha beköltözik a szívünkbe, akkor Ő marad, nem akar elmenni onnan, hanem életet akar adni nekünk, igazit, szépet, békességeset, a Te dicsőségedre valót. Ó, mennyei Atyánk, nem érdemljük meg ezt a szeretetet, és Te mégis adod nekünk. Adod, mert jobbnak látsz minket, mint amilyenek vagyunk, és bízol bennünk. Köszönjük, mennyei Atyánk, ezt a bizalmat. Ó, add, Szentlélek Isten, hogy ne éljünk vissza ezzel a bizalommal, hanem valóban nyissuk meg a szívünket Krisztus előtt, hogy élhessen általunk, hogy jelen lehessen általunk ebben a világban, hogy az a szeretet, amit elhozott, munkálkodjék közöttünk. Kérünk, Szentlélek Isten, add, hogy ez így legyen. Ámen!

(Az igehirdetés elhangzott 2015. november 15-én a pomázi templomban)

GONDNOKVÁLASZTÁS

Amint az gyülekezetünkben már hirdetésre került, *Takács László* főgondnok úr az október 18-ai presbiteri gyűlésen – presbiteri tisztsége megtartása mellett – lemondott főgondnoki megbízatásáról. Takács László 2006 óta majd tíz éven keresztül vezette gyülekezetünket az elnökség tagjaként, mely idő alatt előljárói szolgálatát gyülekezetünkhöz és a református egyházhoz való hűség és elkötelezettség jellemezte. Hálás köszönetünket fejezzük ki szolgálatáért, és a Mindenható Urunktól kérünk gazdag áldást további életére és családjára. Kívánunk neki sok erőt, kitartást és bölcsességet minden Isten előtt felvállalt szolgálatában, tudván azt, hogy „minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való”.

A presbitérium a főgondnok-választás időpontját 2016. február 7. napjára tűzte ki, mely napon az istentisztelet utáni közgyűlésen kerül sor az új főgondnok megválasztására. A közgyűlésen a 2015. évben egyházfenntartói járulékot fizető, a választói névjegyzékbe felvett egyháztagok vehetnek részt. A választói névjegyzéket 2015. de-

cember 31-i állapota szerint a presbitérium a 2016. januári gyűlésén fogadja el, és az egyházunk választói törvényében megszabott ideig, 2016. január 31-éig kifüggesztéssel közszemlére teszi.

A presbitérium által megválasztott öt fős Jelölőbizottság tagjai: *Nyilas Zoltán* lelkipásztor, *Barta Gabriella*, *Csekő László*, *Óváryné Herpai Dóra* és *Simonfi Béla*. A Jelölőbizottság tagjai november 29-én tettek fogadalmat a gyülekezet előtt. Feladatuk, hogy a gyülekezetben végzett széles körű tájékozódás alapján javaslatot tegyenek a presbitériumnak a tisztségviselő személyéről. A presbitérium a bizottság javaslatát figyelembe véve állítja össze a jelöltek listáját, melyet szavazásra a közgyűlés elé terjeszt. Választásra csak a bocsátható, akit szabályszerűen jelöltek és a jelölés elfogadta.

Kérjük kedves testvéreinket, hordozzunk imádságainkban a választást, a jelölteket, és közösen kérjük Urunktól, hogy őrizze meg gyülekezetünket békességben, atyafiságos szeretetben, hogy a választás során minden ékes és szép rendben történjen.

A Jelölőbizottság fogadalomtétele

BORBÉLY LÁSZLÓ FELJEGYZÉSEIBŐL

A jó pap holtig tanul – ez vonatkozik a presbiterre is. A presbiter tankönyve a Biblia, tanító mestere Isten.

A presbitereket Isten hívja el szolgálataira. De nem azért, hogy a gyülekezetben a főhelyre ültesse, hanem hogy feladatokat bízson rá. De mielőtt közölné, mik azok a feladatok, előbb iskoláztatja a presbiter, fokozatonként érleli, tanítja, neveli, teszi alkalmassá a szolgálatra. Ekkor tudomására hozza, hogy a naponkénti bibliaolvasásának lényegesen át kell módosulnia. Most már nem csak úgy kell olvasnia az Igét, mint Isten kijelentését, hanem mint Istennek hozzá, a presbiterhez szóló személyes üzenetét, parancsát.

E nélkül soha nem fogom Istennek tetsző módon végezni szolgálatomat, mert Isten tervében nem töltöm be azt a munkakört, melyet nekem szánt, még ha látszólag a gyülekezet szemében jó presbiter is vagyok.

*

A gyülekezet gazdája a presbitérium, a

gyülekezet szolgálja a presbiteret, tehát a presbitérium tagjai. Ez a különös ellentmondás azonnal feloldódik, ha Jézusra nézünk. „Nekem adatott minden hatalom” – tehát mindenek felett szuverén Úr. „Nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak másoknak.” Ímé a látszólagos nagy ellentmondás – földi szemértékkel nézve. De azonnal érthetővé válik, ha Istenben meglátjuk a bennünket szerető mennyei Édesatyát. Így a gazda és egy szerszám szolgálja viszonyulás is Jézus követésében az egyedüli lehetőség.

*

A presbitereket látszólag a gyülekezet választja. De valójában a lelkipásztor és a presbitérium ajánlatára Isten hívja el őket. Ezért az ajánlókát roppant felelősség terheli, ha nem Isten előtti tusakodásban döntenek a jelöltek személyében. Az elnökségnek és a presbitériumnak minden tagja külön-külön és együttesen is könyörögjön, világosítsa meg Isten elméjüket, valóban az Ő szándékát hajtják végre ajánlásukkal.

Kovács Jánosné
sz. Borbély Lujza

„Minden időben szeret, aki igaz barát, és testvérül születik a nyomorúság idejére.” (Péld. 17:17.)

A BAJTÁRS

DR. BORBÉLY LÁSZLÓ PASARÉTI FŐGONDNOK EMLÉKEZETE

A Szigeti Kiskör budakalászi presbiteri délutánján CSERI KÁLMÁN nyugalmazott pasaréti lelképásztor az előadásában említést tett szolgatársairól, presbiterokról, akik aktív szolgálata idején együtt küzdöttek vele az evangélium ügyében, akik nemcsak munkatársai voltak a szolgálatban, hanem segítőtársai, igatársai és egyszersmind bajtársai is. Olyan lelki társai, akik vele egy sorban, vállvetve harcoltak a frontvonalban, akik vele együtt osztoztak jóban, rosszban, akik részesei voltak gondjainak, bajainak, és akik „mindnyájan egy akarattal együtt valának” vele. A nagytiszteletű úr név említése nélkül megemlékezett egy ilyen bajtársias szellemű gondnokról is, aki helyettesítve őt a napi adminisztrációban, lehetőséget biztosított a lelkésznek arra, hogy a vasárnap helyett neki is legyen a hét egy meg-határozott napján nyugalomnapja, amit a családjával tölthet zavartalanul. Az Istennek egy ilyen áldott életű szolgájáról hallott történet persze mindenkiben felkelti a kíván-

csiságot: ki lehetett vajon ez a „gondnok bácsi”, aki ilyen odaadó bajtársa volt a szolgálatban a lelképásztoroknak?

Amint ez velünk történni szokott, a mindenható és kegyelmes Isten segített megtalálni a választ, és elkészített számunkra egy olyan találkozást, amit az egyszerű ember közönségesen csak „véletlennek” mondana, amiről pedig tudjuk, hogy az az Isten rendelése. Nos hát, egy ilyen „véletlennek” köszönhetően találkoztunk KOVÁCS JÁNOSNÉ szül. BORBÉLY LÚJZA néniével, aki annak a DR. BORBÉLY LÁSZLÓ pasaréti főgondnoknak a leánya, akiről a történet szólt, és aki harminc éven keresztül, 1965-től 1995-ig volt a pasaréti gyülekezet főgondnoka, 1970-ig Joó Sándor, 1971-től pedig Cseri Kálmán lelkészek alatt.

Lujzi nénit budai lakásán kerestük fel, hogy édesapjáról, a bajtársról beszéljünk, az ő Istennek szentelt, elkötelezett és hűségese életéről.

Nem is tudom, hol kezdjem, ki is volt Borbély László. Annyi minden volt életében édesapám, hogy szinte felsorolni is lehetetlen: jogász volt, újságíró, szerkesztője a Protestáns Szemlének, sajtótitkára az Országos Bethlen Gábor Szövetségnek, szervezője az Országos Protestáns Napoknak, könyvszerkesztő, íróember, népszerű ifjúsági regények szerzője, íróegyesületi elnök, pénzügyi és kulturális szakember a Magyar Nemzeti Banknál, majd a fordulat éve után állásából elbocsátott alkalmi munkás, árukihordó, bútorszállító, erdőkerülő, könyvkötő és könyvrestaurátor, az Athenaeum Nyomda korrektora, de min-

denekelőtt hitéhez ragaszkodó alázatos szolgája Istennek, nemzetéhez ragaszkodó igaz hazafi, és családjához ragaszkodó csodálatos férj és apa. És harminc éven át a pasaréti gyülekezet főgondnoka, – a lelképásztorok mellett – szíve, motorja.

Budapesten született 1905 nagypénteken, és az a tény, hogy nagypénteken született, tulajdonképpen rányomta bélyegét az egész életére. Születése után a család szinte rögtön Fiuméba költözött. Tíz éves koráig élt ott. Innen van a tenger, az Adria szeretete. Tengerre vágyott, egy időben tengerész szeretett volna lenni; végül Budapestre kerülve jogot végzett, majd újságíróként dolgozott és ifjúsági regényeket írt. A háború előtti korszak egyik legnépszerűbb ifjúsági szerzője volt, sorba jelentek meg a könyvei: az „Édes János”, az „Egy magyar fiú Kongóban”, a „Tengerre, magyar!”, a „Tenger hősei”. A „Tenger hősei”-t Horthy Miklós kormányzónak ajánlotta, a kommunista időszakban be is zúzták, csak a rendszerváltozás után jelenhetett meg ismét. A háború után – kevés kivételtől eltekintve – már csak az íróasztalának írt, mert tiltólistára került. Ilyen kivételként született a „Senki-szigeti nagy kaland” című ifjúsági regény, amit csodával határos módon kiadtak, sőt rádiójáték is készült belőle.

Mindig is nagyon szerette az irodalmat. A Werbőczy Gimnáziumban – ahol a középiskoláit végezte – irodalmi önképzőkört vezetett. Íróként sok irodalmi nagysággal volt jó személyes kapcsolata, például Szász Károllyal, Márai Sándorral, Zilahy Lajossal,

Harsányi Zsolttal, Herczeg Ferencsel. Kifejezetten jó barátságban volt Kodolányi Jánossal, aki amíg tudott, a pasaréti gyülekezetbe járt, de idősebb korában tolokocsiba kényszerült. Édesapámnak rengeteg könyve volt, több ezer, de bármelyikről kérdeztem is, nem fordult elő, hogy ne tudott volna arról valamit mondani. Fiatalkorában éjjel-nappal olvasott. Alig járt valahová, csak olvasott. Elképesztő tudáshalmaz volt a fejében. Nem ismerek senkit sem, aki úgy ismerte volna a magyar történelmet, mint ő.

Rendkívül érzékeny, szenzitív lélek volt édesapám, és nagyon erősen magyar érzületű. Csak akkor láttam őt könnyezni, mikor Trianonról beszélt. Tizenöt éves volt akkor, és ismert olyan embert, akit azért végeztek ki a kommün idején, mert a padlason nemzetiszínű zászlót találtak nála. Nagyon szenvedett attól, amit a háború után a szocialista éra alatti tankönyvek írtak a történelmünkről, a „dicsőséges Tanácsköztársaságról”. Ő a háború alatt (és még egy rövid ideig utána is) a Magyar Nemzeti Banknál dolgozott, és amikor a II. bécsi döntés nyomán 1940-ben Magyarország visszakapta Észak-Erdélyt, ő szállította a magyar fizetőeszközt, a pengőt Besztercére. Leírhatatlan volt a fogadtatásuk, ami nem a pénznek szólt, hanem az érkező magyar honfitársaknak.

Dr. Borbély László

A háború alatt a Hattyú utcában laktunk. Elérkezett 1944 karácsonya. Édesapám kicsi koromtól gyönyörű karácsonyfát, „mennyezetig érőt” készített. Egyedül díszítette, még édesanyámat sem engedte segíteni. Mikor a csengő megszólalt, csak akkor léphettünk be a szobába. Sohasem felejttem el az imát, a Mennyből az angyalt, a Stille Nachtot – ma is így ünnepelek. Azon a karácsonyon vacsora közben már tompa ágyúördögés hallatszott. Elég félelmetes volt. Hamarosan jött a hír: az oroszok a Budagyöngyénél vannak. Aznap éjjel az összekészített holmikkal, étellel az összes lakó leköltözött az óvóhelyre. Sokan voltunk, egymás mellett sorakoztak az ágyak. Édesapám jó előre felkészült az ostromra, az utolsó napokig tartott a készlet, amelyet mazsolából, dióból,ogyoróból, babból, lencséből, száraztésztából halmozott föl, és még másoknak is tudtunk adni belőle. Mikor az óvóhelyre költöttünk, édesapám letette a cigarettát, és ezt kérte a többi dohányostól is, hogy az asszonyok és a gyerekek tiszta levegőt szívhasanak. Esténként a pince lakóinak gyertyafény mellett hangosan Bibliát olvasott, rövid magyarázattal, imával.

Még gyerekként is az Úristen csodájaként éltem meg, hogy nálunk az óvóhelyen, noha a mi házunknak is leomlott valamennyi közfala, mindenki életben maradt. A környéken lévő házak mind romokban heverték. Az ostrom után egy darabig még a közfalak nélküli lakásban éltünk. Édesapám deszkából falakat épített a Csalogány utcai oldalon lévő kisszobának, ott húztuk meg magunkat. Néha lóhúst ettünk, és havat olvasztottunk, hogy legyen ivóvizünk. Április vége felé szüleim elindultak valahol egy ép lakást keresni. Végül eljutottak a Gábor Áron utcába, abba a társasházba, ahol ma is élek a családommal. 1945. május 15-én költöttünk ide végleg.

1948-ban, a fordulat évében édesapámat különböző koholt vádakkal többször bevitték az Andrássy út 60-ba. A kommunista hatalom tőle is elvárta volna, hogy az egyházban a besúgó szerepét töltsse be. Péter Gábor, az ÁVH vezetője személyesen akarta beszervezni. Azzal fenyegették, hogy ha nem engedelmeskedik, édesanyámat és engem Szibériába visznek. Ezt nem tudta megemészteni, végezni akart önmagával. Már ki is nézte azt az Andrássy úti házat, amelynek a tetejéről majd leveti magát. Volt egy zsidó származású igen jó barátja, *Kerpely Jenő*, aki Petőfit fordította németre, és ő is ízig-veéig magyar érületű ember volt. Édesapám a nyílas érában a Nemzeti Bank Fő utcai irodájában rejtegette, amivel megmentette az életét. A háború után a bécsi követség jogtanácsosa lett. Édesapám elmondta neki, hogy be akarják szervezni, amit viszont nem tud összeegyeztetni a lelkiismeretével, véget akar vetni az életének. Rábízta barátjára a családját, kérte, hogy ahogy tud, gondoskodjon rólunk. Jenő bácsi azt mondta, Lacikám, megértem, hogy ez a végső döntésed, de egy hétig várj még. Egy hét után behívták az Andrássy út 60-ba, ahol azt mondták édesapámnak: „Na jó, Borbély, menjen a dolgára, nem kérünk magától semmit.” Soha nem tudtuk meg, hogy Jenő bácsi mit csinált, mert elvitte a sírba magával.

Az államvédelmi hatóság már nem zaklatta tovább apukámat, de persze mint „persona

non gratát” azonnal kidobták a bankból. Állást nem kaphatott, íróként betiltották, a műveit bezúzták. Tényleg egyik napról a másikra éltünk, mégis mindig hitte, hogy amire szükségünk van, azt az Úristen meg fogja adni. Rendkívül takarékos volt, igénytelen, olyan, mint Pál apostol: tudott bővölködni és tudott szűkölködni.

Bár állás nélkül maradt, Isten segítségével mégis mindig talált valamilyen munkát. Ebben az időszakban volt bútorszállító, piaci árusoknak zacskóragasztó, könyvkötő, könyvrestaurátor. Bár ez utóbbi szakmát sohasem tanulta, a könyv szeretete, kez ügyessége, leleményessége segítségével csodákat művelt. Az Országos Levéltárból hozta haza a felbecsülhetetlen értékű régi, bőrkötésű, többek között Mátyás-korabeli lerongyolódott kódexeket. A kisszobánkból műhely lett, ahol értékes állami kincsek voltak, ezért lakásunkat mentesítették az akkor divatos társbérlet alól. Ez a munka évekig tartott, mert nagyon sok volt a javítandó kódex. Ezután édesapám az Athenaeum Nyomdában kapott állást. A Magyar Nemzet korrektorként ment nyugdíjba. Kez ügyessége bizonyítékeként sokáig őriztem becses emlékként azt a szandálomat, amit a háború utáni nélkülözés éveiben szalonabbórral talpalt meg mesterien.

Szüleim puritánsága az én életemre nézve is meghatározó volt. Bár nagy szeretettel vettek körül, nagyon szigorúan neveltek. Hiába voltam egyetlen gyerek, nem kényeztettek el. Apukám csak tizennyolc éves koromban engedte meg először, hogy fülbevalót viseljek, és soha nem engedett el egyedül moziba, pedig nagyon szerettem volna menni. Ebben a légkörben éltem, nevelkedtem, és abban, hogy ő mindig, minden körülmények között imádkozott. Mindent szűrve kaptam. Ami csak egy kicsit is kétes dolog volt, ami nem jellemformáló, attól igyekezett távol tartani engem. Olyan tiszta lelkű volt, és annyira távol állt tőle minden mocskok, minden szenny; ezért sem volt neki sok barátja, mert ezt a lelkiületet nem mindenki tolerálta.

Amikor már a pasaréti református templomba jártunk, édesapám nagyon jó kapcsolatba került *Joó Sándor* lelképáztórral. Minket is ő esketett a férjemmel, a gyerekeinket is ő keresztelte, majd utódja, *Cseri Kálmán* eskette a fiamékat és a lányomékat is. Belenőtünk ebbe a közösségbe. (Korábban édesapámék a Szilágyi Dezső téri református gyülekezetbe jártak, ott nagyapám presbiter is volt *Haypál Béla* lelképáztórral. Engem ő keresztelt.) Édesapámat Pasaréten – Sándor bácsi ajánlására – először presbiternek, majd 1965-ben egyhangúlag főgondnoknak választották.

Sándor bácsival kiváló baráti kapcsolatban voltak a szüleim. Gyakran jártak fel hozzánk Mollinéval együtt (*fyaleségével, Máthé Imolával – a szerk.*), de apukám is sokat ment át hozzájuk, nemcsak hivatalos ügyekben. Molliné zongoratanámó volt. Hat gyerekük volt, a legkisebb Árpád, aki aztán világhírű karmester és zongoraművész lett. Sándor bácsi nagyon

szerette a zenét, a komolyzenét is, de a magyar nótát is. Az esküvőnkön itt a lakásban leült a zongorához, és magyar nótákat zongorázott, énekelt. Csodálatos hangulatot teremtett körülöttünk. Egyébként is hihetetlen temperamentum, lendület volt benne. Sándor bácsi olyan elánnal tudott prédikálni, hogy szájatva hallgattunk. Rendkívül jó kedélyű volt, minden körülmények között jól tudta magát érezni társaságban. Kimondottan társasági ember volt, amellet pedig tényleg mélyen Isten embere.

Joó Sándor (balról az első) teológus korában (1930). Jobbról a második: Demeter József, a későbbi pomázi lelképáztórral

Volt, hogy Molliné panaszkodott, hogy milyen szörnyű, nincs cipője Árpádnak, nem tud iskolába menni. Sándor bácsi azt mondta: „De hát Mollika, miért nem szóltál?” Bement a kis fészkebe, és imádkozni kezdett. Erre még aznap segélyszállítmány érkezett Hollandiából, megjött Árpád kis cipője. Emlékszem, apukám azt mondta nekem: „Na, látod? Ez a hit!”

Édesapám élő hitre is Joó Sándor ideje alatt jutott. Mindig is templomba járó ember volt, de csak érett férfikorában tapasztalta meg, hogy Krisztus mérhetetlenül többet kínál a pusztá vallásosságánál, az örök életet, amely a Vele betöltekező, bűnbocsánatot nyert emberé lehet – hit által. A nagyszoba volt otthon az édesapámé. Ide vonult el minden reggel imádkozni, Igét olvasni. Este pedig édesanyámmal együtt olvasták a Bibliát és imádkoztak. A hite töreden volt. Nekem sok ideig tartott, amíg rájöttem arra, hogy a hitet nem lehet „beszejlezni”, mint ahogy a manna sem lehetett egyik napról a másikra eltenni, a hitet is minden nap el kell kérni.

Az egész élete prédikáció volt az evangéliumról. Amikor én pedagógus voltam, kötelező volt családokat látogatni. Ilyenkor sok minden kiderül. Volt egy család, amelyben a tanítványom édesanyja elmondta, hogy milyen lelki támasza volt neki édesapám, és hogy milyen csodálatos lelki beszélgetései voltak Laci bácsival. Apukám nagyon sok embert támogatott lelkileg, és azért tudta ezt tenni, mert hiteles volt. Még az én osztálytársaim, baráti köröm is eljött hozzá tanácsot kérni, beszélgetni. Rendkívül tapintatos ember volt, és hihetetlen empátia volt benne. Bele tudta helyezni magát a másik ember helyzetébe. A gyülekezetben nagyon sokan ismerték és szerették. Aki hozzá fordult bármilyen ügyben, olyan nem volt, hogy azt mondta volna, hogy most nem érek rá. Bárki jöhetett hozzá, bármikor. És ő is ment látogatni – általában a lelképáztórral együtt –, gyülekezeti tagokat, betegeteket.

Majdnem minden áldott nap átment a parókiára, megkérdezte, van-e valami probléma, van-e valami intézni való, mit tudna segíteni, bármi legyen is az. A távolabbi barátok, ismerősök meg is jegyezték néha, hogy „te mindig a papoknál ülsz”.

„Hát mit csináljak? Szükség van rám!” – válaszolta ilyenkor. Kereste is a lehetőségeket, hogy szükség legyen rá. A konfirmandusokat az ő tiszte volt köszönteni. Ezekre az alkalmaakra mindig nagy gonddal és imádkozva készült. Néhány köszöntője fennmaradt a dokumentumai között. És rengeteget adakozott, még a kevésből is. Az egyházat, mint adakozó közeget is nagyon fontosnak tartotta. Ebben is élen járt.

Nagyon fontosnak tartotta a gyermekekkel és az ifjúsággal való foglalkozást. Többször lement a foglalkozásaikra, hogy megismerje a gyerekeket, és hogy ők is ismerjék őt, de ezen kívül is pátyolgatta őket. Neki nem kellett azon töprengenie, hogyan teremtsen kapcsolatot valakivel, ez úgy magától jött. Természetes volt számára, és maga is igényelte a rendszeres kapcsolattartást. Rendkívül jó humorérzéke volt, emellett a korrektség mintaképe. Annyira kristálytisztán tudta, hogy mi a korrekt, és mi nem! Ami csak egy kicsit is inkorrekt volt, azt széles ívben elkerülte. Mindig az Ige volt az iránymutatója.

Aktív volt a végletekig. Mindent meg tudott javítani. Roppant kreatív volt. Egyszer kaptunk valakitől diót, és az egyik diónak a héjából készített egy tündéri kis vitorlás hajót. Úszott a vízen, gyönyörű volt. Maketteket készített, meg szépen rajzolt. Nagyon sokoldalú volt, mindamelllett rendkívül szerény. Többször emlegette, hogy az alázatosság nem azonos az alázattal. Az két különböző dolog.

Nagyon szeretett túrázni, sokat kirándult a Pilisben, így egészen biztos, hogy Pomázon is többször járt. A kedvenc „foglalkozása” az erdőkerülés volt. Söprögette az utakat, és boldogan jött haza. Olyan jól csinálta, hogy meg is kérdezték tőle, hogy „maga mindig ezt a foglalkozást űzte?”

Sándor bácsi és édesapám rengeteget sé táltak együtt és vég nélkül beszélgettek. Az, hogy Sándor bácsi hatvan éves korában meghalt, nagyon megviselte. Édesapám kimondottan barátként állt Sándor bácsi, majd később Kálmán mellett is. Kiállt értük és védte őket, sőt senkinek nem is engedte, hogy kikezdzék,

Pasaréti főgondnokként

vagy rosszat mondjanak róluk. Azonnal leáldította, ha ilyen a tudomására jutott. Ebben nagyon határozott volt. Azt is nagyon fontosnak tartotta, hogy a presbitérium imádságban hordozza a lelkipásztort, és egyébként is aktívan részt vegyen bizonyos dolgokért való könyörgéssel.

Joó Sándor halála után egy ideig nem volt lelkipásztora a pasaréti gyülekezetnek. Cseri Kálmán megválasztásának előzményeiről nem sokat tudok, csak azt láttam, hogy édesapám egyre bánatosabban jött haza. Az állami egyháziügyi hatóság egy csepeli lelkészt akart idehozni, de a gyülekezet semmiképpen nem akarta őt megválasztani. Végül aztán maga a lelkész lépett vissza, mert látta, hogy ennek nincs semmi értelme, a gyülekezet akaratából nem lesz itt lelkész. Így történt, hogy végül Isten kegyelméből Cseri Kálmán került Pasarétre. Apukám a lelkészválasztással kapcsolatos hosszú hercehurcát azzal summázta, hogy valódi csoda, hogy Kálmán itt lehet nálunk.

Vele is igazi baráti, lelki testvéri viszony alakult ki, édesapám igyekezett neki is mindenben segítségére lenni. Amit emberileg meg lehetett csinálni, azt ő megcsinálta. Nem kényszerből, vagy azért, mert így illik, hanem őszinte meggyőződésből és örömmel. Elhivatottságot és felelősséget érzett a rábízottakért.

Nagyon lelkiismeretesen végezte a gondnoki feladatait, aktívan kivette a részét mindenből, ami a gyülekezetben történt. Talán emiatt is nagyon szerették, pedig nagyon egyenes, következetes ember volt, aki a véleményét soha nem rejtette véka alá. Amit akart, azt mindig elmondta, de rendkívüli tapintattal. Úgy tudta megmondani, ha valamivel nem értett egyet, hogy soha nem bántott meg másokat. Egyáltalán nem volt megalkuvó, de különös adottsága volt ahhoz, hogy úgy tudta megmondani, úgy csűrte-csavarta a dolgot, hogy az igazat is megmondja, de ne bántson meg senkit. Erre nagyon ügyelt. Igazi vezető volt, akitől minden nagyzási hóbort, felfuvalkodottság, önteltség teljesen távol állt. Tudta becsülni az egyszerű embereket, akik becsületesen és kitartással élték az életüket. Mindenkihez tudott alkalmazkodni. Szerette az embereket, és nagyon tudott a saját nyelvükön beszélni velük. Bár megkérdőjelezhető volt a tekintélye, de ezt ő soha nem könyvelte el úgy, hogy ez az ő nagysága miatt van. A szolgálatot is mindig az Urísten kegyelmeként fogta fel és végezte. Ezért volt az, hogy bár harminc évig volt a pasaréti gyülekezet főgondnoka, soha nem vettem észre rajta, hogy fárasztja őt, vagy hogy kedveszegett lenne.

Kilencven éves volt már, amikor szürkehályoggal megműtötték a másik szemét is (az egyiket már korábban). A hihetetlen vitalitására jellemző, hogy a fiammal szerettük volna hazahozni a Rókus Kórházból, és még itthon vártam a fiamat, hogy majd együtt megyünk a nagyapáért, amikor egyszer csak csöngetnek, és ő ott áll széles mosollyal az ajtó előtt. Mondom, „apa, hát hogy tetszett hazajönni?” „Hát villamoson, édesem, villamoson.” Olyan boldog volt, hogy ő kilencven évesen a saját lábán hazajött.

Kilencvenhét évesen, 2002-ben halt meg, két nappal a születésnapja után. Utolsó napjaiban már nagyon erőtlén volt, de még szavazott az az évi választásokon. Mert úgy érezte, ami kötelessége, azt meg kell cselekednie. Utolsó lehetőségig.

Puskás Attila

Az 1975-ös konfirmáció Cseri Kálmánnal

CSERI KÁLMÁN BORBÉLY LÁSZLÓRÓL

92 éves koráig volt főgondnok, *Borbély László*. Ő íróember volt, több ifjúsági regényt írt. Kedves, alázatos ember volt, nagyon művelt. A szó jó értelmében vett úriember, aki azonban nem rettent vissza attól se, hogy segítsen fölmosni a követ – ahogy otthon is fölmosta. Régebben úgy mondták, hogy az a disztinált, finom, jó modorú, nagyon előzékeny ember, akinek a figyelmessége nem csinált, hanem belülről fakad, mert nem is tud másmilyen lenni, mint előzékeny, udvarias, figyelmes mindenkihez, személyi barátság nélkül. Nem sokat nevetgél, de nagyon jó humora volt, és egy kis huncut mosoly szaladgált mindig a szája körül. Pedig sokat szenvedett ő, megtörte az élet. A háború után az előző rendszerben vezető beosztást betöltöttek egy nagy „B” betűvel jelölték, ez volt a „bélistázás”. Laci bácsi bélistás volt,

nem kaphatott, csak segéd munkás állást, semmilyen kitüntetéset, előléptetést, fizetésemelést soha nem kaphatott, és amikor nyugdíjba ment, a legalacsonyabb nyugdíjat kapta, egyszerűen megbélyegzett volt. Ki is telepítették, pedig nem volt arisztokrata – egy írót tömörítő egyesület vezetője volt sokáig a háború előtt, ez volt a legfőbb bűne.

Kedves ember volt, nagyon szerettem. Lehetett volna akár az édesapám, hiszen jóval idősebb volt nálam. Ő *Joó Sándorral* volt kortárs, és ővele nagyon jó barátságban voltak. Úgy mondta egyszer az egyik egyszerű presbiter, hogy „mint két jó lú, úgy húztak” – és tényleg, egymást segítve húzták a gyülekezet szekerét.

(Részlet Cseri Kálmán ny. lelkipásztor életútinterjújából. Az interjút készítette: Fekete Zsuzsa – 2011.)

BORBÉLY LÁSZLÓ

KONFIRMANDUSOK KÖSZÖNTÉSE

A pusztában vándorló zsidó nép sátorlapokból készített templomot az Úrnak, majd később, amikor elfoglalta azt a földet, amelyet Isten atyáinknak megígért, kőből és fából épített hatalmas szép templomot; és ennek a templomnak a belsejében, a szentek szentjében, ahol a frigyládát őrizték, lakozott Izrael Istene. Aztán elérkezett az idők teljessége, a mi Urunk Jézus Krisztus, elérkezett golgotai megváltó kereszthalála, majd hetven év múltán Vespasianus római császár légiói vérbe fojtva a zsidó nép felkelését, porig rombolták a szent várost, Jeruzsálemet, s benne a díszes templomot. Azóta Isten nem lakik se sátor, se kő templomban, semmilyen emberi kezek által emelt épületben, élő szívekben vett szállást magának Jézus által.

Miért mondtam el mindezeket néktek életetek fordulópontját jelentő nagy eseményén, amikor először járultatok ehhez a szent asztalhoz, mint a mi Urunk vendége, hogy egy életre szövetséget kössetek Vele.

Nos hát, amikor lelkipásztoraink ki-

szolgáltatták néktek a sákramentumot, kezetekbe adván a kenyeret és kehelyben a bort, ott állt mellettük láthatatlanul, de élő valóságában Jézus; s nyújtotta felétek megtörtetett testét és bűneinkért kiontott véréét is. És most megáll előttetek és megkérdi: - Akarsz-e templomommá lenni, adtok-e szállást szívetekben? Hogy te egészen az enyém és Én egészen a tiéd legyek. Hogy szívetekbe költözve szüntelen veletek legyek, és ti Énvelem, s vezesselek földi zarándokutadon tövises és rózsák között, veletek legyek örömben, bánatban, veletek legyek a kísértés óráján, megragadjam karotokat, ha szakadék vagy örvény szélére sodor az élet.

Akarsz-e templomommá lenni, adtok-e szállást szívetekben? Fényt, pompát, gazdagságot, vagyont, karriert nem ígérhetek, sőt még azt sem, hogy szüntelen napsütötte tájakon vezet majd utatok, a „szabad” akarat ellentétes roppant erői feszülnek egymással szemben a nagyvilágban. De ígérem a sátáni zúrzavarban a belső rendet, a

vad üvöltésben a lélek csendjét, az eget-földet rázó kataklizmában a szív nyugalalmát, a kárhozatba hulló veszendő lelkek között az üdvösséget. Adtok-e szállást szívetekben?

Most még talán föl se foghatjátok, mi-csoda drága kincset, királyi ajándékot kínál néktek cserébe szívetekért a mi Urunk. Imádkozzatok, könyörögjete a kegyelem ajándékáért, figyeljete Isten szavára, hallgassátok az Ige üzenetét. Útbaigazít az a könyv, amellyel ezúttal is megajándékoz benneteket a gyülekezet; esedeztetek Szentlélekért, nyissa meg szíveteket, hogy lássatok, fületeket, hogy meghalljátok Jézus hívó szavát. És akkor bízhattok benne, eljő az idő – kinél korábban, kinél később –, amikor kitarukozik szívetek és karotok: - Jövel, Uram Jézus, végy szállást szívedben, hadd legyek én is templomoddá, hogy egészen a Tied legyek, és Te egészen az enyém, és szívedben lakozva vezess földi zarándokutamon tövises és virágok között, és légy velem a kísértés óráján, és ragadd meg karom, ha szakadék vagy örvény szélére sodor az élet, és maradj velem, ha eljő az alkonyi óra és este lesz, és fogjad meg a kezem, hogy ne remegjen a szívem, ha át kell lépnem a nagy kapun a halálból az életbe, és állj melletttem, ha majdan nékem is meg kell állanom az Ítélet előtt.

Ezzel a szent hittel, ezzel a szent reménységgel, ezzel a szent várakozással nyissátok ki mindenkor a Bibliát, amelyet most átadunk néktek.

(Elhangzott 1979. április 22-én a pasaréti református templomban)

SZUPPLIKÁCIÓ 2015. október 18.

Idén a Szentendrei Református Gimnázium 8/A. osztálya szupplikált gyülekezetünkben. Az osztály Földi János igazgató úr, Dulai Teréz osztályfőnök és Milán Szabolcs osztályfőnök-helyettes vezetésével szolgált az istentiszteletünkön a pomázi templomban.

Mazaray Márk átveszi a Bibliát

EXHORTÁCIÓ 2015. október 25.

Kiskátésaink az október 25-ei istentiszteletünkön mutatkoztak be. Névsoruk: Zsíros Luca, Czák Nóra, Solawa Hajnalka, Kovács Kármén, Hruskó Dávid, Balogh Loránd, Czender Dániel, Pálffy Donát és Mazaray Márk.

Testvérek, az én életem is ilyen skizofrén élet volt. Mindenki csodált és dicsért, írt rólam a Krónika, filmezett a Duna TV, mondták: „De jól megy, ez igen!” De én tudtam, hogy csak egy elveszett ember vagyok. Ez a skizofrénia. Hogy bírod, testvér, a színészetet? Megy még? Az istentisztelet végén odaállok majd az ajtóba, kezed fogok veled, és megkérdem tőled: „Hogy vagy?” És te azt mondd: „Köszönöm szépen, jól!” – és csak te tudod, hogy mi van benned... Milyen a skizofrén élet?

Tudjátok, mi történt velem? Valaki azt mondta nekem egyszer, hogy a szemünkkel kétféle láthatunk: kifelé, meg befelé. A szemmeddel láthatsz úgy, ahogy most nézlek titeket, kifelé, és lehet látni úgy is, hogy befelé nézel. Magadba. Az én életemben eljött egy februári este, amikor magamba néztem, és megláttam, hogy mi van belül. Ebben a pillanatban az életem eljutott a teljes csődjéhez. Azt mondtam, ha ilyen az élet, akkor nem éri meg élni. Leszámoltam a skizofréniaival. Vettem egy fejszét, meg egy cöveket, kimentem a gyülekezetem cintermébe, és a cöveket levertem a zöld fűbe sírhelynek. Aztán bementem a parókiára, bezártam magam után az iroda ajtaját, és négy sorban megírtam a végrendeletemet, hogy hova temessenek el. Négy sorban elrendeztem az egész életemet. Egyetlen dolog volt még, amit meg kellett tennem, hogy a feleségemet meg a két kislányomat hazahozzam Kalotaszegre, a családi házba, hogy biztonságban legyenek. El voltam szánva, hogy a Trabanttal bemegyek egy TIR kamion alá, és azzal vége a skizofréniaának. Olyan egyszerűnek tűnt.

A családnak – nem hazudtam, mert igaz volt – azt mondtam, hogy be vagyunk jelentkezve Berekfürdőre egy konferenciára, ahova egyszer már bejelentkeztem, de akkor nem tudtam elmenni, most oda fogunk menni. De közben azt terveztem, hogy Kalotaszegen kiteszem a családot, aztán megyek és bevégzem. Fogtam a családomat, beültettem az autóba, és megérkeztünk haza, Körösfőre. Azonban tekintettel arra, hogy felkelt bennem a démonvilág, amit megtűrtem magamban, ami el akart pusztítani, és három nap és három éjjel nem aludtam semmit, a gyötrődés és a fáradtság miatt Körösfőn elaludtam. Másnap reggel, amikor felkeltem, a család már bent ült az autóban, szépen bepakoltak, hogy na, akkor

megyünk Berekfürdőre. Mit mondhattam volna, hogy szálljatok ki, mert én a TIR alá megyek? Beültem a kormány mellé és elindultunk.

Nem szeretném, hogy ha ezt az utat valaki átelné közületek, fiatalok! Kalotaszegtől Berekfürdőig ahány kamion csak jött velem szemben, mindegyik kamionnál megszólalt bennem egy hang: „Most csavard meg a kormányt! Csavard meg a kormányt!” Az parancsol neked, akie vagy. Egy este elveszítetd a

büntettek meg? Akkor hallottam először életemben, hogy az autó négy kerekén négy egyforma gumi kell hogy legyen. Jöttem, mint a nagy erdélyi pap, püspöki titkár, aztán a négy kerekén négyféle gumi, mindegyik lekopva. Rám néz a rendőr, azt mondja: „Jó ember, maga nem tudja, hogy veszélyezteti a családja életét?” Ó, gondoltam magamban, nekem mondd?

És az autó ment, ment, majd megállott Berekfürdőn, a Megbékélés Háza előtt. Hétfő

kontrollt, egy este nem azt csináld, amit te akarsz, hanem azt, amit az parancsol, akie vagy! De jött egy csendes hang is: „De hát, te nyomorult ember, itt van hátul a feleséged, meg a két gyereked, be akard őket is vinni a kamion alá?” És valami mindig visszacsavarta a kormányt.

Magyarországon aztán megállított a rendőrség az út szélén. Ellenőriztek és megbüntettek. Olyan keserű volt a szívem: megyek a halálba, aztán még a rendőrség is megbüntet. Kétezer forint. Volt ezer forintom, meg valami apró, odaadtam. A rendőr visszaadja az aprót, azt mondja: „Hagyjon engem, ember, hogy zörögjön itt a zsebemben!” Tudjátok, miért

este volt. Megérkeztem egy rongyos farmerban, Biblia nélkül. (Addig mindig lógott velem a Biblia, de hát ki megy Bibliával a TIR alá?) A testvérek, akik láttak, azt mondták: „Miklós, rossz volt rád nézni.” Harminc évesen, egészségesen úgy jártam az udvaron, mint akinek egy mázsás kő van a hátán. A bűnöm. A bűneim. Harminc évnek a bűne – roskadoztam alatta. Beültem a hátsó padba. Nem ismert senki. A szünetben elszöktem, és a Megbékélés Házával szemben megittam az utolsó sörömet ebben a világban. Nem tagadom, fiatalok, addig amíg szomjas voltam, ittam. De aztán megkóstoltam a Jézus borát – azóta nem iszok.

Elkezdődött az evangélizáció. A szöszékre kiment egy rákos beteg lelkész (Pap László pomázi lelképásztor – a szerk.). Nyirokmirigy-rákban szenvedett. Elmondta, hogy az apja teológiai professzor volt, ő lelkész lett – és zugívó. Még tisztán felment a szöszékre, elmondta az igehirdetést, aztán bement a parókiára, bezárta az ajtót, aztán gyerünk! Ami belefért! A felesége, amikor megtudta, hogy kihez ment férjhez, majdnem beleőrült. Egyedül a felesége tudta, hogy ki is a férje valójában. De negyven éves korában ezt az embert – nagyon kemény ember volt – megszólította Isten, és adott neki még huszonkét évet. Azon az estén is úgy prédikált, hogy fel volt dagadva a nyaka. Elkezdett beszélni arról, hogy kis idő múlva meg fog halni (meg is halt egy évre rá). Láttam ezt a lelkészt. Ő is református,

én is. Ő is pap, én is. De ő beteg, meg fog halni, én meg itt vagyok harminc évesen, egészségesen. Uram, de szeretnék úgy a halálba menni, ahogy ő! Miért ragyog az arca? Miért csillog ennek az embernek a szeme? Mije van ennek, Uram, ami nekem nincs?

Ez a lelkesz egy véres királyi székről prédikált. Egy kőről, amit az Isten letett véres kézzel a Sionon, és azt mondta: „Aki rááll erre a kőre, annak élete lesz.” Aki ehhez a trónhoz jön, annak ma este hirdetem, hogy megbocsátanak a te bűneid, és életed lesz Őbenne és Általa! Ebben a pillanatban átéltem egy fantasztikus érzést: eltűntek az emberek a tereméből. Érzékeltem, hogy ott vannak, de mintha mégsem lettek volna ott. Eltűnt az igehirdető is a szószékről. Egy hangot hallottam, de nem emberi hang volt. Éreztem, hogy az ember itt most csak egy cserép, akit használ Valaki, és tudtam, hogy a hang velem, a leg-hátsó sorban ülővel beszél. Az Isten hívott: „Gyere! Gyere! Gyere! Add át magadat! Gyere!” És ebben a pillanatban közepén felragyogott egy kereszt. Nem volt valódi, mert ha valódi lett volna, akkor mind a nyolcvan ember felugrik a teremben, és azt mondják: „Látjátok?” De csak Bódis Miklós látta. Ahogy hallatszott az ige, ott volt előttem a kereszt, és szenvedett rajta a Fiú. És látom, hogy közepem kimegy a kereszthez egy ember, akinek egy kard van a kezében, és a keresztben szenvedőt átszúrja. Ekkor a szószékről elért a hang: „Te vagy ez az ember!” És azon az estén Bódis Miklós szeméről lehullott a lepel. Addig Bódis Miklós azt prédikálta, hogy mindenkiért meghalt a Krisztus. (Ez igaz, testvérem, csak mi van veled?) Azon az estén Bódis Miklós megértette, hogy őerte halt meg Jézus! Hogy értem halt meg! Érttem szenvedett, és én vagyok az, aki megöltem! Nem a zsidók, nem Pilátus, nem Heródes! Ők csak eszközök voltak. A Fiú az én bűnemeimért halt meg!

Felugrottam a hátsó padból, és mint a puskagolyó röppöltem ki. Tudjátok, hogy miért? Mert a teológián egy dolgot megtanultam a Bibliából: azt, ami a Bethesda tavánál történt. Amikor lejött az angyal, és megkavarta a vizet. Az a víz olyan, mint amilyen a te életed: felül tiszta víz, alul meg tiszta iszap. Felül a színész élet, alul a mocsok. De némelykor jön egy-egy angyalos, egy küldött, és megkavarja a vizet. Ki gyógyult meg? Az első, aki beért! Tudjátok, ki győz az olimpián? Az, aki beáll a rajtvonalra, nézi a célt, és nem azt figyel, hogy a többiek hogy futnak! Persze, hogy futnak, azért álltak be! A célba az ér be, a koszorút az nyeri el, aki először ér be. Tudjátok, tizenöt éve nem érdekel, hogy ki hogy fut mellettem. Hogy ki hisz, hogy ki mit mond, hogy ki mit gondol, hogy ki mit ír rólam az interneten – nem érdekel. Futok, nézem a célt: Jézust. El akarom nyerni a koszorút. Elsőnek akarok beérni. Ez a célom: elsőnek beérni.

Azon az estén futottam. Elmondtam a lelkesznek, hogy hova jutott az életem. Megölelt, megfogott, és azt mondta: „Fiam, gyere velem!” Elvitt egy szobába, leültetett az ágyra, rám nézett, és azt kérdezte: „Miklós, megengeded, hogy imádkozzak érted?” Mondom:

Bódis Miklós
lelkipásztor

„Igen.” Elkezdett imádkozni, és vitt a trón elé. Aztán rám nézett, és azt kérdezte tőlem: „Te is szeretnél magadért imádkozni?” Erre történt velem valami, amit harminc évig soha nem tettem meg. Az ágyról lecsúsztam a két térdemre, és kinyöszörögtem néhány nyomorult mondatot: „Jézus, elrontottam az életemet, mert mentem a saját fejem után, ahogy én gondoltam jónak. Van út, ami egyenesnek látszik az emberek előtt, de a vége a halálba vezet. Van út, amiről a világ azt mondja, hogy becsületes út, jó út, de a vége a halálba vezet. Uram, ezen az úton mentem, és elrontottam az életemet. Ha tudsz velem valamit kezdeni, akkor könyörülj rajtam.” Felálltam a térdemről, és tudtam, hogy enyém az örök élet. Tudtam, hogy meg vagyok váltva. Tudtam, hogy a bűneim meg vannak bocsájtva. És ezt az örök életet senki el nem veszi tőlem.

Kimentem a félhomályba a folyosóra, és képzelték el, három percen keresztül hallot-

tam a fülemben, ahogy az angyalok meg a szentek énekelnek a mennyben az üvegtenger mellett. Nem volt szöveg. (A szöveg a Jelenések 15-ben van leírva, olvassátok el!) Harmónia volt. Mint nagy vizek zúgása. Én csak ott álltam, és azt kívántam, hogy még, még, még, hadd halljam! Mikor megfáradok, meg keserű szívű vagyok, erre a három percre gondolok. Mert tudom azt, hogy akkor énérettem énekelt a menny. Azt énekelte a menny azon az estén, hogy a Bárány nem halt meg hiába,

és hogy egy újabb megtért bűnös, Bódis Miklós is elindult haza. Tudjátok, mit hiszek? Hogy még egyszer énekelni fog értem a menny – amikor megérkezek. Amikor belépek a gyöngykapun, és elindulok az üvegtenger felé, az én igazi hazámba. Énekelni fog a menny, hogy hazajutottam. Mert van egy Megváltóm, Aki meg fog engem tartani mindvégig.

Azon az estén leszámoltam a világgal. Azon az estén meghalt nekem a világ, és én is meghaltam a világnak. Akik ismernek közületek, azok bizonyosságot tudnak tenni arról, hogy nem a világnak, hanem a Krisztusnak élek. Nekem akarok élni, és kérem Őt arra, hogy őrizzen meg engem az Ő szeretetében, hogy megállhassak Benne mindvégig.

Ma este szeretnék benneteket is döntésre szólítani. Megkértem a szervezőket, hogy hozzanak ide két egyforma asztalt a jobb és a bal kezem felől. A bal oldali asztal cifrább, ez az ördög asztala, a jobb oldali asztal egyszerű, tiszta, ez pedig az Istennek az asztala. Hogy megkönnyítsem a választásodat, hogy kivel is akarsz közösségben lenni, hogy meg tudjam mutatni azt, hogy ez a kétféle sántikáló élet a kárhozataba vezet, szeretném bemutatni neked, hogy mit kínál az ördög az ő asztalára, és mit kínál az Isten az Ő asztalára. Aztán dönts el, hogy ezután melyik asztalhoz ülsz le! Dönts el, hogy ezután melyik pohárból iszol, hogy kivel leszel közösségben! Isten azt mondja, hogy Nála nincs is-is. Nála vagy-vagy van. Vagy keskeny út, vagy széles út. Vagy az ördög, vagy az Isten. Vagy az ördög pohara, vagy az Istennek a pohara.

Hoztam egy táskát. Ebben a táskában benne vannak azok a dolgok, amivel az ördög az életedben horgászik. Amivel meg tudja fogni az életedet. A jó horgász tudja, hogy melyik hal mire húz. Ugyanígy van az ördög is a te életeddel: tudja, hogy mit kell neked belógatni, hogy ráharapj.

Az első, amivel horgászik az ördög, 139 forintért vettem a marcali Tescóban (számítsuk át román pénzre: 2 lej 50 bani). Az van ráírva, hogy lencse. El tudod képzelni, hogy ennyiért valaki eladta az Isten országát és az üdvösségét? Pedig igen. Elítéled Júdást, igaz? Hogy harminc ezüstért eladta Jézust. Az a pénz ért valamit. Ez a lencse azonban csak 139 forint. Ézsau és Jákób testvérek voltak, ikrek. A nagyobbik elment aznap vadászni, de nem fogott semmit. Este hazajött, és éhes volt. A kisebbik testvére éppen lencsét készített. Azt mondja Ézsau: „Adjál nekem, mert éhes vagyok!” Azt mondja Jákób: „Adok egy tányérral, ha eladod az elsőszülöttségi jogot, az áldást.” Tudjátok, mit válaszolt Ézsau? „Mi az, hogy elsőszülöttségi jog? A lencsével meg tudom tölteni a hasamat, és nekem most kell!” A test mindig azt mondja, hogy most! Most vedd el, most csinálj meg! Ézsau azt mondja: „Jó, vedd az áldást, és adjad a tányért!” Pár év múlva – azt mondja a Biblia – sírva kereste. Jött az apjához: „Apám, nekem nem maradt semmi?” „Nem, fiam. Eladtad. Ennyire becsülted.” 139 forintra.

(Egy doboz sör kerül az ördög asztalára.) Ezt Hátszegen 2 lej 30 baniért vettem.

Olcsobb, mint a lencse. Rendeztünk egy evangélizációt, melyen részt vett egy tizenkilenc éves mérai srác. Odajött hozzám, és azt kérdezte tőlem, hogy: „Tiszteletes úr, ha megtérek, még egy üveg sört megihatok?” Mondom: „Tudod, mi van veled? Ott vagy a mennyország küszöbén, egy lépést kellene tegyél, hogy bemenjél. Hívlak, gyere, kóstold meg egyszer a Jézus borát! És akkor el tudod dönteni, hogy melyiket igyad, de egyszer kóstold már meg azt, amit Jézus ad! A Szentlélekben való örömet! El akarod adni az üdvösségedet?”

(A *lelkész egy doboz cigarettát tesz az ördög asztalára.*) Olvasd el, hogy mi van rajta! Az van ráírva, hogy ő! De az emberek kézbe veszik és szívják. Tudjátok, hogyan ő! Három évvel ezelőtt megműtöttek Marosvásárhelyen, és egy olyan kórterembe tetek, amelyben emberek voltak mellettem levágott lábbal. Heten voltunk egy szobában. Volt olyan, akinek a nagylábujját vágták le, volt olyan, akinek levágták az összes ujját a lábáról, volt egy, akinek a bokájánál vágták le, és volt mellettem egy olyan férfi, akinek mind a két lába tőből le volt vágva. Egész éjszaka ült a fenekén és jajgatott. Aztán hoztak mellém egy huszonöt éves marosvásárhelyi fiatalembert, akit megműtöttek, levágták a lábujjait, mert cukorbeteg volt, de nem gyógyult a seb. Befászlították, hoztak egy mosdótálat a lába alá, mert átütött a vér a fáslin. Olyan kínjai voltak, hogy ordított. Bejön hozzá a főorvos, és azt mondja neki, hogy: „Ember, két hete a feleséged szüült egy gyönyörű kislányt. Akarsz vele focizni? Akarsz vele sétálni a parkban? Egyre kérek, tedd le a cigarettát, és lesz lábad!” Három óra múlva ott ült toloszékben a folyosón és szívtá.

Lehet, hogy ma este mosolyogsz, de egy nap eljön az idő, hogy a gatyádát is eladnád magadról, csak szabad légy. Azon a napon jusson eszedbe, van Valaki, aki meg tud téged szabadítani! Az angyal azt mondja Máriának: „Nevezd Jézusnak! Mert Ő fogja megszabadítani a népét annak bűnéből!” Eljön az idő, amikor mindent odaadnál, csak szabad légy! Nevezd Jézusnak! Mert Ő fog téged megszabadítani!

(*Kábítószert az ördög asztalán.*) Ne ijedjete meg, nem fognak bejönni a rendőrök. Etnobotanic a neve. Déván már van etnobotanicus üzlet. Legálisan. De lehet venni drogot patikában is. Azt hittük Hátszegen (Hátszeg egy tízezer lakosú kisváros), hogy ez tőlünk még messze van. Aztán egy éjszaka feketeruhások szállták meg Hátszeget, és fél négykor nyolcvannégy fiataalt kiemelték az ágyából. Köztük a polgármester huszonegy éves lányát.

Eljön az az idő, mikor hét nyelven beszélő kocsid lesz, és megmondja neked, hogy hova menj, mit csinálj. Nem tudom, hogy még milyen dolgaid lesznek – csak Istened nem lesz. Szabadítód nem lesz. És rab leszel.

(*Pézt az ördög asztalán.*) Tegyük oda ezt is!

(*Egy üveg kólát tesz ki a lelkészt az ördög asztalára.*) Szeretitek? Mert én igen! Csak egy probléma van velem, ami magába foglalja mindannak az értelmét, ami ezen az

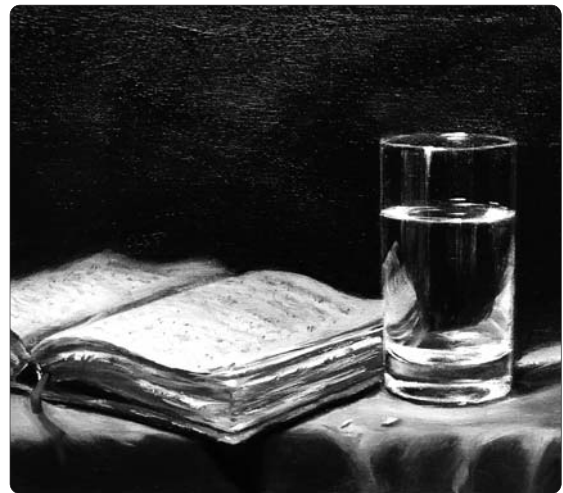
asztalon van. Amikor Magyarországról jövök haza evangélizációkról, és Borsnál átlépem a határt, Várad mellett ott van a gyár, ahol készítik. A gyár előtt van egy nagy hirdetőtábla, felírva rá nagybetűvel, hogy: „Oltsd a szomjadat!” Valahányszor elmegyek az autóval mellette, mindig elkezdek ezen mosolyogni. Azért, mert amikor szomjas vagyok, és megiszok belőle egy pohárral, öt perc múlva megint szomjas leszek. Megint megiszok egy pohárral, de tíz perc múlva megint szomjas leszek – de már több kell. Mert valójában nem úgy készítik, hogy tényleg oltsa a szomjadat, hanem úgy, hogy minél többet igyál belőle.

Figyeljétek meg, hogy minden, ami ezen az asztalon van, úgy van megalkotva, hogy minden „in”-nel végződik: nikotin, koffein, heroin. Minden úgy van megalkotva, hogy ne oltsa a belső ürességedet, hanem fokozza. Hogy minél többet veszel (szex, pornó, cigi, sör, drog), annál több kelljen. És mi a szlogenjük? Míndegyikre azt mondják, hogy: „Csak egyszer próbáld ki!” Persze meg lehetne inni csak egyet, csak az a helyzet, hogy az ember nem tud uralkodni magán, és enged a vágyainak. Ez az asztal csapdájává lett Izraelnek és csapdává lesz neked is, mert ez az asztal, meg minden, ami rajta van, úgy van megalkotva, hogy csapda legyen a számodra.

És mi az, amit az Úr kínál? Tudjátok, mi van ebben a palackban? Tiszta víz. Ma hajnalban, öt órakor indultam a Retyezát alól, ott lakunk tizennégy éve a családommal. Ha felkelek, az ablakból a Retyezátot látom. A Retyezát alatt vannak olyan falvak, melyek lakossága szinte már száz százalékból hívő. Azért hoztam onnan a vizet, mert ha az egész falu hívő, az azt jelenti, hogy ott jó a kút. Ha egy falu megtér, akkor az azt jelenti, hogy ott jó víz van, ott jó forrás van. Töltök neked egy pohárral, megiszod, és olyan leszel, mint Illés. Azt írja a Biblia, hogy a rekettyebokor

alatt forró kövön sült lángost evett és vizet ivott, és annak erejével ment negyven nap és negyven éjjel a pusztában. Hát az kaja volt! Nem olyan, mint ami után öt perccel megint szomjas vagy. Töltök neked egy pohárral, megiszod, és azt mondom, hogy elég.

Ideteszem a Bibliát is. Ez a kettő az, amit az Isten kínál neked. A kólagyártól ötven méterrel odébb két szilvafa között van egy elkorhadt kereszt, rajta egy rozsdás pléh-krisztus. Valahányszor arra jövök, és látom a

kólagyár reklámtábláját, és utána látom a korhadó keresztet, mindig eszembe jut egy ige. Azt mondja Jézus: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én hozzám, és igyék.” „Valaki pedig abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha örökké meg nem szomjúhozik; hanem az a víz, amelyet én adok neki, örök életre buzgó víznek kútfeje lesz őbenne.” Akarod-e azt, hogy megtelj ezzel az élő vízzel?

Tudjátok, mi a titka az erőnek, és a győzelemnek? Ha megtelsz mindennap az élő vízzel. Megtelsz minden reggel az Isten Igéjével, és úgy mérsz ki a házadból, hogy ez van benned. Akkor hiába jön a bűn. Jönnek majd a kísértők, és azt fogják neked mondani, hogy: „Vegyél már el abból” (az ördög asztaláról)! De te azt fogod mondani, hogy: „Köszönöm szépen, én meg vagyok elégedve ezzel” (az Úr asztalán levőkkel). Ma este kérdezem tőled: Akarsz-e az Isten embere lenni? Hidd el, hogy nem látott olyat a magyar nemzet, amit az Isten tud tenni egy huszonkét éves lánnyal, ha a szívét teljesen odaadja az Istennek! Nem látott olyat ez a nemzet, amit az Isten veled tud tenni! Nem látott olyat ez a nemzet, amit az Isten tud tenni egy olyan sráccal, aki ma azt mondja: „Uram, a teljes életemet feladom. Feladom a magamét, és teljes egészségében odaszánom magamat Neked.”

Melyik asztalt választod a kettő közül?

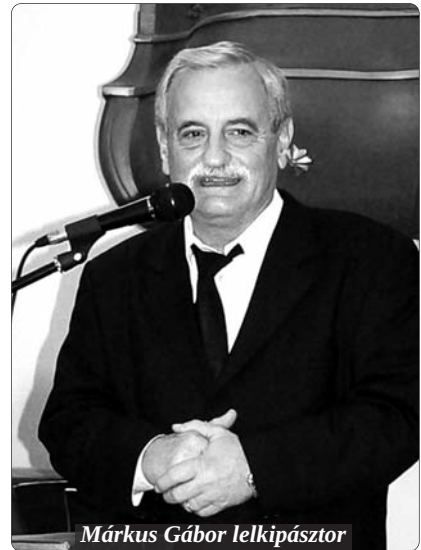
Kedves fiatalok, nem győzködlek tovább benneteket. Befejezésül egy ígét mondom: Bizonyosságul hívom ellened az eget és a földet, hogy én ma este az életet és a halált adtam elődbe. Az áldást, meg az átkot. Válaszd az életet! Ámen!

(Az ige hirdetés elhangzott Kolozsvárott egy egyetemi ifjúsági alkalmon, 2013. május 21-én.) ■

AZ ÜZENET A VERŐCEI GYÜLEKEZET VENDÉGEI VOLTUNK 2015. október 25.

Márkus Gábor lelkipásztor

Az Isten kegyelméből újjáéledt hagyományaink szerint idén testvérgyülekezetünk, a Verőcei Református Egyházközség hívta meg gyülekezetünket látogatóba, ünnepi agapéra, most már kívülről is megújult szép templomába, hogy együtt örvendezzünk az Úr csodálatos munkáinak, amelyek készen voltak a világ teremtése óta, mégis ezt a napot jelölte ki az Úr „mának”, hogy nyilvánvalóak legyenek előttünk is.

A délutáni istentiszteleti alkalom elején Márkus Gábor verőcei lelkipásztor köszöntötte a vendégeket, majd gyülekezeteink közösen elénekelték a 25. Zsoltár első két versszakát. Énekszóval emeltük fel szívünket az Úrhoz, hogy Ő vezéreljen bennünket az Ő szent igaz Igéjében. Biztosan nem volt „véletlen”, hogy a verőcei ovisok mindjárt ezt követően azt énekelték, hogy „Jó hozzám az Úr, elküldte értem Szent Fiát. Jó hozzám az Úr, a bűneim elvette mind. Jó hozzám az Úr, Ő átölel, segít, ha kell.” Az Úr munkálkodik a mi életünkben, és gyülekezeteink életében is – az Ő Szentlelke által.

Erről tanúskodik a Királyok második könyvének 22. fejezete, mely ígék Jósias király templom-javításáról és a törvénykönyv megtalálásáról szólnak. Nyilas Zoltán esperes úr igehirdetésében elmondta azt a megfigyelését, hogy most, amikor Pomázon is megújul kívülről a templom, megállnak előtte az emberek, és mindenki felfelé néz. Mindenki azt nézi, hogy mi történik a magasban. Jó, ha egy gyülekezetben a felfelé nézés nem csak ideig-óráig történik, hanem újra és újra. Minden templom-megújulás jelentheti egyben a gyülekezet megújulását is, akkor, ha

nemcsak az építés alatt tekintünk felfelé, hanem utána is újra és újra.

A verőcei templom felújítása is a magasban, a csillag felhelyezésével került befejezésre, melyben egy időkapuszlat helyezett el a gyülekezet, emléket és üzenetet hagyva az utódoknak. Az Isten Igéjében is hasonlóról hallunk, hogy a templomban egy elrejtett üzenet van. Ez az üzenet a Szentírás. Milyen sokszor van öröm egy ilyen felfedezésben, amikor megtaláljuk egy igének az üzenetét! Megtaláltam Isten szavát! Megszólított az Isten! Nagyon sok lelki nyomorúságunk éppen arra vezethető vissza, hogy elveszítettük Isten szavát. Lehet, hogy valamikor megvolt, de elveszítettük. Nem felejthetjük el azt, hogy számunkra mindig Isten Igéje a forrás, az üdítő víz, a kalauz ebben a világban, Isten Igéje számunkra a megoldás.

Kérdezheti valaki, hogy milyen külső jelei vannak annak, hogy valaki megtalálta és megértette a Bibliát. Az első jele ennek az, hogy bűnbánatra jutunk. Amikor az ember találkozik az élő Isten szavával, akkor megrendül. Akkor történik belül valami. Az Istenrel való találkozás helyre teszi az ember életét. Leszállunk a trónról. Mondhatjuk úgy is, hogy porba hullunk. Meghajlunk Isten szava előtt. Akkor örülünk annak, ami öröm, és megbánjuk azt, ami bűn. Egyszerre világossá válik számunkra az út.

Egy második jele annak, hogy valaki megérti Isten Igéjét, hogy találkozik Jézus Krisztussal. A teljes Ószövetség Jézust várja, Jézust reméli. Jön majd Valaki, Aki helyre teszi a dolgokat. Éppen ezért egy hatalmas evangéliumi válasz számunkra Jézus Krisztus, mert a bűnbánat megrendülésében felfedezem Őt, az én Uramat. Biztos jele tehát a találkozásnak, ha valaki megváltójának vallja az Úr Jézus Krisztust.

A harmadik jele, hogy megtaláltuk az Írást, hogy felfedeztük a mi Urunkat, az az, hogy nem csak sírok az én bűneim miatt, nemcsak tudom azt, hogy ki szabadított meg ebből, hanem azt ösztökéli bennem Jézus Krisztus, hogy ezt továbbadjam. Hogy kéz a kézbe kerüljön a Szentírás.

Miért is épülnek és újulnak a templomok,

miért is tekintünk felfelé, miért is élünk? Hogy azt a hírt, amelyet jó hírek tartunk, átadhassuk és elmondhassuk: Megszabadított engem az Úr, mert szíven talált, megtalált engem az Ő Igéje. Megtalált Jézus Krisztus.

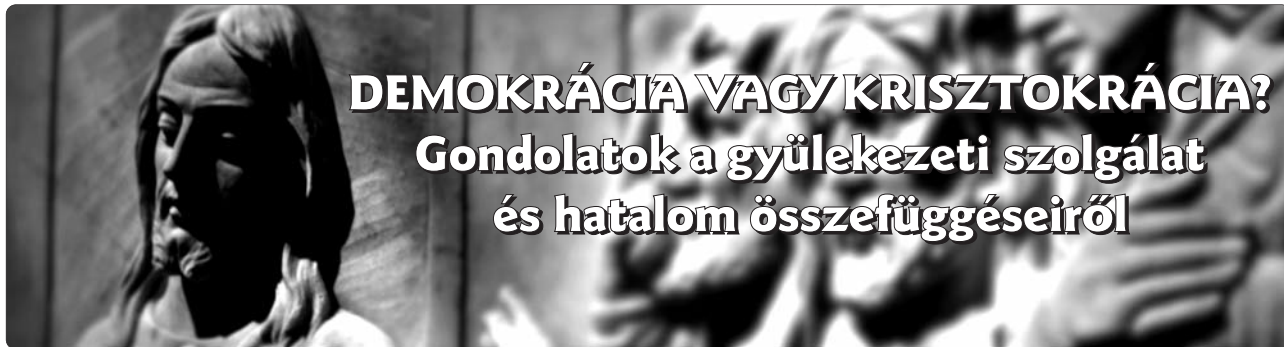
Az igehirdetés, imádság és az áldás után Pók Katalin, a Tiszta Forrás Alapítvány munkatársa biznyságtételét hallhattuk arról, hogy Isten a szemünk világát is elveheti, de ezzel is célja van: Jézushoz vezetni az embert. Így történt, hogy három öngyilkossági kísérlet után 2002 márciusában Márkus Gábor lelkipásztor hívására egy gyógyító konferenciára érkezett Verőce, ahol a testvérek a gyógyulásáért imádkoztak, este pedig az evangéliumot hallotta, ami mélyen felszántotta az ő megkérgesedett, megkeseredett szívét. Belehullt a mag. Éjszaka összetörve könyörgött Istenhez szabadításért. És a kegyelmes Isten meghallotta a hangját: ami mögötte volt élet, az örökre elmúlt. Az összes bűnét le tudta tenni a kereszt alá, és már nemcsak érezte, hanem tudta, hogy az Úr Jézus Krisztus megszabadította. Reggel már az Úr gyermekeként ébredt, Aki átöleli őt szeretetével. Megváltozott a teljes élete, és hálából szolgálni kezdett az Úrnak, szenvedélybeteg misszióiban és a gyülekezetben. Az élete most már az Úr kezében van. Odatette az életét az Ő tenyerébe, ahova való.

Márkus Gábor tiszteletes úr a biznyságtételhez annyit fűzött hozzá, amit Katalin szokott mondani: Szemem világa ugyan nincs, de világosságom van. Mert az Jézus Krisztus.

Az istentisztelet végén a 395. dicséretet énekeltük: „Isten szíven megpihelve Forjjon szívünk egybe hát”. Ilyen Krisztusban egybefort szívvel fordultunk a lelki táplálék átvétele után az asztali örömök felé, átvonulva a gyülekezeti házba, hogy gyülekezeteink tagjai, családjai mélyebb, személyesebb kapcsolatba kerüljenek egymással.

Köszönjük a verőcei gyülekezet Isten áldásával megerősített vendégszeretetét. Ha Isten engedi és élünk, jövőre Pomázon találkozunk ismét.

P.A.

DEMOKRÁCIA VAGY KRISZTOKRÁCIA? Gondolatok a gyülekezeti szolgálat és hatalom összefüggéseiről

Szolgálat és hatalom. Ellentétben áll-e ez a két szó? Ha kapásból kell válaszolnunk, akkor bizonyára azt vágjuk rá: távolabb nincs egymástól, mint az ég és a föld...

Mindennapjaink tapasztalata mondatja ezt velünk. Sajnos.

Pedig... Pedig valójában nincs nagyobb szolgálat a hatalomnál. Sokszor ismételt megállapítás, hogy a miniszter szó szolgát jelent. De ismert a közszolga kifejezés is. Manapság inkább a bizalmas beszédben használjuk, jelentése köztisztviselő.

No, és mi a helyzet az egyházban? Jobb-e a szolgálat és a hatalom viszonya, mint a világban? Amelyik gyülekezet testvéri közösséget alkot, ott igen. Ám mivel a gyülekezetet is mi, gyarló emberek alkotjuk, végül is attól függ, hogy mennyire vetjük alá magunkat az egyetlen Úr akaratának.

Vajon miképpen nyilvánul meg az Úr akarata szerinti testvéri közösségben a gyülekezeti szolgálat és a hatalom viszonya?

Erre az első válaszunk az volna, hogy ott működik helyesen ez a viszony, ahol érvényesül a demokrácia. Hiszen bennünket úgy szocializáltak, hogy meggyőződésünk: a demokratikus berendezkedésű közösség az igazán ideális. Alaptörvényünk szerint is demokráciában élünk.

Mi a demokrácia? Népakarat. Mivel a népet emberek sokaság alkotja, ott van demokrácia, ahol a többség akarata érvényesül.

Demokratikusak-e a protestáns egyházak, gyülekezetek? Hogyne, megint csak ez az első gondolatunk. Hiszen a többség által megválasztott tisztségviselők állnak az élén.

Ráadásul a protestáns egyházak demokráciája régebbi keletű, mint a világi. Az első presbitériumok Dunántúlon már 300 éve megalakultak, a Budai zsinat óta – másfél évszázada – pedig egyházi törvény mondja ki kötelező voltukat.

Milyen nagy dolog ez! Gondoljunk csak bele! Elvileg, gyakorlatilag már akkor egymás mellett ült földesúr, módos gazda és jobbágy, s döntött az egyház ügyeiről, amikor az a világban ilyesmi még elképzelhetetlen lett volna.

A gyülekezet tagjaiként az egyház törvényei szerint választunk tehát elöljárókat, presbitériumot, gondnokot, lelkészt, ők pedig a demokrácia törvényei szerint többséggel, vagy minősített többséggel gyakorolják a hatalmat, vagyis hozzák meg a gyülekezeti élet mindennapjaira vonatkozó döntéseket. Végzik a szolgálatot, gyakorolják a hatalmat. Ettől az egyház még lehetne akár egy egyesület is, amely megválasztja a különböző funkciókat betöltő vezetőit.

Amiben viszont már eltérés mutatkozik a világi hatalom és a protestáns egyházi hatalom között, az a paritás elve. A lelkész és a gondnok elvben, gyakorlatban egyenlő rangú vezetője a gyülekezetnek, az egyházi, lelkészi tisztségeknek megvan a világi megfelelője is.

Miért is alakult a protestáns egyházakban az a meggyőződés, hogy a lelkész nem áll a gyülekezet fölött? Teológiai megfontolásból. A római katolikus hitelvek szerint a hét szentség egyike a papi. Ez azt jelenti, hogy a pap a püspöktől ráruházott hatalom által a hívő és Isten között áll. A reformáció gyökeresen szakított ezzel a felfogással. Isten és énközöttem nem áll senki, sem pap, sem valamelyik égi szent, közvetlenül hozzá fordulhatok. Miért? Mert valamennyien bűnösök vagyunk, Isten kegyelmére, a megváltó Krisztus váltság-halálára szorulunk. Ebben pedig nincs különbség ember között, szülessen palotába vagy éppen istállóba – mint Jézus.

Miután tehát beláttuk, hogy az egyház elvben, gyakorlatban milyen nagyon demokratikus szervezet, lássuk – miért nem az. Legalábbis, ha betölti a rendeltetését. Azért, mert az egyházban a hatalom nem a demokratikusan is megválasztott tisztségviselőké – hanem Krisztusé. Őt pedig nem választottuk magunk fölé – sem demokratikusan, sem másképpen, hanem ő választott ki magának bennünket. Ha tehát elfogadjuk, hogy valójában övé minden hatalom, mi pedig szolgáló vagyunk – persze különböző beosztásban, tisztségben, elvégre nem minden szolgának ugyanaz a feladata egy uradalomban –, akkor a gyülekezet is az Ő akarata szerint működik. Ha nem fogadjuk el, káosz alakul ki.

Nem nehéz belátni mindennek az igazságát, ha a demokrácia szó gyökerét keressük. Mi a demokrácia? Népuralom. Tud-e a nép önmagában jó döntést hozni? Hogyan is tudna! Hiszen a keresztyén teológia alapja, hogy az ember bűnös. A sok ember, vagyis a nép ugyanúgy. Meg kell tehát tisztulnia. Miképpen? Úgy, hogy a tisztát engedi érvényesülni az életében, döntéseiben. Tiszta pedig egyetlen van. Isten. Tehát nem demokráciára van szükségünk a gyülekezetben, hanem teokráciára. Istenuralomra. Ám mivel e szó csengése egyes államok berendezkedése miatt nem cseng túl jól, inkább írrom azt, hogy krisztokráciára van szükségünk. Krisztus uralmára.

És most már erről az alapról fussunk neki ismét: miképpen is állunk a gyülekezeti szolgálat és a hatalom kérdésével? Az az Isten akarata szerint való egyház, amelyben

demokratikusan választja a tisztségviselőit? Még mindig legyünk óvatosak a válaszadás-sal, s forduljunk eligazításért a Szentíráshoz. Ebből – de, amúgy életünk tapasztalatából is – tudjuk, hogy nem vagyunk egyformák. Jézus arról beszél, hogy különböző mértékű talentumokat kaptunk. Van, aki egyet, van, aki ötöt. Ami nem azt jelenti, hogy Isten előtt – emberként – nem vagyunk egyformák és egyként kegyelemre szorulók, hanem azt, hogy nem egyformák a képességeink.

Jó-e tehát az, hogy ugyanakkora hatalmat kap az is, aki nem képes olyan jó döntéseket hozni, mint a társa? Az persze, hogy egy döntés helyes-e vagy sem, mindig utólag dől el, ám a(z élet)tapasztalat, a tanulság, az emberi kvalitások előrevetítik az eredményét. Nem véletlen például, hogy a legkiforrottabb demokráciákban is életkorhoz kötik a döntéshozatalban való részvétel lehetőségét. Pedig – mondhatnánk – a gyerek is ember, miért nem irányíthatja a saját sorsát?

A másik különbségtétel: nem csak a talentumok mennyisége különböző, hanem az is, hogy kit mire jogosít fel. Lehet valaki nagyszerű szervező, ám nem ért a pénzügyekhez. Más tömegeket vonz a prédikációi által, ám a szeretetszolgálatban mégsem ő a legjobb. Jó-e, krisztusi-e, ha a döntéseknél mégis mindenki egyforma súllyal vesz részt? Márpedig ez történik, ha mindenkinek minden döntésben szavazata van. A gyülekezet mégis hozhat és hoz is jó döntéseket, hiszen jó esetben szervezetként működik. Mint ahogy az ember szervezete is különböző funkciókat lát el, s alkotnak egységet. Vagy ahogy a halmazok részei sem egyformák – mégis egygé rendeződnek.

Ki méltó a tisztség betöltésére? Akit Isten erre elhívott. Ennek pedig vannak jelei: az evangélium ismerete, az aszerint való életvitel és a hozzáértés. Bármelyik hiányzik, nem elhívott szolgálóról van szó. Mivel ezt általában érzik, tudják a hiátusban szenvedő tisztségviselők, kompenzálják. A bőrre szabott kabátot hatalommal akarják kibélelni, hogy jól álljon rajtuk. Megszokott emberi gyarlóság ez – aminek Krisztushoz köze nincs.

És akkor most legyünk egészen gyakorlatiasak: milyen szolgálatok vannak a gyülekezetben? A klasszikus kálvini tanítás szerint négyféle: pásztori, doktori, presbitéri, diakónusi. Feladatuk az igehirdetés, a tanítás, a fegyelmezés, a szeretetszolgálat. A hangsúlyok változtak az egyház története során, a fegyelmezés a gyakorlatban alig-alig, vagy inkább sehogyan sem működik,

a presbitérium pedig a lelkéssel közösen hoz meg mindenféle döntést.

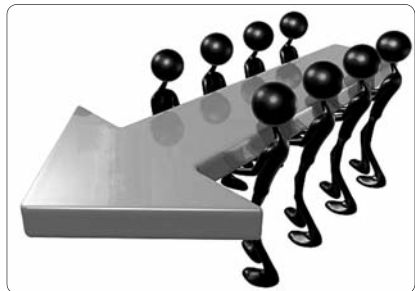
Valamennyien a gyülekezet szolgálói. Egyformák? Elvben igen. Hiszen aki szolgál, az nem úr. Van-e hierarchia a szolgálók között? Mindenképpen, egyben azonban azonosak: mindegyikük fölött áll Valaki. A gyakorlatban a lelkípásztort elsőbbség illeti meg. Az elsőbbség azonban nem uralmat jelent, hanem a szolgálásban való elsőbbséget. Óvé a legtöbb szolgálat. Elsőbbséget a teherben és a felöltségekben.

Mivel írárom a gyülekezeti szolgálatról és a hatalom viszonyáról vet fel néhány gondolatot, éppen csak érintem, hogy a gyülekezetek közösségét alkotó egyházi szolgálat és a hatalom kérdése nem kevésbé izgalmas kérdés. Érinti a gyülekezetek egymáshoz való viszonyát – vannak egyházak, ahol a gyülekezetek szinte teljesen önállóak, vannak, ahol kevésbé – s e tekintetben eltérnek egymástól a lutheri és kálvini gyökerű protestáns egyházak is.

És akkor még ott van a gyülekezeti (egyházi) szolgálat államhatalomhoz való viszonyának a kérdése. Az állandó kísértés, hogy mennyire engedje az egyház a beleszólást a döntéseibe. Milyen módon és mennyire álljon ellen az államnak a mézzel vagy / és korbáccsal – juttatásokkal, tiltásokkal – való egyházirányítási = hatalomgyakorlási próbálkozásának. Hogy aztán a világi hatalom vegye át az egyetlen legális egyházi hatalomgyakorlótól, Krisztustól az uralmat.

Térjünk vissza még egy gondolat erejéig a paritás kérdésére. Krisztusi-e ez? Attól függ. Nem a hatalmon való osztozkodás a krisztusi, hanem a szolgálásban való, jó értelemben vett versengés.

Mi a gyakorlat? A gondnok vagy rátermett, vagy sem, a presbitérium tagjai vagy részt vesznek a szolgálásban vagy sem. Ám mivel a szolgálatot mindenképpen el kell látni, ha a gondnok, a presbitérium kihúzza magát ez alól, és csak a hatalmat akarja, vagy már azt sem, mert nem érdekli, akkor maradnak a feladatok a lelkesre, aki húzza az igát szakadásig.

Miért választ a gyülekezet hatalomvágyó, vagyis alkalmatlan presbitereket vagy gondnokot? Például a megválasztottak tekintélye miatt. Amit nem hitük által szereztek, sokkal inkább a világi előmenetelük révén, nem pedig a hitük által. Vagyis lehetnek tökéletesen alkalmatlanok.

Mindez persze következik abból is, hogy a gyülekezet tisztségválasztó tagja az, aki befizeti az egyházfenntartói járulékot. Hogy miképpen áll a hitével? Ilyen kérdéseket nem szoktunk feltenni. Nem illik.

Hardi Péter

MAKKAI SÁNDOR

KI A LEGNAGYOBB EMBER?

Aki a legmélyebbre tud lehajolni, hogy valakit fölemeljen. A lelki nagyságot tehát az elveszettekhez való lehajlás íve méri.

Ez az egyetlen, igazi nagyságmérő a Krisztus országában s ebben tündöklük az Örökkévaló dicsősége, aki mindnyájunkat elhívott a nagy életre.

Mi mind óriások vagyunk, csak a bűn átka alatt látszunk törpéknek. A Sátán átkozott varázsa tett elátkozott óriásokká.

De ha a szívünk meghallja a főlzszabadító isteni varázsszót, egyszerre óriásokká lehetünk, akik szeretnek, megbocsátanak és irgalmasságot tesznek. Ezt csak óriás teheti meg, aki a magasságból le tud hajolni a mélybe, anélkül, hogy beszennyezze magát.

Ilyen óriás a Krisztus. Mikor a bűnösök közé vegyült, nem lett bűnössé s a törpék között nem alacsonyodott el, sőt ellenkezőleg, azok lettek tiszták és nagyok általa. Ahol az óriás megjelenik, ott a törpék is óriásokká lesznek. Akinek szívében a végtelen élet ég, az nem fél semmitől, ahhoz nem tapad a föld szennye. A nagylelkű folytonosan lelkeket nyer meg a nagylelkűségre. Az óriás Isten mesterségét gyakorolja a világban: a rosszból jót csinál. S a nagyszerű az, hogy mi mindnyájan erre a munkára teremtettünk.

Hogy lehetünk ismét óriássá?

A törpeségünk igazi megismerése és meggyűlölése által. Ez pedig úgy lehet, ha

szívünk mélyére szállva, összemérjük magunkat a mi igazi lényünkkel, a mi óriás-másunkkal, a Krisztussal. Ebben az összemérésben látjuk meg, összetörve, hogy mi bennünk a rossz, a csúf, a törpe. Hogy milyen alávaló dolog haragudni, milyen utálatos és csúf haragban élni a hitvesünkkel, a barátunkkal, milyen ocsmányság bosszút állani. Mikor igazán látjuk végre ezt: akkor fölnyílik szívünk ajtója, hogy beléphessen az Óriás. De hogy léphet be a törpe szívbe? Csodálatos dolog, de úgy van, hogy az ember szíve befogadhatja a végtelent. Ki tud tágulni, hozzá tud nőni a végtelenhez. S ha megfogant benne az isteni új élet, betelik rajta a mustármag csodája, melyből egy nyár alatt terebélyes fa lesz az égi madarak fészkei számára. A léleknek ez a végtelenbe növése a szeretetben történik és

nyilvánul. A szeretet végtelen nagy. Tér, idő, korlátok, halál nem gátolják. Aki szeret, annak érzését nem lehet megmérni, a szeretet nem fejezhető ki sem hosszúsági, sem súly-, sem úr-, sem időmértékkel: megmérhetetlen, végtelen. Aki igazán szeret, végtelenül szeret. Az ilyen szent, tiszta indulat határtalan. Az ilyen lélek: Óriás. A szeretetben van a nagylelkűség boldog csodája.

(Részlet az „Elátkozott óriások” című könyvből – Kolozsvár, 1928)

SZALAI ANDRÁS

AZ EGÉSZSÉGES ÉS A BETEG LELKISÉG JELEI Fókuszban a kegyességi irányzatok

Egy keresztyén gyülekezet életében sokféleképpen megjelenhet az egészséges és a beteg vagy akár „szektás” lelkiesség. Az alábbi lista ilyen jeleket sorol fel és hasonlít össze. A lista egyes pontjai csupán irányadó jellegűek, elsősorban gondolkodásra, bibliatanulmányozásra és imádságra kívánnak indítani.

	EGÉSZSÉGES	BETEG
<i>Az üdvösség</i>	Isten ajándéka, kegyelemből adatik, hit által elfogadható, hatása sokféle módon megnyilvánul	odaszánás és szolgálat által kiérdemelhető, ezek nélkül elveszthető
<i>Az igazság</i>	kizárólag Isten megtartó szeretete és hatalma a garanciája	gyakorlatilag a hívő vallásos teljesítményétől vagy a vezetők közbenjárásától és a nekik való engedelmességtől függ
<i>A vallás célja</i>	Jézus Krisztus személye	a közösség sajátos tanainak összessége
<i>A gyülekezet</i>	Istent megismerni, tisztelni és szeretni, illetve szolgálni; Jézushoz hasonlóvá válni	Isten tetszését elnyerni és megtartani a szolgálat révén; Isten nagy embereihez hasonlóvá válni
<i>A vezetőség</i>	lelki közösségben van minden más keresztyén felekezettel is; aki oda születik vagy ott jut hitre, máshol is megtalálhatja a szolgálatát és a baráti körét; az ott-tartó erő: a Jézus és az övéi iránti szeretet	egyedül üdvözülő, elit közösség, amelynél nincs jobb; mindenkinek ott kell maradni, ahol megtért vagy a hova született; a közös félelmek, vagy a közös felsőbbrendűségi tudat tartott
	a szolgálatra Isten tette alkalmassá; teológiailag képzett, de nem hiszi, hogy mindent tud, és folyamatosan képz magát	a szolgálatra emberileg is alkalmatlan; teológiailag képzetlen, de azt hiszi, hogy mindent tud
	éli is mindazt, amit másoknak tanít	amit másoknak tanít, azt ő maga nem éli
	az egész Bibliát végigtanítja	elsősorban a kedvenc témáiról tanít
	tekintélye a Biblia hűséges tanításán és krisztusi jellemén alapul	tekintélye állítólagos nagyobb kenetén, szellemi élményein, illetve csak emberi képességein vagy szervezeti pozícióján alapul
	Isten kegyelmének felszabadító örömhírét hangsúlyozza	az Isten elvárásait és az ember kötelességeit hangsúlyozza
	az örömhír és a Lélek átforgató hatásában bíz	a tagok megfélemlítésében, a szabályok betartásában bíz
	a bibliai parancsokat és alapelveket egyértelműen és korunkra alkalmazva tanítja	a bibliai parancsok és alapelvek emberi elvárásokkal, kulturális hagyományokkal keverednek, vagy a korszellem hatására relatívva válnak
	a hívőket a Biblia tanulmányozására és felelős alkalmazására bátorítja	átveszi a tagoktól a bibliaértelmezés feladatát és erkölcsi döntésük felelősségét
	példát ad	uralkodik
	minden tagot bátorít, hogy találja meg és kövesse a saját elhívását	mindenkinek ő mondja meg, hogy mi a dolga
	szolgálatát és tekintélyét arra használja, hogy az embereket építse	arra használja az embereket, hogy az ő szolgálatát építsék
	Istennek és a gyülekezetnek is felelősséggel tartozik	azt hiszi, csak Istennek tartozik felelősséggel, embernek nem
bátorítja a kritikus gondolkodást	a kritikát lázadásnak tekinti	
egyet nem értés esetén is hajlandó másokkal együtt gondolkodni	akí nem ért vele egyet, annak megkérdőjelezi a hitét vagy a jellemét	
<i>A tagok</i>	keresztyének és tanítványok is	csak keresztyének, de nem tanítványok, vagy éppen azt hiszik, hogy csak ők igazi tanítványok és keresztyének
	lelkileg folyamatosan növekednek, érnek	lelkileg kiskorúak maradnak
	sokfélék maradhatnak, személyiségük érték	egyformává válnak, könnyen felismerhető, hogy hova tartoznak
	ők maguk is kereshetik és megtalálhatják Isten akaratát	a vezetők mondják meg nekik Isten akaratát
	Isten előtt felelősek önmagukért	a vezető(ik) előtt felelősek önmagukért
	egzisztenciálisan a saját lábukon állnak nem e világ szerint élnek, de a világban	szinte mindenben a közösségtől függnek a világban, a világ szerint élnek, vagy ellenkezőleg: nem e világ szerint élnek, és kivonulnak a világból

	minden talentumukkal sáfárkodhatnak a gyülekezeti és a civil életben	csak a gyülekezetet szolgáló talentumukat tekintik értékesnek
A szolgálat	a család, az iskola és a munkahely is Isten szolgálatának a helye	csak a gyülekezetben végzett szolgálat számít Isten szolgálatának
	indítéka az Isten és minden ember iránti szeretet, ami a megtérők számától függetlenül is megmarad	a gyakorlatban csak a megtérők száma számít, mert ez a szolgálat fő értékmérője
	a szükséges szervezést nem hanyagolják el, ugyanakkor nyitottak a Szentlélek akaratának követésére	az emberi szervezetségen van a hangsúly, vagy elvből nem szerveznek semmit, mindent a Szentlélektől várnak el
	a hívők egymást építve növekednek	a vezetők akarnak mindent csinálni, vagy muszáj mindent nekik csinálni
	minden eredményért Istennek adnak hálát	siker esetén „Isten emberei” kerülnek a figyelem középpontjába
	a szolgálatok ismertek, támogatásuk önkéntes és elegendő	a szolgálatok nem ismertek, a hívők nem is adakoznak, vagy a vezetők nyomást gyakorolnak rájuk, hogy adakozzanak
	az adományokat egyszerre több megbízott felelős kezeli, akiknek el kell számolniuk a vezetőségnek és a gyülekezetnek	az adományokat a vezető kezeli, és senkinek sem kell róluk elszámolnia, vagy senki sem tudja, mi történik az adományokkal
A közösség	az embereknek alkalmuk van megismerni egymást (házi csoportok, ifi, házaskör, klubok stb.)	senki sem ismer senkit, nincs emberi közösség, vagy a sok program vagy állandó missziózás miatt nincs is magánélet
	a tagok szervezeten és spontán is összejöhetnek	csak a vezetőség által kiadott programoknak van helyük
Az istentisztelet	a bibliai rend fegyelme alatt áll	fegyelmezetlenség és zűrzavar uralja, vagy szép, rendes, de élettelen vallásos program
	a hagyományos formák értelmét mindenki ismeri; szükség esetén lehetőség van a változtatásra	a hagyományos formák eredeti céljukat elvesztették; szükség esetén sincs lehetőség a változtatásra
	a Szentlélek szabadon munkálkodhat és rendet is tarthat	minden szigorúan a vezetők által meghatározott programot követi, vagy a Szentlélekre hivatkozva teljes a káosz
	a tagok igyekeznek tekintettel lenni egymásra a középpontban Jézus áll, minden róla szól	mindenki csak a saját élményeivel törődik a középpontban emberek állnak (a prédikátor, a zenészek stb.)
Az evangelizáció	Jézushoz akar vezetni; a program nyitott és egyértelmű	kizárólag az adott felekezetbe, gyülekezetbe akar vezetni; a program megtévesztő: eltér a meghirdetettől
A keresők	mindenre rákérdezhetnek és mindent végiggondolhatnak, mielőtt döntenek	a kérdésekre kitérő válaszokat kapnak, bizonyos dolgokat elhallgatnak előlük, mindent egyszerűen el kell fogadniuk
	szabadon jöhetnek, maradhatnak vagy mehetnek; van aki személyesen törődik velük és bátorítja őket Isten keresésében	nyomást gyakorolnak rájuk, hogy azonnal vagy mielőbb döntsenek a csatlakozás mellett, vagy egyáltalán nem törődnek velük.
Más keresztyén egyházakhoz való viszony	a vezetők bátorítják más keresztyén felekezetek megismerését, a közös missziót és karitatív munkát; a tagok mindeközben nem adják fel sajátosságaikat, és hűek közösségükhöz; más gyülekezetek sikerében és kudarcaiban egyaránt osztozni tudnak	a vezetők tiltják vagy nehezményezik a más gyülekezetekbe való látogatást, más felekezetek kiadványainak olvasását, illetve minden másokkal közös tevékenységet; más gyülekezetek gondjai csak a közösség önigazságát növelik

A szerző az Apológiai Kutatóközpont vezetője

Benkó Dániel
Isten népéhez tartozik

NÁLUNK KERESZTELTÉK

Nagy András
Isten népéhez tartozik

Idézet egyik legkedvesebb regényemből: „Én félek. Te félsz. Mindenki fél.”
A félelem kortünet, minden kornak a tünet. Volt, van és lesz.

A félelem egy érzés, és az ezt vizsgáló kutatók szerint emberi alapérzés, más szóval öröklött érzés. A félelemnek van: meghatározása és vannak jellemzői, vannak fajtái, vannak okai, sőt még neurobiológiai szempontjai is vannak.

Szentírásunk ismeri a félelmet, pontosabban magát a szót. 47 olyan igevers van, amiben olvasható a félelem szó és 67 olyan, amiben felszólító alakjában – félj! – található. Egyházunk hivatalos web-oldalának keresőjébe beírva a félelem szót 195 találatot kapunk. Ez 195 olyan írást jelent, amelyben valamilyen formában szerepel a félelem szó, vagy valamilyen vele rokon

értelmű szó. Nem egyházunk fél, hanem a világunk fél, és az egyházunk, tanítói hivatalánál, tanítói küldetésénél fogva – az Isteni szeretet evangéliumának hirdetőjeként – válaszolni köteles a világunk félelmeire.

Egy példa a félelem jelenvalóságára világunkban egy szombat délutáni úgynevezett „beszélgetős műsor” az embereket ma leginkább foglalkoztató gondokról. A három beszélgetési téma egyike a közelmúltbeli párizsi terrortámadás következményeként megjelent félelem. (Megjegyzem, a fentebb említett 195, a félelem kérdését (is) érintő írás közül a tíz legfrissebből nyolcnak a témája a menekültválság és / vagy a szóval nemigen leírható tragédiát jelentő párizsi merényletsorozat.)

Az ennek a témának a megbeszéléséhez hívtam szakértőt (egy kriminálpszichológus) a riporterrel és a másik két beszélgetési témához meghívott szakértővel társalogva elemezi a terror miatti félelem okait, tüneteit és természetesen a probléma orvoslásának módozatairól is szót ejtenek. Mégis hiányérzetem van. Hiányzik az örökérvényű válasz. Az, ami az egyházunk weboldalán levő, a megjegyzésben említett mind a nyolc írásban benne van.

Íme (időben a legújabb keltezésű írástól visszafelé haladva) néhány gondolat a félelemről és kezeléséről a weboldalon olvasható írásokból, ami elhangozhatott volna a fenti rádióműsorban is csupán:

1./ Az EVT is reagált a párizsi terrortámadásra (2015. november 16., hétfő)

„Az Egyházak Világtanácsa (EVT) svájci végrehajtó bizottsági ülésén elítélte a bejrúti és párizsi merényleteket, valamint szolidaritásáról biztosította az áldozatok

családjait. Az EVT hisz abban, hogy az emberek tisztelete erősebb, mint a tébolyító terror.

(...) bizonyosak vagyunk afelől, hogy a teremtő Isten, minden élet forrása, vigaszt és védelmet ad azoknak, akik ezt a súlyos támadást elszenvedték és mindenkinek, akit szenvedés és félelem sújt.

Reméljük és imádkozunk érte, hogy üzenetünket is annak biztos jeleként fogadják, hogy nincsenek egyedül.”

2./ A Generális Konvent Elnökségének nyilatkozata az európai migrációs válságról (2015. november 11., szerda)

„Arra kérjük (...) az Európai Uniót és a felelős döntéshozókat, hogy a bevándorlási és menekültügyi politika irányelveit a szolidaritás és a tevékeny szeretet szempontjai mellett csakis ezen európai értékekre tekintettel határozzák meg, ne pedig a gazdasági hasznosság vagy ellenkezőleg, a félelem és előítéletek alapján.”

3./ Félelem és remény (2015. november 01., vasárnap)

„Van rendszer abban, ahogyan oltogatja és gyűjtogatja az életek csillagait? Keresem az emberi logikámmal. De az értelmemnek adott válasz helyett érzések jönnek. Félelem és remény. Félelem, mert a belső világom ködében nem látok tisztán. Félelem az értelmetlenségtől, a hiábavalóságtól. Az életem 60-80 esztendejében vajon létrehozok-e valami maradandót?”

Vajon tudok-e úgy szeretni, hogy az öröm legyen a családomnak, a barátainknak? Vajon jó lélekkel szolgálok-e? Vajon az elszakadtságom, az elszigeteltségem valóban nem nagyobb-e a hirdetett és befogadott kegyelemnél?

Jó lenne nem félni. De csak az nem fél, kit a remény már végképp magára hagyott. Én félek még. Reménykedem. Most a félelem és a remény együtt jönnek. Átkarolnak, felemelnek. Zsoltárversek melengetik lelkemet: „Ha félek is, benned bízom!” Nem kell kimondanom, mert a fák hegyén lépegető hang nélkül is hallja. Megtartó irgalma körbevesz, átjár. Előbbi földi félelmeim súlytalanokká lesznek. Földi tépelődések maradnak csupán. Ha valamitől félnem lehetne, akkor az a felfoghatatlan szentség, az az emberi eszközökkel nem zabolázható erő, amivel csillagokat gyújt, vagy nyom össze sötétlő maggá. Ez a fák hegyén könnyeden lépegető úr kinek remény, kinek félelem. Félnem kellene? A gondviselőtől? Az irgalomtól? A végtelen rendtől? Talán igen. Talán úgy, ahogy néha apámtól féltam, mert gyerekkoromban azt hittem, ő is olyan kajla, mint én.

Félelem ez? Talán inkább megrettenés attól, hogy a Szent megüresíti magát, hogy emberré lesz, megtört testét kezünkbe adja. Elámulok, megrettenek az érthetetlen szeretettől.

Reménykedem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Reménykedem abban, hogy életem itt, vagy az örökkévalóságban tőle kap értelmet. Reménykedem, hogy megőriz, amikor zuhanok. Reménykedem, hogy amit az ő Lelkével teszek, az maradandó. Reménykedem, hogy egy napon eljön értem, és átvisz a félelem nélküli világba, ahol üdvösséggé lesz a remény, és égi látásá a hit.” – írja *Sebestyén Katalin* a budai református gyülekezet beosztott lelkésze. Hosszan idéztem a tiszteletes asszony írásából, mert ezek tényleg – legalább is szerintem – örökérvényű gondolatok.

Lehetne még folytatni hasonló, Isten sugallta gondolatokkal, de gyülekezeti újságunkba más írásoknak is kell a hely. Zárásul még két ilyen Isten ihlette megállapítást idéznék két, a weboldalon megjelent írásból. Az egyik a Csongrádi Református Egyház-megye közleményéből (megjelent: 2015. szeptember 28., hétfő) szóló apostoli biztatás: „Mert nem félelemnek lelkét adott nekünk az Isten, hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét.” (II. Timótheus 1:7.).

A másik a Református Egyházak Világközösségének (REV) főtitkára által tag-egyházakhoz az európai menekülthelyzet kapcsán írt levélben olvasható (megjelent: 2015. szeptember 10., csütörtök): „A világ összetört, megosztja a bűn, a kapzsiság vezeti, és a félelem emészti fel. Ezzel kell szembeszállnunk és családként együtt megvallanunk Jézus Krisztusba vetett hitünket és reménységünket, szolidaritásban Isten gyermekeivel, akiket fájdalom és kétségbeesés gyötör.” – írja *Chris Ferguson*, a REV főtitkára.

Osváth Zsolt

REMÉNY

Szeretek úgy gondolni a remény-re, mint az egyik legnagyobb szóra, amit Krisztus adott nekünk, még akkor is, ha már az Ószövetség is használta, és valójában 140-szer fordul elő a Bibliában.

Észrevették az Újszövetségben, hogy Jézus Krisztus nem vezetett be új, addig ismeretlen szavakat? Olyan szavakat használt, amik közismertek voltak, de ezeket mindig csodálatos és új jelentéssel töltötte meg. Ezért van az, hogy sokszor az Ő kifejezéseire nézve azt mondjuk: „Jézus adta nekünk ezt a szót!”

Ebben az értelemben nyugodtan mondhatjuk azt, hogy a remény olyan szó, ami új és mélyebb jelentést kapott, mert a Megváltó a szájára vette azt. Szeretve Őt és engedelmeskedve neki hirtelen felfedezzük, hogy a remény az az irány, amelyet az egész Biblia követ. A remény adja a Biblia egészének a zenéjét, a szívverését, a pulzusát és a hangulatát.

A remény vágyakozó és örömteli várakozást jelent.

Ahogy mi emberek ismerjük ezt a szót, sokszor az arcunkba robban, és gyakran kegyetlen csalódást okoz nekünk. A pusztán emberi reménység gyakran lever, és megsebesít bennünket, ahogyan az örömteli várakozás is elbátortalanításba, vagy szomorúságba fordulhat. Bátran kimondhatjuk, hogy az örömteli

várakozás a jobb dolgok iránt csaknem teljesen kihalt Krisztus Gyülekezetéből.

Lehet, hogy nem fogtok velem egyetérteni, de azt kell hinnem, hogy amikor Isten csodát tesz az emberi szívben, akkor attól kezdve a menny lesz a keresztyén otthona, és úgy húzza őt valami afelé, ahogy tavasszal valami vonzza a madarat, hogy északra repüljön nyári otthonába. A bizakodó keresztyének is megvan ez az otthona, de az a tény, hogy nem várjuk azt örömteli vágyakozással, biztos és sokat mondó módon, hogy valami baj van a hívó életünkkel! Sokan vannak körülöttünk olyanok, akiket emlékeztetni kell arra, hogy ha a mennybe akarnak kerülni, és keresztyénhez méltó módon akarnak meghalni, akkor már most keresztyénhez méltóan kellene élniük.

Szeretteim, mi Istentől születünk, és a reménységünk megalapozott reménység! Nem üresség, nem hiú remény, nem olyan álmok, amik nem valhatnak valóra. A várakozásodnak fokozódnia kellene, megpróbálhatnád Istent, elkezdhetnéd álmodni a hit és a lelki ajándékok nagy álmait, azt várva, hogy Isten betölti azokat. A reményeiddel és vágyakozásaiddal nem tudod túlhaladni Őt. Ne felejtsd el, hogy az összes reménységed véges, de Isten képességei végtelenek!

A.W. Tozer

ORBÁN LÁSZLÓ ÁGOTÁNAK

Egy Istentől áldott szeptemberi napon,
A zilahi énekkart vártuk Pomázon.
Így vasárnap én is a templomba mentem,
Ma búcsúzik a KAR, ezért is siettem.
Rózsika mellett ült egy fiatal leány,
Kedvesség és derű sugárzott az arcán.

A fiatal lánynak én nem tudtam múltját,
Csak később hallottam: Ágotának hívják.
Már csak ő mellette volt egy hely üresen,
S én az üres székre azonnal leültem.
Felhangzott az ének, szólt az ősi zsoltár,
Zilahnak, Pomáznak szíve egybeforrt már.

A kedves Ágota is örömmre derült,
És szívéből a hála az arcára ült.
Talán azért is örült az ittlétének,
Mert nálunk mindenütt magyarul beszélnek.
Meg az emberek kedvesen mosolyognak,
Utcákon magyar zászlók lengnek, lobognak.

Iskolában gyermek magyar verset tanul,
Tán a madárka is magyar himnuszt dalol.
Tudom, nehéz a zilahi embereknek,
Kik a határon túl dolgoznak és élnek.
Ő, gyászos Trianon, mit nem vártunk soha!
Millióknak szívét szülte szomorúra.

Rózsikával telefonon beszélgetve,
Szüleid tanárok – ezt ő így mesélte.
Tanítottak téged minden jóra, szépre,
Istenfélelemre, hazaszeretetre.
Hazaszeretetről már egyet-mást szóltam,
Istenfélelemről is szóljon hát ajkam.

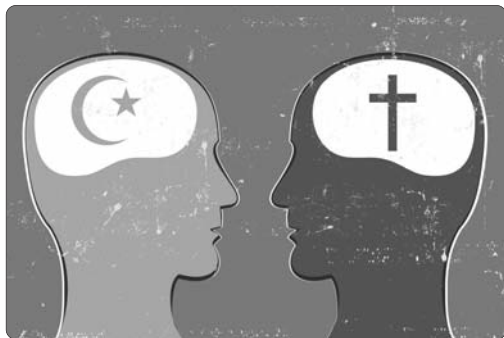
Ez lesz az alapja egyedül jövődnök,
Keskeny úton járás, mely életre vezet.
Ha ezen az úton jársz, nem élsz hiába,
Drága szüleidnek leszel áldására.
Olvasd szorgalommal az ősi Bibliádat,
Abból feléd Isten szeretete árad.

Lásd, mi a Biblia első nagy parancsa,
Mely az életedet védi, oltalmazza.
Átsegít majd nehéz orvosi vizsgákon,
Ha hited s bizalmad csak Jézussal számol.
Tapasztalni fogod: az Úrban bízni jó,
Mert nem a koporsóké az utolsó szó.

Nem küldtem én hozzád száraz elméletet,
Hisz a számomra is élet beszéde ez.
Aki életét Isten kezébe tette,
Nem vehet diadalt a halál felette.
Végül búcsúzóul azt kívánom neked,
Legyen hitben gazdag, boldog az életed.
(Budakalász, 2015. szeptember 20.)

ISZLÁM – KERESZTYÉNSÉG – TOLERANCIA

Islám – Keresztység – Tolerancia címmel szervezett konferenciát október végén a hetényegyházi református gyülekezet lelképásztora, **Ferenczi Zoltán**. Célként a keresztén véleményformáló emberek közös gondolkodásának szükségessége, valamint az európai keresztiséget érő új kihívásokra adott válaszok megkeresésének lehetősége fogalmazódott meg. Szeretném megosztani a kedves testvérekkel azokat a gondolatokat, melyeket a konferencia résztvevőjeként alkalmam volt megismerni.

Először dr. Szalai András tartott előadást a „Tolerancia és az iszlám” témakörben, aminek kiváló ismerője, mivel doktori disszertációját az iszlám keresztiségek-képéről írta. Fontosnak tartva a fogalmak tisztázását, a „tolerancia” kifejezés valódi jelentésének ismertetésével kezdte. A tolerancia latin eredetű szó, türelmet jelent. Türelmre pedig ott van szükség, ahol konfliktus van.

Vallások és a Korán

Szokás az iszlámot toleránsnak nevezni. Szalai András szerint ez a Koránból valóban levezethető, de nem abban az értelemben, ahogyan azt ma sokan gondolják. Az iszlám türelmes (toleráns) a nálánál régebbi vallásokkal kapcsolatban, mert úgy gondolja, hogy azok úgyis pusztulásra vannak ítélve. Vallási adó megfizetésének fejében engedi őket működni, de nem engedi a fejlődésüket. Így például a templomok felújítását sem. Azokat a vallásokat viszont, amelyek útána jöttek létre, vagy belőle váltak ki, következetesen üldözi.

Az iszlámot – tréfásan – a legsikeresebb keresztény eredetű szektaként aposztrofálta Szalai András. Ennek oka, hogy a muszlimok hite szerint Mohamed, a végső próféta személye visszafelé hitelesíti Isten korábbi kinyilatkoztatásait (például a bibliai könyveket), valamint a korábbi prófétákat, mint például Jézust, Ábrahámot, Noét, vagy Ádámot. Tőlük Mohamed nem csak abban különbözik, hogy nagyobb, hanem hogy ő a legutolsó, útána már nem jön több próféta.

Az iszlám, mint civilizáció

Szalai András leszögezte, hogy az iszlám

– a nagy világvallások közül egyedüliként – nem csupán vallás, hanem civilizáció is. Keresztény, zsidó, buddhista, hindu hitét bárhol meg tudja élni az ember a világon. A muszlim emberek mindennapjairól azonban olyan nagy részletességgel rendelkezik a Korán és a Szunna (a prófétai hagyomány), hogy azokat lehetetlen megtartani egy idegen kultúra társadalmába integrálva.

Fontos sajátosság, hogy az iszlám nem ismeri el a hitehagyást! Ez is kultúrájának része, mert úgy gondolja, hogy amit el lehet hagyni, vagy le lehet cserélni, az értéktelen. Mohamedet és Allahot pedig nem lehet értéktelennek tekinteni. Ebből az is következik, hogy azokban az államokban, melyekben az iszlám államvallásként van jelen, a hitehagyás jogilag egyenlő a hazaárulással.

Vajon mitől ilyen népszerű az iszlám?

Szalai András szerint a következő okok a leginkább meghatározóak az újonnan iszlám hitre tért embereknél.

A dogmatikai egyszerűség. Az iszlámnak gyakorlatilag nincsen teológiája. Egy muszlim embernek nem kell bonyolult hitkérdésekkel birkóznia, elegendő a törvények ismerete. A törvények jelentik a második okot; a Korán oly mértékben strukturálja a mindennapokat, hogy egy muszlim embernek nem szükséges „kitalálnia, megszerveznie” a saját életét.

Annak, ha egy keresztény ember tér át iszlám hitre, jellemzően kétféle oka lehet. Az első – és talán leggyakoribb –, hogy az ő keresztisége valójában nem volt igazi. *Lehet, hogy az egyházig eljutott, de Krisztussal nem találkozott sohasem.* A másik – inkább pszichológiai – ok, az erős férfikép. A keresztény gyülekezetekben nagyon kis létszámban vannak jelen tette kész, fiatal férfiak. A muszlim közösségek nagy része ezzel szemben aktív, tekintéllyel bíró férfiakból áll.

A nap második felében az „Islám – keresztény párbeszéd” címmel Hamar Dávid tartott előadást, aki hivatását tekintve apologéta, vagyis hitvédő. Saját élménye, hogy hónapokig élt arab családdal a Közel-Keleten. A párbeszédről nagyon érdekes és újszerű megközelítésben szolt. Veszélyesnek tartja azt az „erőszakos párbeszéd-kultúrát”, ami a demokráciában élő embert általában jellemzi. A kényszeresség, hogy minden kérdésben párbeszédet folytatva jussunk közös konszenzusra, azt az érzést keltheti, mintha frontálisan nem le-

hetne szeretetet és értéket közvetíteni. (Ha megütköznénk ezen, gondoljunk az Isten – ember kapcsolatra. Ez a legkevésbé sem nevezhető demokratikusnak, mégis a leg erősebb szeretetkapcsolat, ami létezhet az ember életében.)

Islám – muzulmán – muszlim – mohamedán

Melyik kifejezést használjuk? Iszlámnak a vallást nevezzük. Muzulmánnak, vagy muszlimnak azt az embert, aki az iszlám vallást követi. A mohamedán egy ragadványnév, mellyel az iszlámon kívüliek szokták illetni a muszlimokat. Azt jelentő, hogy Mohamed követője. Ez kissé sértő, hiszen ők nem pusztán Mohamed próféta, hanem elsősorban Allah követői.

Kinek a Jézusa igaz?

Hamar Dávid legfontosabb üzenete a párbeszéddel és a toleranciával kapcsolatban kettős. Egyfelől, keresztényként legyünk toleránsak a másik emberrel, tehát a muszlimokkal is. A vallással szemben azonban, amely hitünk alapját hazugságnak nevezi, nem szabad toleránsnak lennünk. Ha keresztény emberként valóban hisszük, hogy a Szentírás Isten élő szava, akkor nem kell félnünk a megállapítástól, hogy a Korán szava hazugság, hiszen nyíltan tagadja Krisztus keresztthalálát, istenségét és megváltását. Ez kell legyen a kiindulópontunk, amikor az iszlámról véleményt formálunk. Mindemellett természetesen méltányolnunk kell azokat az értékeket, amelyek jelen vannak más vallásokban.

A béke vallásának mítosza

Széles körben elterjedt az a nézet, mely szerint az iszlám alapvetően békés vallás, s hogy a radikalizálódó hívekkel nem szabad azonosítani. Hamar Dávid szerint a radikalizmus sajnos az iszlám lényegéből fakad.

Addig ugyanis, amíg Jézus Krisztus személye, élete, tanítása és cselekedetei semmiféle erőszak, vagy gyűlölet igazolását nem teszik lehetővé, Mohamed személye és tettei a Koránban olyannyira ambivalensek, hogy békés és véres kultúrát egyaránt lehet rá építeni. Ha tehát valaki a béke valóságát keresi, Jézust kell keresnie.

Muszlimok Jézus útján

Figyelemre méltó adat, hogy *Iránban az elmúlt évtizedekben 4 millió ember tért meg a keresztény hitre és vált – saját és családjának élete kockáztatásával – Krisztus követőjévé.* Nagyon érdekes volt arról hallani, mely kérdések teszik egy muszlim ember számára a kereszténységet nehezen elfogadhatóvá, vagy megérhetővé.

• Az első a *Szentháromság kérdése.* Nagyon felkészültnek kell lennie annak a kereszténynek, aki hitelesen és érthetően el szeretné magyarázni egy muzulmán embernek, hogyan kell értelmezni a Szentháromság Isten lényegét, s megvédve hitünk monoteista voltát. (Nem kell félnünk

beismerni, ha e kérdés értelmezése sokunk számára ma is problémát jelent.)

• A második, a *hit által, kegyelemből való megigazulás.* Egy muzulmán ember számára a tettek számítanak, hiszen egész életük során

a törvények betartására törekednek.

• Harmadik probléma a tisztátalanság. Szerintük a keresztény világ nagyon tisztátalan. Feslettnek, erkölcsstelennek, minden tiszteletet nélkülözőnek látják a mi kultúránkat.

• Negyedik nehézség a *láthatatlanság.* Számukra mi, kereszténynek láthatatlanok vagyunk. Nincsen jellegzetes öltözetünk, étkezési szokásaink; nem tudnak mit kezdeni a mindent befogadni és tolerálni igyekvő viselkedésünkkel, melyet szemlélve nehezen ébred fel bennük a vágy arra, hogy közeink tartozzanak.

Mindezek után adódik a kérdés, hogy Krisztus követőiként mit érdemes tennünk annak érdekében, hogy saját vallásunkat vonzóan láthassa a világ?

Hamar Dávid válaszai a következők:

• Első és legfontosabb az evangélium szeretete.

• Törekedjünk továbbá tiszta életűnek maradni, vagy azzá válni.

• Bátornak lenni hitvallásunkban, ehhez persze szükséges jól ismernünk hitünk

alapját, a Szentírást.

• Mindezeket túl fontos az öröm; hogy a világ lássa, örömteli dolog keresztényként Krisztus útján járni!

Óváryné Herpai Dóra

Az egyik ige Ézsaiás könyve 41. részének 10. verse: „Ne félj, mert én veled vagyok; ne csüggedj, mert én vagyok Istened; megerősítelek, sőt megsegítelek, és igazságom jobbjával támogatlak.” Ez az Isten szeretetére, gondviselésére emlékeztet és biztat bennünket.

A másik ige: Jézus mondja: „Kövess engem!” (Mt. 9:9.; Mk. 2:14.; Lk. 5:27.) Ez a két szó engem nagyon megérintett. Nem akkor, amikor hallottam, hanem amikor felfogtam a jelentőségét. Az újszövetségi Bibliának, Jézus útjának mindjárt az elején nagyon hangsúlyos, mikor a Galileai-tenger partján járva Jézus megszólította Simont, aki Péter és Andrást, hogy kövessék őt. Azok otthagyták a hálót és követték. Később megpillantotta Zebedeus két fiát, akik szintén ott halásztak a tengeren, megszólította őket, hogy „kövesetek engem”, ők pedig szó nélkül otthagyták apjukat és követték őt.

Vagy máshol azt olvashatjuk a Bibliában, hogy Jézus megszólította a vámszedőket, Mátét (Lévit) és azok követték Őt. Ennek előzménye, hogy előtte gyógyított és tanított egy házban. „Ezután kiment, és meglátott egy Lévi nevű vámszedőt a vámszedő helyen ülni. Így szólott hozzá: Kövess engem! Az otthagyt mindent, felkelt, és követte őt. Lévi nagy vendégséget rendezett neki a házában, és nagy sokaság volt ott, vámszedők és mások, akik velük együtt telepedtek asztalhoz. A farizeusok

BIBLIA-STAFÉTA
SÁNTHA JÁNOS PRESBITER BIZONYSÁGTÉTELE

A gyülekezeti Biblia november 1-jével Csobánkáról visszakérült Pomázra. *Máthé Zoltán* tiszteletes úr a maga és családja kedves igéinek bejegyzése és Urunkról, Jézus Krisztusról az istentiszteleten tett vallástételét követően *Sántha János* presbiter testvérünknek adta tovább a Szentírást, hogy a továbbiakban a pomázi testvérek írassák a Biblia pótlapjaira választott igéiket. *Sántha János* testvérünk a november 15-ei istentiszteleten tett bizonságtételében vallott hitéről, az Úr Jézusba vetett bizalmáról, reménységéről.

és a közülük való írástudók pedig zúgolódtak, és ezt mondták tanítványainak: „Miért estek és isztok a vámszedőkkel és bűnösökkel együtt?” Jézus így válaszolt nekik: „Nem az egészségeseeknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre.” (Lk 5,27-32).

Hát ez a lényege annak, hogy „Kövess engem!” Én 8-9 évvel ezelőtt jártam először Biatorbágyon egy csendeshéten, és ott az igehirdetések közben mély megdöbbenéssel tapasztaltam, hogy én addig csak „követgettem” Jézust. Hiába szólított meg. Aki járt ott, az látta, hogy az igehirdető helyen, a falon van egy kereszt. A kereszt bal oldalára az volt írva, hogy „ez a bűn országa”, a jobb oldalára meg

az, hogy „az Isten országa”. A bűn országa halál, az Isten országa örök élet. Akkor szembesültem azzal, hogy nincs más út az örök élethez, csak a Krisztus követése.

Van egy énekünk, a 299. dicséret, amely így szól: „Jézus hív, bár zúg, morajlik Életünk vad tengere; Halk hívása tisztán hallik: „Jer, kövess, ó, jöjj ide”. Ezt a követést akkor határoztam el, amikor Biatorbágyról eljöttem, mert nincs más út, csak az Ő követése. És tudják a kedves testvérek, hogy mi tartja távol az embert Jézus Krisztustól? A bűn! Ha meglátjuk és megvalljuk bűneinket, és megpróbáljuk Jézus Krisztus lábait elé letenni, akkor elhagyhatjuk. Akkor eljöhét az Ő követése, hiszen Ő a Megváltó!

De hogy Jézus Krisztus követése nem ilyen egyszerű, még egy igét felolvasok, a Lukács evangéliuma 9. részéből, a 23. versből: „Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel naponként a keresztjét, és kövessen engem. Mert aki meg akarja menteni az életét, elveszti, aki pedig elveszti az életét én értem, megmenti azt.” Ámen! Úgy legyen!

Én ezt a könyvet, a Bibliát, annak szeretném átnyújtani, aki egy alkalommal megkérdezte tőlem, hogy elkísérem-e Biatorbágyra. És én elmentem vele. Ez a lelki testvérem *Simonfi Béla*. Neki szeretném átadni a Bibliát.

„Nem éltem még e föld színén: te értem megszülettél. Még rólad mit sem tudtam én: tulajdonodá tettél; Még meg sem formált szent kezed, Már elváltasz tál engemet, Hogy társam légy e földön.”

BETEGSÉGBEN IS ÁLDÁSSÁ LENNI

PAP LÁSZLÓ lelképásztornak az iratterjesztésben is árusított CD-lemezen található egy nagyon érdekes rész, ahol a lelkész egy Pasaaréten, 1997. május 17-én tartott férfi csendes-délelőtti alkalmon feltett kérdésekre adott válaszokat. Az egyik kérdés így hangzott: **Hogyan lehet áldássá a nagy keserűség? A kérdés megválaszolása során a tiszteletes úr megemlékezett ALKONYNÁNDOR-ról, aki már súlyos betegen végzett kórházmissziói szolgálata nyomán, közvetlenül halála előtt fogadta el az Úr Jézust személyes megváltójának. Ennek szerettünk volna utánajárni, és megtalálni az Alkony családot, hogy megkérdezzük, hogyan is történt mindez, és a Szentlélek Isten segítségével ez sikerült is. Sőt, az a megtiszteltetés ért bennünket, hogy a jó hír vivői lehettünk, ugyanis a család – bár reménykedett benne – de nem tudott biztosat arról, hogy az édesapa nem sokkal azelőtt, hogy örökre lehunyt a testi szejmit, az Űristenhez tért.**

Az alábbiakkal **PORTKÓNÉ ALKONY HAJNALKA** bizonyosságátélelét olvashatják a kedves testvérek.

1986-ban születtem második leánygyermekként az Alkony családba. Szüleim nem voltak hívők, de megkeresztelték bennünket, a hagyomány szerint – lány gyermekek lévén – édesanyánk felekezete szerint. Így lettünk reformátusok Anita nővéremmel. Hitbéli nevelést nem kaptunk, templomba nem jártunk. Imád-

kozni nagymamáim tanítottak bennünket. Csak a Miatyánkot és egy esti imát tudtunk. Apai nagyapám papnak készült a Jezsuitáknál, de miután megismerte a nagymamát és beleszeretett, visszalépett. Ugyan ő még gyakorolta a vallását, és a hitbéli nevelésben is szigorú volt, édesapám fiatalkorára mégsem maradt az Úrral való közelségben. Ez

nem változott akkor sem, amikor megtudta, hogy súlyos beteg. Non hodgkin limfómát (nyirokrendszer sejtjeiből kiinduló daganatos megbetegedés) diagnosztizáltak nála, alig 45 éves korában.

„Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra szolgál.” (Róm. 8:28.)

Megkezdődött a küzdelem a kórral, amiből mi kisgyermekként nem tapasztaltunk meg semmit azon kívül, hogy édesapa néhány héti kórházban feküdt, ahová nem volt szabad bemennünk látogatni (14 év alatti gyerekek nem látogathattak). Édesanyánk akár naponta többször is meglátogatta, fáradhatatlanul dolgozott, sokszor három műszakban. Nagy odaadással, figyelemmel nevelt minket, és mindemellett igyekezett lehetőségeihez mérten mindent megadni nekünk. Vidám gyermekkorunk volt, sok szép kirándulás, családi ünnep, társasjátékozás, mókázás emléket őriztük. Ahogy nőttünk, korunknak megfelelően tudtunk meg egyre többet édesapa betegségéről.

TÚRMEZEI ERZSÉBET

ÁDVENT A KÓRHÁZBAN

Itt mindenki vár:
Gyógyulást, enyhülést, segítséget.
Csendben közeledsz, ádventi Király,
De ki vár téged?

Fehérköpenyes munkatársaid
vizsgálják és gyógyítanak.
Mindenki vár valakit, valamit...
De ki várja életadó szavad?

Mégis... tagadottan, tudat alatt
mindenki téged vár, keres, Uram.
Ádventi vágy tör át minden falat,
s a kórházi szobákban átsuhan.

Tudom, Te itt jársz köztünk csendesen,
hogy könnyeket törörlj, gyógyíts, segíts.
Közeledő lépteidet lesem.
Ádvent! Ádvent van a kórházban is.

Portkóné Alkony Hajnalka

1997. május 25. - Alkony Anita (kezében a kehellyel) konfirmációja Pomázon

Pap László 1997. februárjában

Arra sosem gondoltunk, hogy ne gyógyulna meg, pedig az évek múlásával egyre többet volt kórházban, egyre rosszabbul viselte a kezeléseket. Haja kihullott, karja tele volt véraláfutásokkal a sok infúziótól, ereje elhagyta, de békességgel viselte a szenvedést.

Zárkózott ember révén, az érzelmeiről sosem mesélt. Legutolsó alkalommal mikor kórházba ment, úgy köszönt el tőlünk: „Legyetek jók!” Tudta-e, hogy többet nem fog már látni minket, nem tudom. Egy szombati napon jött haza édesanyánk a látogatásból. Állt a bejárati ajtóban, egy szót sem szólt, csak folytak a könnyei. Nem is kellett szólania, tudtuk Anitával, hogy mi történt. Együtt sírtunk, de nem beszélünk a halálról. Én tíz éves voltam, Anita tizenkettő. A hallgatás megnehezítette a gyászunkat. Mit is lehetett volna mondani szülőként vigasztalásul Isten-hit nélkül?

Az Úrnak gondja volt ránk, és vezetett minket a megértés és megtérés felé. Édesapám szobatársa volt az onkológián Pap László lelképásztor. Édesanyám megkérte, hogy írjon lelkészi ajánlást a Baár-Madas Református Gimnáziumba, mert oda szeretne volna beiratni Anitát. Érezte, hogy egyházi intézmény lévén jó nevelést fogunk ott kapni. Ekkor kezdett el nővérem konfirmációi előkészítőre járni Pomázra, hogy megismerje őt Laci bácsi, lekonfir-

Az Alkony család

RÉSZLET PAP LÁSZLÓ ELŐADÁSÁBÓL

Egy csomó helyre eljuthattam. Eszem ágába sem volt kórházba járni, hogy beszéljek arról, hogy van megoldás a ti életetekre. Mégis el kellett jutni oda, mert ha nem jutok el, akkor nem hangozhat el mindaz, aminek ott el kellett hangoznia. És tőlem kellett elhangoznia, mert ha én elhallgattam volna ott – esetleg a saját sebeimet nyalogatva, meg azon morfondírozva, hogy mikor tudok innen kiszabadulni, nem érdekel, hogy ki kínlódik mellettem, elég nekem a magam baja, tehát ha ez a fajta – sajnos a betegeknek nagyon jellemző – önző szemlélet alakult volna ki bennem –, akkor bizony ma eggyel kevesebb konfirmandus lenne Pomázon.

Mert történetesen egy szobatársam, akivel halála előtt két órával beszéltem utoljára, ő maga római katolikus volt, a felesége és a gyermekei reformátusok (de hát csak olyan reformátusok, mint a jó reformátusok 90 százaléka, hogy meg van keresztelve, és tudja, hogy amelyik csillag van, az a református templom, és amelyik kereszt, az a katolikus, egyébként semmi köze nincs az egyházhoz), ezzel az emberrel halála előtt beszéltem, és ez az ember megtért ott a kórházi ágyon.

A felesége a következő bennfekvésem alatt felkeresett, segítségemet kérte lányának a Baár-Madas Gimnáziumba való felvételéhez. Mondtam: „Nem írok alá lelkészi ajánlást anélkül, hogy ne ismerném a gyereket.” „Jó, hát akkor kijön. De nem konfirmált a gyerek.” „Az baj. De ezen is lehet segíteni. Kijár hozzánk előkészítőre, és konfirmálni fog.” Ha én

nem vagyok beteg, akkor *Alkony Anita* nem konfirmál jövő szombaton Pomázon. Vasárnap lesz az első úrvacsoravétel, a hitvallás- és fogadalomtétel. Egy példa a nagyon sok közül. Miért lett áldás nekem ez a keserűség? *Alkony Nándor* megtérése, *Pintér Sándor* megtérése miatt.

És azért is lett áldás, mert sok fiatallal tudtam beszélni. Hozzá teszem azt is, hogy amit az én szemem lát, az nem sok bennük. Eléggé bezárkóztak, eléggé nehezen fogadták el, sőt volt, aki el se fogadta mindazt, ami elhangzott – de elhangzott a bizonyosságtétel Jézusról. Lehet, hogy ha majd nyomorultabb állapotban lesznek, akkor eszükbe jut, hogy volt itt egy betegárs, aki mosolygott, és a nehézségeket is úgy tudta viselni, hogy nem nyafogott, nem jajgatott. Igaz, hogy nem nagyon tett még próbára engem az Úr. Csak egy kicsit, azt pedig könnyű volt Vele elviselni és átvészélni.

Tehát a betegséggel hitelesített szó elhangzott. Nekem már ez is áldás volt. És nagyon érdekes, hogy volt úgy, hogy eljutottam oda: Uram, de jó lenne most benn lenni a kórházban, mert most van benn az az ember, akivel a múltkor elkezdtünk egy jó beszélgetést, és úgy tűnt, mintha nyílna Feléd. Hadd mondjam, hogy ezt épész ember nem kívánja. Talán csak az ép hitű, vagy a majdnem ép hitű... Akinek áldásul lett a keserűség. És aki várja, hogy továbbra is áldás legyen. ■

Pap László Márkus Gábor lelkész kollégájával

máljon nála, és hogy tudjon lelkészi ajánlást adni a református iskolához. Anita konfirmációja nagyon emlékezetes esemény volt számomra. Akkor határozottam el, hogy én is hittanra fogok járni, bár engem már ajánlás nélkül is felvettek Anita után a gimnáziumba. Édesanyám ugyan szűkebb körökben látta, de beiratott hittanra. A két éves előkészítő után, *Cseri Kálmán* lelképásztorral én is vallást tettem hitemről a pasaréti gyülekezetben. Évekkel később a Kelenföldi Református Gyülekezetben találtam otthonra. A gyülekezet-

ben hallottam először Pap László kórházi szolgálatáról, és felcsillant bennem a remény, hátha édesapám is megtért halála előtt, a Laci bácsival való beszélgetések hatására.

„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, az enyém vagy.”
(Ézs 43,1)

Közel húsz évvel édesapa halála után kaptam meg a választ a kérdéseimre, mikor kézhez kaptam a Pap László igehirdetéseit tartalmazó CD-t Dr. Puskás Attila pomázi presbiter úrtól. A CD-n több alkalommal is beszél Laci bácsi édesapám megtéréséről. Isten ajándéka, hogy a reményből bizonyosság lett ennyi idő után, hogy a kórházban életet nyert édesapám, örök életet.

Hálát adok az Úrnak, hogy vezet minket és megtart azon az úton, amit az Atya kijelölt számunkra. Hálát adok, hogy Pap Laci bácsi és édesapám betegsége sem volt hiába, mindkettőnek helye volt és ideje az Ő rendjében. Hálát adok, hogy megnyitotta a szívemet és értelmemet, hogy ne csak édesapa hiányából adódó fájdalmat éljem meg, és a szenvedését lássam, hanem megértsem, hogy a halál is lehet nyereség. Hálát adok, hogy hallhattam Laci bácsi bizonyosságtételét és igehirdetéseit a CD-n, és választ kaphattam sok kérdésre a betegség elhordozásával kapcsolatban. Csodálom az Úr kifürkészhetetlen útjait.

Portkóné Alkony Hajnalka ■

Skóciának vannak hegyei, vannak völgyei, vannak nagy városai és vannak falvai, sőt vannak szép nyarai meg nagyon zord telei is, különösen a magas hegyek között. Ilyenek előfordulnak Magyarországon is, de Skóciában a hegyek valamivel magasabbak, a zord tél pedig jóval tovább tart, mint nálunk. Falvai nem egészen olyanok, mint a mi falusi tájaink. Ott a legtöbb falu is olyan, mint nálunk egy csinos kis vidéki város. Ilyen többek között az a Dunscore nevű falu, ahol a XIX-XX.

század fordulóján csendesen élte mindennapi életét a skót *Haining család*. A század végén, 1897-ben született egy kislányuk, *Jane*, akit nagy szeretettel neveltek, de sajnos ötéves korában elvesztette az édesanyját. A gyász megtörte bár, de nem törte le a kisgyermeket, a helybeli iskolában kitűnő eredménnyel elvégezte tanulmányait.

Eleinte egy fonodában kapott munkát, ahol nagyon megbízható munkaerőnek bizonyult, ő mégis úgy érezte, hogy nem ez életének a célja. Nagyon szerette a gyermekeket, noha ő maga sohasem ment férjhez, de annak ellenére, hogy saját gyermekei nem voltak, erősen vonzódott a fiatal nemzedékhez. Vallásos skót családban nevelkedett, már fiatalkorában beépült a Skót Egyház (Church of Scotland) helyi gyülekezetének az életébe. Eleinte gyermekeknek tartott vasárnapi iskolát, majd később a felnőttek között is vállalt szolgálatot a gyülekezetben, nemcsak részt vett minden egyházi megmozdulásban, de rendszeresen tartott a gyülekezetben bibliaórákat is. Úgy érezte, hogy ez az ő területe, neki erre van elhívása, ezt a szolgálatot szerette volna teljes szívvel-lelkekkel folytatni, de egyelőre nem találta a módját, hogy hogyan. Dunscore ebből a szempontból valóban kis falunak bizonyult.

Amikor meglátott egy álláshirdetést, megdobbant a szíve. Nevelőnői állást hirdettek missziói területre. Úgy érezte, ez az, amire várt, amire tiszta szívből vágyott, ez az ő hivatása. Boldog örömmel kiáltott fel: „Megtaláltam a hivatásomat”, – és beadta a pályázatát. Megkapta az állást: nevelőnő a Skót Egyház egyik európai missziói állomásán, Magyarország fővárosában, Budapesten. Itt a Skót Egyház iskolát működtetett, amit eredetileg zsidómissziói céllal alapítottak, majd az idők folyamán a zsidómisszióból a zsidó-keresztényen megbékélés munkálásának egyik területe lett, így már 1932-ben is, amikor Jane először lépett be az iskola aijtaján. Ekkor, harmincöt éves korában mondott búcsút a zord skóciai tájnak, és új hivatásának szánva életét települt át egy addig ismeretlen ország – legalábbis nyáron napsütöttebb – fővárosába, Budapestre. Ettől kezdve Magyarországon érezte otthon magát, amelynek nyelvét meglepően hamar elsajátította, és az akkor már a Vörösmarty utcában működő skót missziói iskola falai között érezte, hogy megtalálta azt az élethivatását, amelyre oly sokáig vágyott. Jane lelki fejlődésének irányításában nagy szerepe volt faluja lelkészének, *Webster*

tiszteletes úrnak, akire éppen ezért ma is tisztelettel és Isten iránti hálával emlékeznek a budapesti Skót Misszióban, amelynek imaterme, a Webster Hall nevében mindmáig az ő emlékét őrzi.

Az az épület, ahova Jane 1932-ben először belépett, akkor huszonnégy éve állt a budapesti Vörösmarty utcában. A Skót Egyház azonban már sokkal előbb elkezdte Bu-

Jane Haining

dapesten missziói tevékenységét. Magyarországi szolgálatának kezdete a Lánchíd építésének idejére nyúlik vissza. *Clark Ádám*, a híd építésével megbízott skót mérnök azzal a kéréssel kereste meg a Skót Egyházat, hogy telepítsen Pestre egy missziói állomást, ahol angol nyelvű istentiszteleteket tartanak, hogy a hidépítésen dolgozó skót munkások vasárnaponként tudjanak templomba menni. Maga a Skót egyház tehát így jelent meg az ország fővárosában angol nyelvű istentiszteleteket tartó missziói állomásként.

Erre épült rá 1841-ben az iskola. Ennek egy, a Közel-Keleten balesetet szenvedett skót misszionárius volt a megalapítója, *Rev. Duncan*, aki barátjával együtt elindult a zsidók közé missziói céllal, de Istennek más célja volt vele, ezért nem engedte, hogy a Közel-Keleten fecsérelje el drága idejét. Leesett a tevéről, és hajóval visszaindult otthoni gyógykezelésre. A Dunán felfelé hajózva megállt Budapesten, ahol találkozott József nádor feleségével, Mária Dorottya grófnővel, aki megemléltette neki, hogy ha a zsidók között akar missziói tevékenységet folytatni, akkor nem kell olyan messzire mennie, zsidók Pesten is bőven találhatók.

A rábeszélés hatásos volt, és 1846-ban megalapították a Skót Egyház missziói ál-

lomása keretében azt az iskolát, amelynek elsődleges célja a zsidó lányok között folytatott missziói tevékenység volt. Megalapításakor az iskola a Hold utcában kapott helyet, majd miután ezt fokozatosan kezdte kinőni, a Skót Egyház egy jóval nagyobb épületet emelt számára a Vörösmarty utcában, amely 1910-ben készült el. Ekkor ide költözött át a zsidómissziót folytató intézmény. A misszió formája nem erőszakos térítés volt, hanem egymás szeretetben történő jobb megismertetése. Lassan ki-

alakult az a módszer, hogy zsidó és keresztényen lányokat vegyesen vettek fel az iskolába, hogy jobban megismerjék egymást. A zsidó rabbi is bejárt az épületbe, és a zsidó lányokat a Tórára tanította. Ez elé semmilyen akadályt nem gördítettek, a zsidó tanulók teljesen szabadon gyakorolhatták hitüket. Térítés helyett inkább testvéri barátkozás alakult ki azzal a céllal, hogy jobban megismerjék és megszeressék egymást. A háború után pedig hivatalosan is megszüntettek a keresztényen egyházak mindenféle missziói tevékenységet a zsidók irányában, és szervezetenként is megalakult az úgynevezett zsidó-keresztény párbeszéd, amelynek a budapesti Skót Misszió az iskola megszűnése után is a magyarországi társszerve.

A Skót Egyház alapján véve kálvinista egyház, amely szervezetében és tanításában sok hasonlóságot mutat a Magyarországi Református Egyházzal. Skóciában az egyház a XVI. század közepén fogadta el a kálvinista tanokat. Megalapítója a Genfből hazatérő Knox János volt, aki 1560-ban Kálvin reformátori tanai alapján indította meg Skóciában az egyház reformációját. A megreformált skót egyház kezdetben nemzeti felekezetként jelent meg, vagyis az ország túlnyomó többsége magáévá tette Knox János tevékenysége nyomán Kálvin tanait. Ekkor vette fel a Church of Scotland (szó szerint: Skócia egyháza) nevet. A név maradt, de az idők folyamán a felekezeti arányok alaposan megváltoztak Skóciában, és az úgynevezett Skót Egyház ma már csak az egyik nemzeti felekezet. Az ötmillió lakost számláló Skóciában mindössze félmillió tagja van ennek az egyháznak. Az egyházi és a világi tagok paritása a magyarországihoz hasonlóan biztosított a Skót Egyházban is. A zsinat elnöke a moderátor, aki egy évig tölti be ezt a tisztséget, s a lelkészek és a világiak közül egyaránt választható, de eddig még mindig csak lelkészi moderátort választott a zsinat. Ő a zsinat egyszemélyes elnöke, náluk nincs kettős elnökség, mint a Magyarországi Református Egyházban.

Amikor Jane Haining megkezdte szolgálatát a budapesti Skót Misszió iskolájában, az intézmény *George Knight* lelkipásztor irányítása alatt működött. A lányok hálószobái a III. emeleten kaptak helyet. A vezető lelkipásztornak, aki a háborúig mindig egy skót lelkész volt, tágas lakás jutott az épületben. Rajta kívül megfelelő elhelyezést kapott a személyzet is családjával együtt. A lelkipásztoron kívül a segédlelkészek, a taná-

roknak és a nevelőnőknek, valamint a kisejítő személyzetnek is itt volt az otthonuk. Jane boldogan végezte szolgálatát az iskola növendékei között. Itt találta meg azt, amire otthon addig vágyott, de Skóciában nem valósíthatott meg: a misszió és a nevelés szeretetben végzett munkáját. Ő nem tanított, ő teljes idejében nevelőnő volt, így árasztotta hitét és szeretetét azok felé a növendékek felé, akik közül van, aki még ma is él – legalábbis a közelmúltban még él –, és nagy szeretettel emlékezik egykori nevelőnőjére. Több közismert személy is ebben az iskolában tanult, hogy az ismertek közül csak egyet említek: *Ruttkai Éva* színésznő is e falak között végezte tanulmányait, és még később

is visszajárt a régi időkre emlékező összejöveteleikre. Ő ma már nincs közöttünk, mint ahogy a legtöbben az akkor itt tanulók közül.

Jane magyarországi tartózkodása idején is tartotta hazájával, családjával a kapcsolatot. Utoljára a háború kitörésekor járt Skóciában. Sok helyen tartott Magyarországot ismertető előadásokat, mert nagyon megszerette ezt az országot. Jól megtanulta a nyelvünket, megszerette a népünket, és igyekezett a skótokkal is megszerettetni bennünket. Ekkor volt utoljára otthon. Ez volt Jane Haining utolsó karácsonya a zordon skóciai hegyek között. Aztán visszatért szeretett növendékei közé a Vörösmarty utcai épületbe.

Képzünk ott ül két szeretett kislánnyal az I. emeleti erkélyen a Skót Misszió mai imaterme felett. A kezdetben mindent elsöpörő villámháborút (Blitzkrieg) egyszer csak megfordította a kegyetlen orosz tél meg az amerikai fegyverek, és a németek mindjában kezdtek eldurvulni. Az addig hűséges szövetségést játszó német katonákból 1944. március 19-én lelketlen megszállók lettek. A zsidó származású „Führer”, ha már az ellenség pusztítására nem is volt ereje, legalább minden még élő zsidó elpusztítását tűzte ki háborús hőstettként maga elé.

A Skót Egyház iskoláját április 5-én bezárták, a skót misszionáriusokat hazarendelték, a tanulókat elbocsátották, csak néhány árva zsidó lány maradt az épületben, amelyet a németek különös megfigyelés alatt tartottak, mert a háború kitörése óta sok üldözöttnek nyújtott menedéket. Egy ideig itt rejtőzött például *Tildy Zoltán*, a későbbi köztársasági elnök is. Jane a hazarendelő utasítás ellenére sem tért haza, azért, hogy az épületben maradt árva kislányoknak legyen a védelmezőjük. Az iskola kiegészítő személyzetének egyik tagja jelentette. A Gestapo átkutatta Jane szobáját és irodáját, s az angolok részére folytatott kémkedés vádjával elhurcolta. A többi, még fellelhető budapesti zsidóval együtt őt is bezsúfolták egy marhavagonba, és két növendékével együtt Auschwitzba vittek, ahol augusztus 16-án a gázkamrában fejezte be az Isten dicsőségének szolgálatára szentelt életét.

A háború után az iskola egy ideig még folytatta tevékenységét. 1947-ben érkezett Pestre az intézet vezető lelkészeként *Rev. Spence* kanadai lelkész, és feleségével együtt elfoglalta a jó tágas lelkészi lakást. Hogy miért nem Skóciából küldtek valakit – vagy jöhetett valaki –, azt nem tudom. Én rögtön

megérkezésükkel találok vele, éppen nagy szobafestési munkálatok folytak a lakásokban. Nagyjából három órába telt, míg ki tudták választani a falak megfelelő színét. Egy segítséget is kapott a fiatal *Dobos János* magyar lelkész személyében, aki miután 1952-ben államosították az iskolát, és Spence-nek mennie kellett, átvette a misszió vezetését egészen a hetvenes évek végéig, amikor nyugdíjba menetele után *Tamás Bertalan* váltotta fel őt a szolgálatban. Ebben az időszakban ez volt a Skót Egyház egyetlen kelet-európai missziói állomása. Skót lelkészt legközelebb csak 1992-ben küldhettek a Misszióba. 1999-ig két skót lelkész, *Alison* és *Susan*, utánuk egy kedves fiatal férfit, a walesi *Hunfrey* segítette Tamás Bertalannak a szolgálatban, majd ekkor egy skót lelképásztor, *Rev. Kenneth McKenzie* vette át a Misszió vezetését, Tamás Bertalan pedig a Misszió keretében működő magyar gyülekezetet gondozta tovább. Én 1980-tól orgonistaként szolgáltam a Skót Misszióban több mint húsz éven át, miközben az igehirdetési szolgálatban is rendszeres segítséget nyújtottam.

1952-ben az iskolát államosították, az épületet elvették a skótoktól, kizárólag az istentiszteleti célokot szolgáló részt hagyták meg. Mindmáig ezek a helyiségek jelentik a Skót Egyház budapesti missziói állomását. Megkérdeztük a skótokat, hogy nem akarják-e visszakapni az iskolájukat is, de nem mutattak rá hajlandóságot. Az az ok, amiért ők az iskolát itt fenntartották, ma már értelmét veszítette, ma már van Budapesten angol-magyar kétnyelvű iskola, zsidómisszióval pedig már régen nem foglalkozunk. Ezért nem látják értelmét, hogy csupán nosztalgiából egy csomó pénzt ráköltsenek az iskolára. Marad tehát a missziói állomás, a St. Columba's Church Budapesti Református Skót Misszió, amelynek jelenleg *Aaron Stevens* a lelképásztor, aki szintén nem skót, hanem amerikai.

Az épület ma is áll, és működik benne egy iskola, csak már nem angolul, és nem evangéliumi szellemben. A Skót Egyház tulajdonában meghagyott részben folynak az angol nyelvű istentiszteletek, a vasárnapi iskolai foglalkozások és a bibliaórák. Azt az angol nyelvű bibliaórát, amelyet én alapítottam 1982-ben, 2000-ben jobb hely reményében a Fásori Egyházközség épületébe vittük át, majd később a lakásomon, Budakalászon tartottuk, amíg egészségi állapotom lehetővé tette. Még most is összefüvünk rendszeresen, de már csak baráti beszélgetésre. A Misszió falai között pedig hangzik az Ige angolul, mint régen, és újabban mind többször emlékeznek egy már majdnem elfelejtett skót nevelőnőre, Jane Hainingre, akinek a márvány emléktábláját még Tamás Bertalan lelképásztor avatta fel a Webster Hall falán. Jane pedig most már valóban utolsó, örökké tartó karácsonyát tölti egy, a zordon skót hegyeknél is sokkal szebb hazában.

Soós László lelképásztor

SOÓS LÁSZLÓ A MI UTOLSÓ KARÁCSONYUNK

Hogy futnak a napok! Hogy futnak az évek!
Annyira elfutnak, megfogni sem lehet.
Mindjárt felcsendül a karácsonyi ének,
Ajándékot várnak nagyok és kicsinyek.

A serény esztendőnk velünk is elfutnak.
Jó lenne megfogni, visszahúzni őket.
Megtették már több mint felét a nagy útnak,
Boldogokat hagyva itt és szenvedőket.

Nem tudjuk, az útból mennyi van még hátra,
Mikor tűnik fel a felirat, hogy „Vége”.
Jobb, ha a végét az ember nem is látja,
Ha tudná, mikor lesz vége, talán félne.

Hosszú út – volt benne göröngyös és síma,
Amit karácsonytól karácsonyig róttunk.
Volt úgy, hogy egymásra ráborultunk sírva,
Máskor meg mindketten mily boldogok
voltunk!

Karácsony, gyertyafény, fenyőfa illata.
A fenyőfa előtt de sokszor megálltunk!
Néztük, hogy mi van, és fájt, hogy mi
nincs rajta,
Néha volt bővében, máskor többet vártunk.

Régen még azt hittük, hogy angyalok hozzák,
Aztán rájöttünk, hogy édesanyánk vette,
Vele nem angyal futott bokron s árkon át,
Szüleink áldott, jó keze díszítette.

Itt állt egy kisfiú, ott egy copfos kislány,
Egyikük sok pénzen vett drága fa előtt,
Másiknak meg a pirtói homokbuckán
Édesapja vágta ki, mert szerette őt.

Aztán elfutottak sietve az évek,
A copfos kislány már rogyadozva lépdél,
A büszke kisfiú rokkant öregg lett,
Akit sok betegség fűrészfoga tépdél.

Ott állnak csendesen ketten, meghatottan
Kicsi fájuk előtt, kézt a kézbe fonva.
Egymást átölelik a drága otthonban,
S mély hittel készülnek egy boldogabb
honba.

KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK

„Áldást nyer az ilyen az Úrtól, igazságot a szabadító Istentől.” (Zsolt 24,5)

AZ ÚRRÓL SZÓLJON BIZONYSÁGOM LÁTOGATÓBAN JUHOS IBOLYÁNÁL

Azon gondolkodom, miközben beszél, hogy hogy bírja. Hogy bírja, hogy fölöttünk egyfolytában kopácsolnak, órák óta veri valaki a csöveket, nyilván egy szerelő dolgozik, és zeng tőle az egész ház. Ibolya azonban ügyet sem vet minderre, csak az Úrra figyel, és Róla beszél. Hiába próbálja szétverni gondolatait a sátán, Ibolyát nem lehet kikökkenteni. „De én meg sem hallom, mintha süket volnék” (Zsolt 38,14) – hiszen csak az Isten szava fontos. „Ne rólam szóljon, hanem az Úr munkájáról – mondja Ibolya – hogy megtudja mindenki: nekünk ilyen Urunk van!”

Az Úrról szóljon hát ez a biznyságtétel, a szabadító Istenről.

Most, hogy egy hosszan tartó betegségből lábadozom, ez megerősített abban, hogy egyedül az Úrban bízhatok, mert Ő az én gyógyítóm. Akármilyen betegségbe, nyomorúságba kerül is az ember, Ő a szabadító. Nekem sem azt ígérte az Úr, hogy minden jó lesz, minden tökéletes lesz az életben, és nem lesznek nehezek, hanem azt az ígét adta, hogy: „E világon nyomorúságtok leszén; de biztatok: én legyőztem a világot” (Ján. 16:33b.). Ebbe kapaszkodok én is, és az Úr Jézusba vetem bizalmamat.

Ahogy készültem erre a beszélgetésre, olyan jó volt visszaemlékezni arra, milyen csodálatos gondviselő Urunk volt nekünk. Hogy anyai nagyapámnak, aki az első világháborúban súlyosan megsérült, szinte féltoltan találtak rá, Isten micsoda csodája mentette meg az életét. Később a tisztaberki református egyházközség kurátora, mai szóval gondnoka lett.

Hogy az Úr kegyelme tartotta meg édesapámat is, aki árván nőtt fel, mert az édesanyja akkor halt meg, amikor ő született. Az anyai nagyanyja nevelte fel. Sok minden ment keresztül. A háborúban orosz hadifogságba került, ahol vérhas járvány tört ki, ő is

beleesett a betegségbe. Már majdnem meghalt, amikor egy falubeli zsidó fiú meglátta, felismerte, szólt az orosz tisztnek, aki mellett szolgált, adtak neki egy kanalas orvosságot, amitől a vérhasból ugyan meggyógyult, de teljesen tönkretette a gyomrát, amitől egész életében szenvedett. Egyszer ki is lyukadt a gyomra, és ő is csak csodával határos módon menekült meg. Isten az árváknak is az őrizője.

Hogy édesanyám milyen sokat mesélt nekünk Jézus Krisztus szenvedéséről, haláláról, feltámadásáról. Hogy minden vasárnap eljártunk a templomba, imádkoztunk, és azt gondoltuk, hogy minden rendben van az életünkkel. Láttuk Isten munkáját, ahogy napról napra megsegített bennünket, hogy a tenyerén hordott mindnyájunkat.

Szüleim egyszerű földművesek, nagyon vallásos emberek voltak. Reggel, este imádkoztunk. Ha leültünk enni, imádkoztunk. Édesanyám nagyon szép imádságokat tanított nekünk. Reggel ezt imádkoztuk:

„Fölbredvén az álomból, hálát adok, Istenem, hogy az elmúlt sötét éjjel Te őriztél meg engemet. Köszönöm az édes álmot, a csöndes pihenést, köszönöm, hogy ez új napra adtál boldog ébredést. Vezess, kérlek, e napon is, fogd meg jól a kezemet, hogy mindig csak azt cselekedjem, ami kedves Teneked. Ámen!”

Az esteli imádság pedig ez volt:

„Jó Istenem, Édesatyám, Tehozzád száll buzgó imám. Egy napnak már ismét vége, elérkeztem az estére. Köszönöm, amit adtál, hogy rám egész nap vigyáztál, bocsásd meg, mit nem jól tettem, amit ellened vétkeztem. Szüleimnek, testvéremnek, szegényeknek, betegeknek Te adj édes, csöndes álmot, Jézusért halld meg imámat, Ámen.”

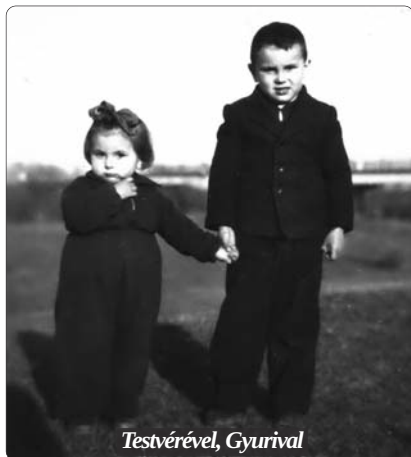
Visszagondolok arra, hogy mennyire jó volt ezt az esti imádságot is mindig elmondani:

Juhos Ibolya

„Krisztus, Ki vagy nap és világ, Minket sötétségben ne hagyj! Igaz világosság Te vagy, Kárhozatra mennünk ne hagyj! Téged kérünk, szent Úr Isten: Oltalmaz minket ez éjen; Nyugodalmunk benned légyen, A mi lelkünk el ne vesszen! Nehéz álom el ne nyomjon, Az ellenség meg ne csaljon; Testünk hozzá ne hajoljon És haragodba ne hozzon! Mi szemünk ha aluszna, Szíveink rád vigyázzanak; Te hatalmadnak ereje Légyen híveid őrzője! Úr Isten, hozzád kiáltunk: Gondviselőnk, légy oltalmunk! Őrizz meg ellenségektől, Lelki, testi inségektől! Parancsoljad angyalidnak, Hogy mireánk vigyázzanak; A mi gonosz ellenségünk Messze távol járjon tőlünk. Emlékezzél meg mirőlünk: Jól tudod, mily gyarlók vagyunk; Kiket megváltál véreddel: Úr Jézus, kérünk, ne hagyj el! Dicsőség légyen Atyának, Ő szent Fiának, Krisztusnak, Szentlélekkel egyetemben, Örökkön-örökké! Ámen.” (500. dicséret)

Azt persze hozzá kell tennem, hogy ezeket mi gyerekek mondtuk ugyan, de nem éltük át. Kimaradt az életéből az Úr Jézus. Pedig édesanyámnak nagyon fontos volt, hogy emlékeztessen minket, Jézus az Ő drága vérével megváltott mindnyájunkat.

Testvéreivel, Gyurival

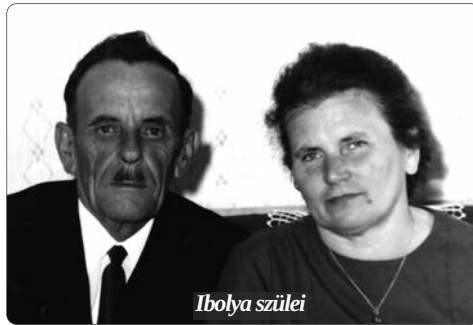
Magyarország legkeletibb csücskében, egy nagyon kicsi szatmári faluban születtem, Kishódoson, a Túr mentén. Az egész falu református volt, mindössze egyetlen egy katolikus család élt ott. Óriási változást hozott a falu megszokott vallásos életében, amikor az új lelkész, *Maczi István* tiszteletes úr és a felesége odakerült. Ők egészen másképp éltek meg az Urat. Jézus Krisztusról úgy beszéltek, hogy egyedül Őrajta keresztül van út az Atyához, az Ő keresztje által. Eleinte a gyülekezet haragudott rájuk ezért. Nem fért össze a megszokott vallásosságukkal. Ráadásul a szülőfalumban sok babonáság is volt. Ha például sírt a gyermek, ráolvasással csitították.

Vasárnap délelőtt is és este is voltak istentiszteletek, szeretetvendégségek is gyakran adódtak. Az ifjúságot úgy csalogatták össze, hogy Rózsika néni, a tiszteletes asszony sütötte a süteményt, és málnaszörppel várta a fiatalokat, hogy az Ige körül legyenek. Én is ott voltam, de csak úgy, mint egy vízbe dobott kő. Mosódtam kívülről, de belül kemény maradtam. Nem mondhatom, hogy nem volt bennem szeretet, de nem volt helye az Isten Igéjének a szívemben. Nem vert gyökeret az, amit Rózsika nénitől, vagy Maczi tiszteletes úrtól hallottam. Így konfirmáltam tizenhárom éves koromban. Csak a számmal mondtam, amit megtanultam. Idén volt ennek ötven éve.

Megtérésem óta már megmarad bennem Isten Igéje, és emlékeztem. Amikor elmegyek látogatni, vagy találkozok olyanokkal, akik hasonló helyzetben vannak, mint amiben én is voltam, akkor Isten Szentlelke emlékeztet azokra az igékre, amiket belevészt a szívembe. Nagyon hálás vagyok Neki ezért. Ez segít abban, hogy amikor jönnek a nehezék – mert jönnek a próbák –, akkor ne tévelyedjek el, ne forduljak el más irányba.

Majd jött az 1970-es pünkösti nagy árvíz. Romániából átvágták a töltést, és ránk engedték a Szamos vizét, ráadásul folyton esett az eső. Nagyon árvíz volt. Akkor kerültünk Pomázra, mert a falunk egy víztározó helye lett, és választás elé állítottak, hogy vagy kiköltözünk a pusztába, vagy elköltözünk onnan. Édesapám azt mondta, hogy ha már új életet kell kezdeni, akkor menjünk jó messzire. Én akkor tizennyolc éves voltam.

Szüleim hirdetés alapján találtak egy félkész házat, amit olcsón adtak, mert válófélben voltak a tulajdonosok. Olyan kegyelmes volt az Úr, gyönyörű időt adott akkor novemberben, és így rendbe tudtuk tenni azt a félkész házat annyira, hogy egy szoba-konyhát használatba tudtunk venni. Édesapám itt a Szövőgyárban kapott állást, és december 1-jétől én is munkába álltam az Írószer Szövetkezetnél, annak ellenére, hogy engem már felvettek a debreceni egészségügyi szakközépiskolába. Dolgozni mentem, hogy tudjuk a lakást törleszteni, mert nem tudtuk az egészet egyből kifizetni. Úgy éreztem, hogy segítenem kell a szüleimet a keresetemmel. Présgépeken dolgoztam, nagyon nehéz fi-

Ibolya szülei

zikai munkát végeztem, de akkor még fiatal voltam, megvolt hozzá az erőm.

'74-ben férjhez mentem, és Csobánkára költöztünk a férjem szüleihez. A házasságom azonban hamarosan megromlott. Én a férjemet hibáztattam, hogy a házasságunk tönkrement, és máshol kerestem szeretetet, de azt nem láttam, hogy milyen szeretet volt bennem. Most már tudom, hogy a rosszat csak a jóval lehet legyőzni, az Úr Jézus segítségével, nem úgy, ahogy én tettem. Aki bűnben él, nem látja a bűnt. Aki távol él az Úrtól, akárhogy imádkozik, nem látja a bűneit. Ezért mondja Jézus: „Szükség néktek újonnan születnetek” (Ján. 3:7b.). Mert bűnben születünk. Anyai mindenre tanított volna az Úr az Igén keresztül, ha olvastam az Igét – de nem olvastam. Sértődékeny és haragtartó voltam, amiről nem tudtam, hogy bűn. Dacos voltam, ahelyett, hogy megbeszéltem volna a férjemmel, ami bántott. Az Úr azt mondja: „a nap ne menjen le a ti haragotokkal” (Ef 4:26).

Mindig szeretetre vágytam, de csak azokat szerettem, akik engem szerettek. Csak

megtérésem után értettem meg, mit mond az Úr azzal, hogy: „Amit akartok azért, hogy az emberek titeket cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal” (Mt. 7:12.). Most már nem azt várom, hogy szeressenek, hanem hogy én adjam azt a szeretetet, amit kaptam az Úr Jézustól. Azt tudjam továbbadni. És anyai szeretetet kapok, de annyit!

1975-ben az Úr megajándékozott egy drága gyermekkel, megszületett Attila.

Amikor Attilával várandós voltam, a férjem már külön utakon járt. Borzasztó érzés volt. A válásom után én a gyermekemnek szenteltem az életem, hogy neki mindene meglegyen. Hajtottam, hogy önálló lakásom legyen. Már templomba se jártam, mert vásárnapi munkát is vállaltam dupla bérért, hogy több pénzt keressek. Attila előbb fogadta el az Úr Jézust, mint én, és megtérése után azt mondta nekem, nem földi kincseket kellene keresni, hanem mennyieket. A szüleimnél laktam, és csak két dolog volt az életemben, a munka és a gyermekem.

Aztán jött egy volt kollégám, egy szintén elvált férfi, aki közeledett hozzám, és mivel rábeszéltek, hogy fiatal vagyok még, ne éljek egyedül, hozzámentem feleségül. Előtte egy évig jártunk, mert azért gondolkodtam. Ígérte, hogy apja helyett apja lesz Attilának. Ez volt a második ballépésem. Én nem kérdeztem az Urat, mentem a magam akarata után. Valahol éreztem, hogy nem kellene férjhez menni. Hamar megromlott vele is a házasságom, hat hónap után otthagytam és elváltunk. Visszamentünk a szüleimhez.

1987-ben sikerült szüleim segítségével megvennem ezt a lakást, ahol most is élek. Ezt követően kezdtem el keresni az Urat, gyakrabban jártam istentiszteletekre. *Pap László* tiszteletes úrék többször hívtak Biatorbágyra, de mindig találtam kifogást, hogy mért nem tudok elmenni. 1988-ban konfirmált Attila. Egy évre rá elmentünk a gyülekezettel egy erdélyi kirándulásra, és Mezőpánton egy olyan családhoz kerültünk, ahol volt egy fiatal hívó lány, aki beszélt az Úr Jézus Krisztusról. Hazafelé a tiszteletes úr és *Hermann Árpai* is beszélgettek Attilával a hitről, Isten Igéjéről, mindez nagyon jó hatással volt Attilára. Engem azonban nem érintett meg, mert én a vallásosságommal meg voltam elégedve. Attila viszont eljárt az ifjúsági alkalmakra, és onnan el nem maradt. Fontossá vált a számára, hogy szolgáljon. Még én mondtam neki, hogy „Attila, ne vidd már ennyire túlzásba!” Mentek karácsonykor időseket látogatni, vitték az Igét, az ajándékot, és énekeltek.

Amikor otthon takarítottam, láttam, hogy ki van nyitva a Bibliája. Megnéztem, mit olvas, de nem értettem Isten szavát. Még mindig sok babonáság volt bennem, természetgyógyászhoz jártam, nagyon kötözött voltam ettől. Sőt egyre mélyebbre kerültem. Addig próbáltam úgy élni, ahogy a szüleimtől láttam, tanultam, próbáltam a törvényt betartani a magam erejéből, de nem ment. Ismét lett egy kapcsolatom, elfogadtam egy szintén volt kollégám közeledését. Bár nem éltünk együtt, de Isten előtt ez is bűn volt. A gonosz persze megmagyarázta bennem, hogy hát fiatal vagyok, nekem is jogom van az élethez! Ma már undorodva emlékszem erre. Nem volt semmi örömöm, valahogy éreztem, hogy egyre csak süllyedek, üres az életem. De az Úr csodálatos gondviselése nem engedte, hogy teljesen alázuhanjak a mélybe.

Meglátogattam *Szedlák Irénnét*. Tüdőgyulladásból gyógyulófélben feküdt, és azt mondta nekem, hogy: „Ibolya, egész

héten rád gondoltam. Nem mennél el helyet-tem Biatorbágyra? Nekem még nem ajánlja *Juhár doktor úr*, hogy elmenjek.” És én akkor rögtön ráfeleltem, hogy: „De igen, elmegyek”. Addig meg hogy tiltakoztam! De ezt Isten már előre elkészítette számomra. Előtte már jelentkeztem Tihanyba is a gyülekezeti csendeshétre, de valahogy ide jobban szerettem volna elmenni. Benne volt a vágy a szívemben. Elmondtam ezt *Pap Lászlóné Erzsike* néninek, és ő azt mondta, hogy inkább Biatorbágyra menjek. *Suhajda Erzsike* útravalóul egy igét adott nekem: „Hiszen szól az Isten egyszer vagy kétszer is, de nem ügyelnek rá!” (Jób 33:14). Ezzel figyelmeztetett, hogy figyeljek, ha szól az Úr hozzám, mert lehet, hogy többet nem fog szólni.

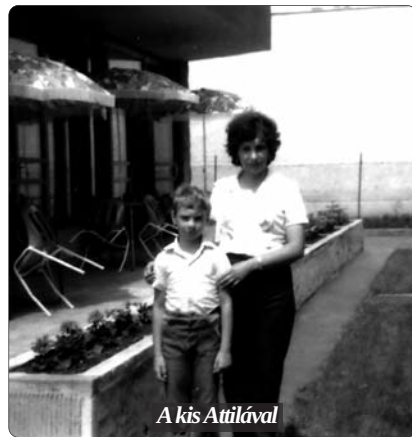
Így indultam el 1994. szeptember 4-én, egy vasárnapon Biatorbágyra. Amikor leszálltam a vonatról, az ott várakozók közül megkérdeztem egy idős asszonyt, hogy hol kell várakozni a mikrobuszra azoknak, akik a csendeshétre mennek. Belém karolt, és kérdezte, hogy: „Most jöttél először?” Mondtam, hogy igen. Bemutatkoztunk egymásnak. *Müller néni* – így hívták – csendesnapra jött, aztán az alkalmon maga mellé ültetett. A szeretetről volt szó *János evangéliuma* alapján, és én azt már végigsírtam. Az Úr Jézus annyira közel jött hozzám, megmutatta, hogy miféle szeretet van bennem. Már azon a napon teljesen összetörtem, csak sírtam, sírtam. Mert azzal szembesültem, hogy én is olyan vagyok, hogy aki engem nem szeret, annak hátat fordítok. Ahogy a volt férjemnek még a köszönését sem fogadtam. Imádkoztam a *Miatyánkban*: „És bocsásd meg a bűneinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.” – hát én nem tudtam a *Gyurinak* megbocsátani, hogy elhagyott bennünket, és amikor én mégis így imádkoztam, ezzel átkot kértem az életemre, nem áldást. Amikor *Margitka* elköszönt, azt mondta: „Drágám, imádkozom érted.” Csodálatos volt tudni azt, hogy vannak, akik értem imádkoznak.

A hétfő reggeli áhítaton a tíz bélpoklos történetével folytatódott a csendeshét. Meszszire álltak a leprások. Mert aki bűnben él, az tisztátalan. Az nem mehet az Úr közelébe, mert poklos. Bűnös az élete. Annyira rám terhelődtek ezek, hogy minden bűnöm sorba jött föl. Volt ott egy gyöngyöspatai asszony, egymás mellett ültünk az alkalmakon, most már drága lelki testvérem. Sétáltunk a fák között, és jól kitértük a panaszunkat egymásnak. És *Trausch Liza* néni rólunk beszélt az igehirdetésen. Összenéztünk *Rózsikával*. Valaki meghallotta, mit beszélünk? Hát nem volt ott senki! Igen, de az Úr tudta, hogy mi van a szívünkben, a gondolatainkban, mert Ő a szívek és vesék vizsgálója. Egy másik, ceglédi lelki testvérünk úgy emlegetett bennünket, hogy a két síró.

Bejelentkeztem *Liza* nénihez lelki beszélgetésre. Mondták, hogy jaj, nagyon kemény, ne menjek. Le akartak beszélni, de Isten bennem azt munkálta, hogy menjek csak minél előbb. Írogattam a bűnlistámat kis cetlikre, amik jöttek föl bennem. Sok-sok kis cetlit írtam tele. Isten megmutatta nekem,

hogy elveszett állapotban vagyok. Hogy milyen kegyelemre szoruló nyomorult ember vagyok, aki a közelébe se mehetek az Úrnak, mert szennyes az életem. De *Liza* néni nem hívott.

Aztán este szólt a kegyelem, a 103. Zsoltár: „Áldjad én lelkem az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét. Áldjad én lelkem az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről. Aki megbocsátja minden bűnödét, meggyógyítja minden betegségedet. Aki meg-

A kis Attilával

váltja életedet a koporsótól; kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged.” „Mert amilyen magas az ég a földtől, olyan nagy az ő kegyelme az őt félők iránt. Amilyen távol van a napkelet a napnyugtától, olyan messze veti el tőlünk a mi vétkeinket. Amilyen könyörülő az atya a fiakköz, olyan könyörülő az Úr az őt félők iránt.”

És milyen csodálatosak voltak az énekek! Az egyik ének ez volt:

„Jézus Krisztus erre megy. Jöjj, szabaddá Ő tehet! Míg el nem ment, szólj Neki: Könyörülj! S Ő megteszi. / Nézd, megáll és szól neked: „Asszony, véled mit tegyek?” Mondd el minden bajodat, Szólj, amíg Ő üdvöt ad! / Ím, Uram, lásd, itt vagyok! Hú szerelmed rám ragyog. Törje össze szívemet, Örök üdvöt így nyerek! / Ó, mi boldog pillanat: Jézus engem elfogad! Irgalommal rám tekint, Bűneim lemosva mind.”

Annyira közel jött hozzám az Úr, annyira nekem volt elkészítve ez az alkalom! És *Rózsikának* is, és még sokan másoknak is! Csütörtökön végre bekerültem *Liza* nénihez. Sokat vártam erre, de tudta az Úr, hogy miért kell várni. Engem már úgy gyötörtek a bűneim, alig vártam, hogy bejussak, de az Úr várakoztatott még, mert szerda délután az okkult bűnökről volt szó, és az Úr ezeket is az eszembe juttatta. Hogy álmokönyveket olvastam, hogy természetgyógyászhoz mentem, aki ingával gyógyított, és sok mást is cselekedtem, ezek is megkötöztek engem. Pedig az Úr megmondja az Igében, hogy: „mind útálja az Úr, aki ezeket műveli, és ez ilyen útálatosságokért űzi ki őket az Úr, a te Istened te előled” (V.Móz. 18:12.).

Liza néni szólított, kinyílt előttem az ajtó, és kinyílt előttem a világ. Amikor bementem, dehogyan volt kemény hozzám! Jött énbőlőlem,

JÉZUS MONDJA

Egyedül vagy? – Ott vagyok veled.
Nincs kihez szóljal? – Beszéljess velem.
Nem tudsz aludni? – Imádkozál.
Fáj a magány? – Hagyatkozz rám.

Nincs ki szeressen? – Szeretlek én.
Bántanak, megszólhatnak? – Megértelek én.
Elhagyott mindenki? – Én veled vagyok.
Beteg és fáradt vagy? – Gyógyítód vagyok.

Hozzám jöhetsz, amikor érzed,
Nem bírod tovább, nehéz az élet.
Hozzám jöhetsz, én mindig várlak,
Szívem ajtaja feléd kitarva.

Fontos vagy nekem, nagyon szeretlek,
Meghaltam érted ott a kereszten.
Ne hordoz tovább egyedül a bajod,
Keresztem alatt lerakhatod.

Add kezedet – fogom erősen.
Add szívedet – tisztítja vérem.
Add életed, s érte cserébe
Örök életet adok tenéked.

csak mondtam, mondtam, mondtam. Ő pedig imádkozott értem térdre borulva. Ő annyira az Úr szemével látott, hogy még arra is rákérdezett, amit gyerekkoromban cselekedtem rosszat. Rámutatott az Úr, milyen nyomorult bűnös ember vagyok. Hogy a sértődékenységgel, a dacokkal, gőgömmel megfosztottam a gyermekemet az apai szeretettől. A fiamnak is szüksége lett volna apára, szüksége lett volna családra. Kérdezte *Liza* néni: „Küldött a fiad?” Mondtam, hogy: „Nem”. „De biztos imádkozik érted!”

A megtérési ígém az volt, hogy „Vigyázzatok, meg ne vessétek azt, aki szól” (Zsid. 12:25.). Magyarozatként azt kaptam, hogy: „Könnyen vetjük meg és kritizáljuk azt az embert, aki szól, pedig lehet, hogy Isten megbízásából szól, és akkor Őt kritizáld.”

Én olyan felszabadultan jöttem haza, olyan boldogan! Olyan lelki békém volt! Az volt utána a kedves ígém, hogy: „De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!” (Józs 24,15) Most is csak egyetlen félelmem van, hogy bármi jön is az életembe, bármilyen nyomorúság, el ne szakadjak az Úrtól. Amikor hazajöttem, már együtt tudtunk imádkozni *Attilával*. Elmondtam *Pap Lászlóné Erzsike* néninek, hogy engem is megmosott az Úr Jézus Krisztus a drága vérével, és én is kaptam fehér ruhát Tőle. Borzasztóan örült neki. Írtam *Maczi* tiszteletes úrknak is levelet, leírtam, hogy milyen nagy dolgot cselekedett velem az Úr. Visszaírt, hogy: „Drága *Íbolykám*, menj és mondd el a teidnek!” Mentem is én mindenfelé, hogy elmondjam mindenkinek. Összetalálkoztam a volt férjemmel, és mondtam neki: „Bocsáss meg, Gyuri, hogy nem voltam jó feleséged! Az Úr megmutatta nekem, hogy milyen önző szeretet volt az én szívemben. Mert én csak azt vártam, hogy kapjak, de adni nem adtam szeretetet.” És elmondtam

neki is találkozását az Úr Jézussal. Azt hitte, megbolondultam, de aztán azt mondta, hogy: „Igen, mind a ketten elrontottuk az életünket”. Már nem én voltam a fontos. Már nem azt vártam, hogy éhhezám szóljanak, hanem hogy én szóljak másokhoz.

Persze aztán jött az ordító oroszlán, jöttek a nehezek, jöttek a bajok, de nem zúgolódtam már, azt mondtam: „Legyen, Uram, a Te akaratod szerint, mert Te jobban tudod.” Ahogy jobban tudta akkor is, amikor a nagy árvízzel idehelyezett minket Pomázra, hogy új életet kezdjünk, hiszen ha ott maradunk, a vallásos életünkkel, ki tudja, talán kárhozatra jutunk. Csak az Úr tudja.

Jött először édesanyám betegsége és halála, majd édesapámé. Imádkozó szívvel voltam mellettük, amikor fogtam a kezüket utolsó óráikban. Aztán 1996-ban közölte velem az orvosom, hogy nem tudják már gyógyszerrel megállítani a pajzsmirigy túlműködését, csak egy drasztikusabb sugárkezeléssel. Akkor megint a félelem akarta beuralni magát a szívembe, hogy mi lesz a gyermekemmel, ha egyedül marad. Az Úrhoz imádkoztam: „Tudom, Uram, hogy Te velem leszel”. Egy lelki testvérem Debrecenből írt nekem, akivel Biatorbágyon ismerkedtem meg, és anélkül, hogy bármiről is tudott volna, azzal az igével köszöntött névnapom alkalmából, hogy: „*hívj segítségül engem a nyomorúság idején, én megszabadítlak téged és te dicsőítes engem*” (Zsolt. 50:15.). Hát ez nem az Isten kegyelme volt? Julika nem tudta, hogy nekem milyen nyomorúságom van, mi akarja meggyötörni az én testemet, lelkemet. Én minden bibliaórán ott voltam, minden alkalmat megragadtam, hogy halljam Isten szavát. Most azonban elmaradtam, és mivel Pap Lászlóné Erzsike néni nagyon számon tartotta, hogy akik bibliaóra-ra jártak, és nem jöttek, tudja róluk, mi van velük, *Marosszéki Ica* eljött hozzám, hogy érdeklődjön utánam. Mondtam neki, mit közölt velem az orvos. Együtt imádkoztunk. Ahogy tanácsol minket az Úr: „*Beteg-e valaki közöttetek? ... imádkozzanak érte*” (Jak 5,14). Azóta is dicsőítem az Urat, mert meggyógyított. Még gyógyszer sem kell szedni.

Egy másik alkalommal visszarendeltek egy mammográfiái vizsgálatra. A munkahelyemre telefonáltak be, hogy menjek, mert baj van, találtak valamit. Attila mindjárt meglátta rajtam, hogy fájdalom, keserűség van a szí-

vemben. Azt mondta: „Gyere, édesanyám, imádkozzunk!” Imádkoztunk. Másnap, amikor mentem a vizsgálatra, ez az ige volt a napi ige: „*Mivel megtartottad az én békétűrésre intő beszédemet, én is megtartalak téged a megpróbáltatás idején, amely az egész világra eljő, hogy megpróbálja e föld lakosait. Imé eljövök hamar: tartsd meg ami nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat.*” (Jel. 3:10-11.) Nekem ez annyira szívet melegítő volt akkor. Elmentem a vizsgálatra, és kiderült, hogy téves volt a diagnózis.

Egy másik alkalommal, amikor ismét Biatorbágyon voltam, ezt az ígét kaptam: „*Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül, és a te atyádnak házából, a földre, amelyet én mutatok néked.*” (I.Móz. 12:1.) Nem értettem, hogy mit akar az Úr ezen az ígén keresztül nekem üzeni. Hogy nem jó helyen vagyok? De aztán azt mondta nekem Liza néni: „Drága lelkem, téged szolgálatra hív az Úr!” És azután ahova Isten Szentelke hívott, mentem szolgálni. Mikor elfogadjuk az Úr Jézus Krisztust, Isten Szentlelkét („A Szentlélek száll terád”), akkor Isten kitárukozik előttünk. Ahogy olvasom a Bibliát, egyre jobban megismerem az Urat, felfénylik előttem az Ő nagysága, az Ő hatalma, az Ő szíve, és magamat egyre kisebbnek érzem. Hálás vagyok az Úrnak a nehezékért is, mert ezek is a javamat szolgálták. Mert egyre jobban Belé kapaszkodom, és egyre inkább Ő tölti be a szívemet. Úgy imádkozom, hogy „Uram, tégy zárat az én számra, hogy elmélyedjek a Te igédben, hogy csak a Te szavadat halljam.” Amikor nem értem az ígét, akkor is imádkozom, hogy „Uram, segíts meghallanom a Te szavadat, tisztítsd ki a szívemet, a gondolataimat, hogy megértem, mit akarsz nekem mondani az ígén keresztül”. És azért is imádkozom, hogy mindig csak Tőle való szó jöjjön ki a számon, ne üres fecsegés és üres beszéd, hanem mindig csak az, ami az Úrtól való, ami építő és hasznos.

Szerettem volna a testvéreimet is oda szeretni az Úrhoz, de ő az italtan kereste élete gondjaira a megoldást. Minél jobban akartam, hogy megismerje az Úr Jézust, annál továbbra került Tőle. Nagyon ellenszegült az Úrnak, és minél betegbb lett, annál inkább. Amikor beszéltem neki a megtérésemről, azt mondta: „Nem szégyelled magad, húgom, megtagadod a vallásodat?” Valami ilyesmit mondott. Mondtam: „Nem, Karcsi! Csak megismerem azt az Úr Jézus Krisztust, Aki az életét adta értünk! Te érted is, én értem is. És én elfogadtam a kegyelmét. Te is fogadd el!” Egy idő után egyszer azt mondta, hogy: „Már majdnem megtérítettél, húgom!” Nagyon imádkoztam érte, mikor súlyos beteg lett, hamarosan meg is halt. Az Úr nem engedte, hogy hátat fordítsak a bátyámnak. Mellette voltam, és imádkoztam érte, hogy:

„Uram, ne hagyj őt elveszni”. Halála előtti napon kértem őt, hogy: „Karcsi, tedd az Úr Jézus kezébe az életedet. Mondd ki!” És végül ki tudta mondani! Békességgel ment el, és tudom, hogy az Úrnál van. Mert nekünk ima-meghallgató Urunk van. Vessük a bizalmunkat az Úrba!

Amikor elbuktam, mindig mentem Pap László tiszteletes úrékhoz. Nagyon fontos, hogy legyen egy lelki testvérünk, akivel együtt járulunk az Úr elé, mert oda kell vinni! Meghallgatja az Úr a csendes imádságunkat is, de fontos egy testvérel odavinni az Úr elé. Amikor egyszer Tőle kérdeztem, miért buktam el megint, azt az ígét kaptam, hogy: „*Mindenkor örüljétek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akaratja Jézus Krisztus által a ti javatokra.*” (1Thesz 5,16-18) Az Úr ezzel adott világosságot, hogy azért vannak a bukások, mert kevés a szívemben a hála. Gáncsol a gonosz, de figyelmeztet az Úr az ígén keresztül, hogy: „*Vigyázzatok arra, hogy az Isten kegyelmétől senki el ne szakadjon; ne hogy a keserűségnek bármely gyökere, fölnevekedvén megzavarjon, és ez által sokan megfertőztetessenek.*” (Zsid. 12:15.) Annyi mindenre tanít minket az Ígén keresztül az Úr! Adjunk hálát így: „*Köszönöm, Uram, hogy elestem, de Te felemeltél.*” Mindenért hálásnak kell lenni, és bízhatunk abban, hogy mindenre el van készítve az Úrnál a megoldás. És biztat, hogy: „*Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened!*” (Ézs 41,10)

Nekünk nem kell teológusnak lennünk, csak adjuk át a szívünket, az életünket, az akaratunkat az Úrnak! Igen, az akaratunkat, a nagy énünket tudjuk odatenni az Úr Jézus keresztje alá nap mint nap! Szükség, hogy nap mint nap újítsa meg bennünket az Úr. Hogy ne készületlenül találjon minket, és ne a csüggedés, a keserűség növekedjen fel a szívünkben. Az őemberünk mindig próbál bennünk erőre kapni, de nekünk nem szabad engedni. Isten az ígén keresztül figyelmeztet: „*Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!*” (1Kor 10,12) Imádkozni kell! El kell mondani mindent az Úrnak!

Ne úgy tekintünk az Úrtól távol lévőkre sem, mint ellenségeinkre, hanem olyan emberekre, akiket még tud a gonosz használni. Ne hagyjuk, hogy egymástól elszakadjunk! Imádkozzunk, hogy: „Urunk, állíts helyre bennünket.” Mert ha gyengül a hitünk, eltávolodunk az Úrtól. A gonosz munkája, hogy emberi kapcsolatok megszakadnak. Isten nem ezt akarja. Isten azt akarja, hogy szeretetben, békességben éljünk, és azt mondja, hogy bocsássunk meg az ellenségeinknek, vagyis azoknak, akiket annak tartunk. Pedig nem ők az ellenségeink, hanem a gonosz az, aki azon van, hogy elbuktasson bennünket. Mert tényleg úgy van, ahogy az ígében áll: „*vigyázzatok, mert ellenségetek, az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el!*” (1Pét 5,8).

Sokat beszélgetek emberekkel, akik rászorulnak a mi szavunkra. Nagyon sokan vannak, akik rászorulnak. Akikkel meg kell ismertetnünk, milyen drága kincset kaptunk – Jézus Krisztust. Becsüljük meg Őt!

Puskás Attila

AKINEK VAN, ANNAK ADATIK

Jótekonysági hangverseny – 2015. november 7.

Templomunk megújítása három éve kezdődött el és a befejezéséhez közeleg. Ahhoz, hogy teljesen elkészülhessen, még tetemes összegre van szükség, ezért szervezett kórusunk egy jótekonysági hangversenyt, hogy ha kevés is, de ennek bevételével is hozzájárulhassunk a költségekhez.

Szombat délután 15 órára hirdettük meg a hangversenyt, melyre meghívtuk a római katolikus Szent Cecília Kórust, akik azonnal igent mondtak a meghívásra, valamint a Teleki-Wattay Zeneiskola kórusát. Ők szintén résztvevői minden városi rendezvénynek. Tisztában vannak vele, hogy a lelki épülés és a városépítés kézen fogva jár, és ha hozzájárulnak mindehhez, öröm költözik a szívekbe. Tehát ők is azonnal elfogadták a meghívást.

Először Nyilas Zoltán lelkészünk, eszperes úr köszöntötte a kórusokat, a városvezetőket és a hallgatóságot. Bevezetőjében röviden összefoglalta a megújítás költségeit. Összesen 19 millió forintot is meghaladó kiadással kell számolni a teljes befejezésig. Felsorolta, hogy mennyivel járult hozzá a gyülekezet, az Észak-pesti Egyházmegye, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a város stb. A torony befejezéséhez még 6 millió forintra van szükség. Végezetül megköszönte mindenkinek a támogatást.

Egy rövid áhítat következett. Elénekeltek a 286. dicséretet, majd Pál apostol Timóteushoz írt első levele alapján tartotta az igemagyarázatot, amit himnusz formában írt meg az apostol, és amelyben a kegyesség titkait fejtegeti. Isten elküldte egyszerűült Fiát, aki felvállalta az emberi testben való létet, a kiszolgáltatottságot. Jézus Krisztusról biztosan tudjuk, hogy meghalt, harmadnapon feltámadt és felment a mennybe. Az emberek hittek benne szerzte a világban, és ma is minden keresztyén embernek Ő a fundamentuma. Adj a Isten, hogy mi is felvállaljuk hitünket, és ennek szóval és énekkel is adjunk hangot. Az imádság után az előbbi ének utolsó két versszakát énekeltek el.

A hangverseny első számaként Orbán János, kórusunk tagja adott elő egy szép éne-

ket gitár kísérettel: Mindnyájan eltévedtünk, Saját utunkra tértünk, és a refrén: Jézus, Jézus, Jézus.

A Psalmus kórus ez alkalomra kiválasztott darabjait *Holtságné Csipán Ágnes* mutatta be. Öröm van nálad: Johann Lindemann 1598-ban írt éneke Túrmezei Erzsébet fordításában hangzott el. A költő, műfordító, diakonissza ismert személyisége a hazai vallási irodalomnak. Giovanni Gastoldi zeneszerző dallama alapján énekeltek. Hűséged végtelen, Atyám nagy Isten: így kezdődik William Henry Monk 19. századi angol zeneszerző műve. Az ének szövegét Gerzsenyi László fordította. Zengd Jézus nevét zengd világ, Őt angyalok áldjátok: Pál apostol kolosszébeliekhez írt levele alapján keletkezett a mű szövege. A 468. dicséret három szövegre fordított formában hangzott el. *Máthé Zoltán* beosztott lelkészünk színesítette szolgálatunkat oly módon, hogy az énekek között Sántáné G. Sára: Hála-skála című versét mondta el. Kórusunkat *Blaskóné Timár Eszter* vezényelte.

Következett a Szent Cecília Kórus. A műsorközli elmondta, hogy többször látták, amikor a mi közösségünkben szolgáltak, hogy a gyülekezeti tagok amikor megérkeznek a helyükre, egy rövid ima után foglalják el a helyüket. Ez a katolikusoknál is így történik, általában három „Uram irgalmazz” és még további ima következik. Karvezetőjük most is *Siláher Miklós* karnagy úr volt. Első énekük a Glória második tételéből: Dicsőség a magasságban Istennek. Ezt követte Halmos László H-moll mise első tételéből a Kyrie, melyet latin szöveggel énekeltek. Majd a 261. zsoltáros-dicséret háromszólamú feldolgozása következett. Az összekötő szövegben elmondták: ismeretes, hogy amint a reformátusoknál október 31-e a reformáció napja nagy ünnep, a római katolikusok november 1-ét, mindenszentek ünnepét, és a halottak napját ünneplik hasonlóképpen. Pál apostol szavaival vezette be a következő éneket: imádkozunk, hogy mihamarabb mennybe menjenek, akik keresik az utat, amely egy olyan hely, melyet szem nem látott, fül nem hallott, emberi ész fel sem foghat. Adj nekünk Uram békét, azaz: Dona nobis pacem! Te vagy fényes csillagom, ó jöjj – énekeltek ezután, mivel lelkileg már készülünk az Úr eljövételére. Katolikus testvéreink most is tiszteletben tartották a reformátusok Solus Christus hitvallását, és Mária-énekeket nem szólaltattak meg.

Cseri Anna fuvola szólója szintén szépen hangzott a pomázi templomban, kedves szín-

feltja volt a hangversenynek. Gounoud: Ave Maria című művét adta elő, zongorán kísérte *Méhes Imre* tanár úr.

Ezután a Teleki-Wattay Művészeti Iskola vegyeskara következett, Méhes Imre vezényletével. Mivel latinul énekeltek, egy rövid ismertetőt tartott az énekelte szövegekről. Vagyis: Ez hely Isten által készített; majd a 149. zsoltár feldolgozása: Énekeljétek új éneket. Bach motetta részletek következtek, melyek vallásos tárgyú szövegre írt többszólamú kórusművek. Johann Sebastian Bach 1723-ban a lipcsei Tamás templom főigazgatója lett, itt komponálta ezt a művét, melynek alapjául Pál apostolnak a római-beliekhez írott levele szolgált. Nyitó korál: Jézus, én békességem. A korál régi protestáns egyházi népénekek voltak, melyeket Bach nagyon kedvelt, és gyakran feldolgozta őket négyszólamú kórusokra. Következő tétel: Jó éjszakát és Távozzatok gyászos lelkek, Jézus jön az én örömöm.

Befejezésül a közös mű következett: Antonin Dvořák Újvilág szimfóniájából az Égi szent béke jöjj. Csodálatos befejezése volt ez a hangversenynek, hisz most igen-igen nagy szükség lenne arra, hogy imánk meghallgatásra találjon.

Végezetül a lelkészünk megköszönte a szolgálatot a résztvevőknek, és mindenkit a gyülekezeti terembe invitált egy kis beszélgetésre, vendégfogadásra.

El kell mondanom, hogy kórusunkból hiányzott két kórustag: a *Takács házaspár*. Igen, hiányoztok! Nemcsak az énekeketek hiányzik, mellyel oly lelkesen dicsértétek a mi Urunkat, hanem a személyiségetek is. Hiányzik Laci, aki mindig figyelmeztetett bennünket, hogy mosolyogjunk, hisz öröm az Isten dicsérsni énekekkel. Hiányzik a versmondása, melyet olyan szépen választott ki és mondott el egy-egy szolgálaton. Az énekeink ismertetése szintén tőle volt hallható. Hiányzik a jó kedélye, amivel felrázta a társaságot, ha a próba vége felé lankadni, fáradni látszott a társaság. Hiányzol Zsuzsa, aki tizenhét évig voltál a kórusunk titkára, és mindent el tudtál intézni, precízen, pontosan. Nem volt olyan feladat, aminek megoldására ne elsőként jelentkeztél volna. Zsuzsa telefonált, megrendelt, egyeztetett, a vendégfogadásokat szervezte, buszt rendelt az utazásokhoz, megpróbált mindenki problémájához igazodni, észben tartott mindent, ami a kórus működéséhez szükséges. Ment is minden gördülékenyen. Senki nem tudja, hogy ebbe mennyi energiát kell befektetni, de ő Istentől kapott nagyszerű rátermettségével mindent meg tudott oldani. Köszönet érte sokszorosan! Visszavárunk benneteket! Pihenjétek ki a nehézségeket, aztán gyertek vissza közénk! Veletek lesz teljes a kórus, és zengjünk ismét együtt: Énekeljétek az Úrnak és áldjátok az Ő nevét!

Andrási Jánosné Marika

MEGÚJULT AZ ISTEN HÁZA

Gyülekezetünk az ezredforduló óta szinte szünet nélkül építkezik. Az eleink által ránk hagyott, hitéletünk fizikai kereteit biztosító épületeink a mi időnkben értek meg a felújításra. A gyülekezeti ház, a parókia nem kis volumenű építési, felújítási munkái után templomunk belső - külső megszüpítését tűzte ki célul gyülekezetünk.

Templomhajónk 1814-ben, a hozzá épített torony 1828-ban készült el. A 200. évfordulóra Isten kegyelméből most megvalósult a nagy álom. Egyedül Istené a dicsőség, hogy az álomból immár valóság lett.

Kik voltak Urunk „eszközei” e nagy munkában? Először is köszönet illeti *Nyilas Zoltán* vezető lelképászorunkat, hogy fáradhatatlanul utánajárt az adminisztratív előkészítési, tervezetési, szervezési munkáknak, és nem kevésbé az anyagi források felkutatásának. Ez utóbbiak biztosítása négy évet igényelt.

A *Kocsis Ágnes* építészmérnök – gyülekezetünk aktív tagja – által készített homlokzati felújítási terv alapján a Pest Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Kulturális Örökségvédelmi Osztálya 2012. március 10-én adta ki az építési engedélyt. Ezidőben forrásaink ugyancsak szerények voltak, ezért kénytelenek voltunk a munkákat szakaszolni, hogy eleget tegyünk a munka megkezdésére vonatkozó hatósági előírásoknak.

Legkisebb anyagi igénye az építési terület kialakításának volt, így az előregedett, és a templom állagát is veszélyeztető fenyőfák alpin technológiával való kivágására került sor 2013. május elején. Nagyságrendileg 135.000 Ft-ba került.

Az eredménytelen pályázatok után pusztán a saját forrásaink nem engedték a munka felgyorsítását. Így 2013. augusztusában a templomablakok cseréjével folytattuk. A precíz, jó minőségű munkát *Nagy Sándor* asztalos mesterek köszönhetjük, aki – családjával együtt – ugyancsak aktív gyülekezeti tagunk. Az ablakok cseréje 2.830.000 Ft-ba került.

Szintén szerényebb anyagi igényű munkával folytattuk a felújítást 2013. novemberében, a kerítésoszlopok és egyéb köves, műköves egységek restaurálásával. A 2014 pünkösdjére befejezett munkák 970.000 Ft kiadást jelentettek.

Az egyházmegye 4,5, az állam 6,8 és az önkormányzat 1 millió forint összegű támogatásával, valamint gyülekezeti tagjaink jó szívvel adott adományaival ez év júliusára teremtődött meg annak anyagi feltétele, hogy a homlok külső megújítása megtörténjen. A munkaterület átadása július 29-én történt meg.

Az Örökségvédelmi Osztály a felújítás

kapcsán műemléki szondázó kutatást írt elő, mely a templomtestre és a toronyrészre vonatkozóan 335.000 Ft költséget jelentett. A munka során az eredeti elképzelésekkel szemben kőig / tégláig le kellett venni a vakolatot, ami mintegy 60 %-kal növelte az anyagigényt. Hatósági előírások alapján át kellett építeni a villámhárító rendszert. Jelentős többletmunkák szükségessége merült fel a bádogozás területén. Az eredeti kivitelnek megfelelően kellett a torony zsalugáteres ablakait kialakítani. A falfületek festésére a műemlékvédelmi technológiai előírásoknak megfelelő festéket kellett felhasználni. A műkö lábázat tisztítására javítására a befejező fázisban került sor. A munkát generálkivitelezői struktúrában a SZENÉTE Kft végezte, *Molnár Zsolt* vezetésével. Alvállalkozóként *Nagy Sándor* és *Böszörményi Géza* (BG Maler Kft.) testvéreink vettek részt az asztalos és a festési munkákban. Munkájukat ezúton is köszönjük.

A villámhárító átszerelését *Malmos Attila* és *Nagy Attila* presbiter testvéreink Isten dicsőségére felajánlva végezték el.

A munkavégzés folyamán a műszaki ellenőri tevékenységet *Jakab László* látta el, példamutató lelkiismeretességgel.

A kivitelezés a tervezői, műszaki ellenőri díjakkal, többletmunka költségekkel együtt mintegy 16.000.000 Ft-ba kerültek. A korábban felsorolt költségekkel együtt a felújítás bruttó 20.300.000 Ft kiadással járt. Köszönjük gyülekezeti tagjainknak az eddig beérkezett 7.400.000 Ft adományt.

Dr. Nagy István Péter presbiter, építési koordinátor

RÉGI HISTÓRIÁK

50 ÉVE TÖRTÉNT Generális vizitáció 1965. november 14-én

Jegyzőkönyv, mely felvételre a pomázi ref. egyházban 1965. nov. 14-én tartott Generális vizitáció alkalmával.

Sokáig emlékezetes nagy és szép nap volt a pomázi ref. egyházban 1965. nov. 14-én, amikor is Ft. Szamosközy István úr, a dunamelléki e.k. püspöke végzett hivatalos püspöklátogatást közöttünk. Kíséretben voltak I. Madarász Lajos esperes, Dr. Mészáros István e.m-i gondnok. Jelen voltak a pomázi és a fiókegyházbeli presbíterek kivétel nélkül.

A zsúfolt templomban püspök úr hirdette az Igét, esperesünk pedig keresztelt. Regius L-né Erdélyi Mária Händel Fohászat énekelte.

A díszközgyűlésen a lelkész beszámolója után a püspököt köszöntötték: Dr. Szász Lajos tanácselnök Pomáz község nevében; esperes és e.m-i gondnok az északpesti e.m. nevében; továbbá Réz László presbiter a beteg gondnokunk helyett; Lugosi Imre r.k. plébános; Beskity István g.kel. szerb esperes, Mikler Gusztáv ev. lelkép.; Pásztor János

szentendrei ref. lelkész; Varga Andor b.kalászi, Dr. Takács László csobánkai és Papp István istvántelepi gondnokok. A püspök úr feleségét Dr. Benedek Ernőné köszöntötte az asszonyok nevében; Patay Géza és Erdélyi Piroska a gyermekek nevében.

A püspök elfogadta a lelkész beszámolóját, hálásan megköszönte az üdvözléseket és megalégedését fejezte ki a pomázi egyház élete és áldozatkészsége felett. A megújult templom és rendbetett egyházi épületek szolgálják továbbra is Isten dicsőségét.

A templomi ünnepséget, i.t-et, díszközgyűlést az egyház magnetofon szalagra vette fel, amelyről az bármikor újra végig hallható.

Presbitérium a püspök és kísérete számára közebedet adott a gyűl. otthonban, ahol Sárközi Károly a Hazafias Népfrent nevében köszöntötte a püspököt.

Regius Lajos Sárközy Elek Demeter József
jk.v. ref. lelkész

Amikor a Bibliában Pál apostol Timóteusnak, szeretett tanítványának írt első levelét olvassuk, azonnal szembeütünk, hogy az idősödő Pál apostol mennyire szívén viselte a fiatal Timóteus sorsát. Segítette őt tanácsaival, tanította Isten Igéjére, bátorította, erősítette őt, Timóteus pedig hálás szívvel fogadta, hogy a hit útján nincsen egyedül, van egy idősebb segítőtársa, akire mindig számíthat. Milyen jó, ha – nekünk felnőtteknek – vannak az életünkben ilyen Timóteusok, és milyen áldott dolog, ha ti találtok olyan támaszt és segítséget bennünk, felnőttekben, mint Timóteus Pál apostolban.

Tudjuk, hogy Timóteus ebben az időben az efezusbeli gyülekezetnek volt az igehirdetője. Ezért hallhatunk a neki írt levélben sok gyakorlati tanácsot arról, hogy milyen legyen a gyülekezet élete, a lelkészek, a vezetők, a diakónusok szolgálata. A gyülekezet felépítésén kívül sok időt szánt arra is, hogy milyen fontos az igaz tanítás továbbadása, vagyis az, ami valóban Istenről szól: az Ő szeretetéről, igazságáról, ami megjelent az Úr Jézusban.

Nagyon fontos, hogy az igaz tanítást megismerjük és megéljük. Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy nagyon sok eltérő és hamis tanítás vesz körül bennünket. Ez mindig is így volt. Sőt, a Biblia szerint egyre inkább így lesz. Jézus éppen ezért így imádkozott főpapi imájában – értünk is: „*Atyám, nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.*” (Jn 17,15)

Sajnos sok hamis tanítás volt és van világunkban még a Bibliával kapcsolatban is. Hadd mondjak három olyan alap-tévtanítást, ami a Bibliával kapcsolatban terjedt el. Fontos ezeket ismerni, hogy tudjunk ellenük küzdeni.

Az egyik tévtanítás azt hirdeti, hogy Isten ígéje nem örök. Az idők változnak, a körülmények változnak, az emberek változnak, ezért a Bibliában sok olyan gondolat van, ami ma már nem aktuális, nem időszerű. Ezzel szemben a mi hitünk szerint Isten Igéje örök. Nem szabad ezt megkérdőjelezni.

A másik tévtanítás azt sugallja, hogy a Szentíráshoz hozzá lehet tenni, vagy abból el

lehet venni, vagy szemezgetni lehet igéiből. Éppen ezért veszélyes, ha valaki nem folyamatosan olvassa a Bibliát, hanem mindig csak felcsapja valahol és elolvass egy mondatot. (Persze egy-egy ige is lehet élet-átformáló segítség, de ha mindig csak így felütve valahol olvassuk a Bibliát, akkor nem látjuk meg az egész összefüggéseit.)

A harmadik nagyon veszélyes, ha nem a legveszedelmesebb tévtanítás, ami Jézus személyét nem helyesen értelmezi. Azt tanítja, hogy Jézus csak egy próféta volt, vagy azt, hogy igazából, valóságosan nem is lett emberre.

Ezek nagyon rossz, hamis tanítások. Küzdjetek, harcoljatok ellenük, ne engedjétek be a szívetekbe. Pál itt azonban még valami másról is szól. Így fogalmaz: „*A szentségtörő és vénasszonyos meséket pedig utasítsd el!*” (1Tim 4,7). Mik is ezek? Mai fogalommal élve ezek a mítoszok, babonák.

Minden kornak megvannak a maga mítoszai, téves elképzelései, amiket a tudósok

így vagy úgy találnak ki, azután lehet, hogy néhány évtized múlva egészen mást fognak mondani, pl. az evolúcióról, vagy az ősröbbségről.

Mit nevezünk babonának? A babonák látszólag ártalmatlan butaságok, mégis nagy hatással lehetnek ránk. Annyi babona színezi az életünket, hogy szinte lehetetlenség felsorolni. Amikor kislány voltam mindig elfordultam, ha egy fekete macska akart átmenni előttem, vagy a barátnőmmel direkt nem léptünk rá az iskolában a 13. lépcsőfokra. Ha viszkedett a bal szemem, akkor arra gondoltam, hogy de jó, öröm fog érni, ha a jobb, akkor azt, hogy de kár, valami rossz hír, ha

az orrom, akkor az, hogy bosszúság ér majd. Nagyon sok buta babona van ma. Legjobb, ha egyáltalán nem veszitek komolyan ezeket, ha pedig magatokban azt találjátok, hogy egyik-másik fontossá lett számotokra, bátran kérjétek Isten segítségét, hogy bocsásson meg és szabadítson meg belőle. Bátran kérjétek lelkészetek, hitoktatótok segítségét is. Ne gondoljátok azt, hogy kinevetnek, vagy hogy nem vagytok fontosak. Ők arra tették az életüket, hogy a hit útján segíthessenek nektek.

Aztán ott vannak a horoszkópok. Izgalmas azzal közelíteni egy másik emberhez, hogy milyen jó: ha tudom a születésnapodat, akkor azt is tudom, hogy te milyen vagy. Nem lehet így sematizálni egy másik embert. Isten tud segíteni, hogy megismerjétek önmagatokat és egymást, hogy oda tudjatok figyelni egymásra olyan nyitott szívvel és szeretettel, ami azután a megismerést adja, de nem a horoszkóp által. Ma már szégyenkezve gondolok arra, hogy én magam is hosszú éveken át komolyan foglalkoztam horoszkóp-készítésekkel, és mindig azzal mentegtettem magamat, hogy én nem jósolok, csak az emberi természetet próbálok megismerni. Isten világosan tudtul adja: Ő gyűlöli a horoszkóp-készítést. Amikor ezt a lelkészem végre megértette velem, bizony nagyon szégyelltem magam és bánkódtam miatta.

A Biblia sokszor beszél az Igeről és minden szellemi dologról, mint táplálékról. Mindaz, amit magunkhoz veszünk a körülöttünk lévő szellemi tanításokkal – akár könyvek, filmek, számítógépes játékok révén – az mind táplálék. Hadd kérdezzem meg: mivel táplálkozol? Egészséges ételeket eszel? Vagy csak nassolsz, és nem törődsz vele, mi jut a gyomrodba? A táplálék nagyon lényeges, az egész életünkre kihat. Kihat a testi-lelki egészségünkre, a kedélyállapotunkra, sőt amivel táplálkozunk, nemcsak belülről formál, de kívülről is meglátszik rajtunk. Vajon mi sugárik rólad: a betegség vagy az egészség?

Vágysz rá, hogy egészséges legyél? Mit szeretnél, hogy mi jusson rólad eszébe a körülötted lévőeknek, ha rád néznek? Az, hogy csak árnyéka vagy önmagadnak, vagy az, hogy majd kicsattansz az egészségtől? Lehet, hogy a lelkünk azért beteg, fáradt és csüggedt, mert az Ige igazi tápláléka helyett a világ tévtanaival vagyunk tele? Nagy-nagy ajándék Istentől, hogy rá lehet eszmélni arra, hogy olyan dolgokat tartottam eddig fontosnak vagy jónak, amelyek kifejezetten károsak. Kegyelem az, amikor valaki erre rá tud ébredni és szeretne ezen változtatni.

Azt kérem tőletek: táplálkozzatok egészségesen, biblikusán, hallgassatok Isten szavára, és ne hallgassatok arra a sok butaságra, amit a világ felszínes közhelyei hirdetnek. Változtassatok az étrendeteken, ha még nem tettétek meg, mert csak az Ige az, ami egészséges, kiegyensúlyozott életet tud adni.

Pál apostol levelének másik fontos gondolata: „*a test sanyargatásának kevés a haszna, a kegyesség pedig mindenben hasznos*” (1Tim 4,8).

Szeretnék itt mindenkit megerősíteni, hogy ez nem arra szólít fel bennünket, hogy ezután ne járjunk teszi órákra, vagy ne menjünk el délután edzésre. Ellenkezőleg, Pál sokszor vett kifejezéseket a sportból. Ugye ismerősek ezek a bibliai igék: „*Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenyt?*” *Úgy fussatok, hogy elnyerjétek. Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlan. Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és szolgává teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemem.*” (1Kor 9,24-25)

Mert valóban nagyon fontos, hogy megtanuljunk küzdeni az életben, nagyon fontos, hogy megtanuljunk nemesen küzdeni, harcolni, még a hitünkben is. A sport – ha betartjuk a fairplay-t, vagyis a szabályszerű küzdelem elvét – erre tanít. Küzdök valamiért, megteszek mindent, hogy elérjem, magamat, a saját fizikai állapotomat is próbára teszem, erőről-erőre kapok, kilátástalan helyzetben sem adom fel, nem engedem, hogy kiszámoljanak, és ha csapatban sportolok, akkor együtt lélegzem a társaimmal.

Amikor hat éves voltam, egy felmérésen azt mondták: Neked futnod kell. Ettől fogva tizenkét éven át – vagyis a gimnáziumig – atlétizáltam. Országos versenyekig jutottam el. Isten megtanított arra, hogy jó időben, rossz időben, esőben, hidegben, szélben is kiálljak és lefussam a távot, hogy ne akarjam feladni, és a csapatomért mindent megtegyek.

A test sanyargatásának azonban **önmagában** kevés a haszna, a kegyesség az, ami mindenre hasznos. Mi is azonban a kegyesség? Hadd szemléltessem a sportból vett képpel: Lehetsz bármilyen jó sportoló, teheted önmagaddal szemben bármilyen magasra a léceket, ha eközben elfeledkeztél arról, Aki neked az erőt adta, Aki a lábadat adta, Aki a karodat adta, Aki az egészségedet adja, Aki új napra virraszt, hogy élj.

A test sanyargatása, az itt lévő görög szóval „gümnasztia” (ami azt jelenti, hogy gyakorlat, gyakorlat – ebből ered a mi gimnázium szavunk is), csak akkor lesz valóban hasznos, ha azzal Istennek tudunk hálát adni. A kegyesség, vagyis a helyesen megélt istenfélelem megtanít arra, hogy túllássunk önmagunkon, hogy meglásuk életünkben Isten jelenlétét. Akkor is ha győzöl, akkor is, ha veszítesz, Őneki tudd kimondani: köszönöm. (A „Végtelen hit” című filmben van egy nagyon megrendítő és tanulságos jelenet: Az egyik meccs után a főszereplők csapata – akik hitükkel Isten követik – nem tud győzni, mégis letérdelnek és így tudnak imádkozni: Urunk, köszönjük! Tiéd a dicsőség akkor is, ha nyertünk, és Tiéd akkor is, ha nem.)

Semmit sem ér a test sanyargatása. Úgy is mondhatnám, hogy akármilyen magasra tett mérce, akármilyen nagy teljesítmény, amit ki-sajtolsz önmagadból, Isten országában semmit sem ér, ha utána nem tudod kimondani: köszönöm Neked, Uram! Ezen felül azonban azt is jelenti, hogy az efezusbeli gyülekezetben voltak olyan téves tanítások, olyan hamis gondolkodásmódok – és ilyenek ma is vannak –,

amelyekről Pál írt. Isten nem azt akarja, hogy az Ő kérésein túl mi magunk találjunk ki olyan szabályokat, elveket, amiket Ő nem is kért, hogy azokkal bonyolítsuk, nehezítsük az életünket. Ilyen volt Pál korában az efezusbeli gyülekezetben a házasság tiltása, vagy bizonyos ételek tiltása. Persze ezzel nem azt akarom mondani, hogy a Biblia nem tilt dolgokat. Igenis tilt. A mi saját, jól felfogott érdekünkben tiltja, hogy lopjunk, hazudjunk, bántsuk egymást. Azért teszi, azért tiltja, mert szeret és meg akar óvni bennünket. Ugyan ki nem szólna rá saját kistestvéreire azon nyomban, ha egy ollóval próbálná elvágni a villany zsinórját? Isten azonban azt kéri, hogy ne tűzdeljük tele életünket feleslegesen olyan korlátokkal, tilalmakkal, amiket Ő nem vár el tőlünk. Tele vagyunk ám ilyen önsanyargató gondolat-rácsokkal, néha már észre sem vesszük: „Én erre nem vagyok képes.” „Ezt nem tudom megcsinálni.” „Ehhez én béna vagyok.” „Ettől én félek.” Ilyen gondolatokkal nehezítjük a magunk és a körülöttünk élők életét. Olyanok ezek a gondolatok, mint ablakon a rácsok. Börtönné lesz tőle az életed.

A jó hír azonban: Jézus el tudja venni ezeket a szívedből, hogy szabadá tegyen, hogy tehesd azt, ami valóban a dolgod. Jézus az örömet hozta el. Az evangélium – örömhír. Ezért jött el Őbenne Isten közénk. Ez a legfontosabb üzenet! Látják-e ezt rajtunk a körülöttünk élők?

Tudjátok, én mindig úgy képzelem az Úr Jézust, hogy Ő igazán tudott örülni. Leülni másokkal. Beszélgetni. Enni, inni, és közben odafigyelni arra, amit mondanak Neki. Hogy így segítsen rajtuk. Ott volt a közelükben. Nem vonult külön, megközelíthetetlenül. És nem sajnáltatta magát amiatt, hogy meg kell majd hálnia a legfájdalmasabb halállal fiatalon egy keresztfán.

Isten azt akarja, hogy az Ő szemével láss, és tudj örülni az életednek. Ha megérted: Ő adta, ott akar lenni veled minden pillanatodban, akkor ez az öröm ajándékként érkezik el. Ne büntessük, sanyargassuk magunkat, mint régen a fakírok, vagy a magukat ostorozók. Ő azt akarja, hogy Őbenne bízz, Aki Krisztusért megbocsát neked. Az az igazi kegyesség, ami ott van az Úr Jézusban elrejtve. Aki mindig mindent azért tett, hogy ezáltal segítsen, megmutassa, milyen kibeszélhetetlenül nagy az Isten szeretete és jósága. Ezért született, ezért élt, és ezért halt meg a kereszten.

Ha engeded, hogy Isten igazi táplálékkal tápláljon, ha engeded, hogy a lényegtelen helyett a Lényeges legyen a legfontosabb, hogy a sanyargatás, a panaszkodás helyett a hála és a köszönet legyen az első helyen, akkor Ő elkezd megváltoztatni az életedet.

Az igazi életet mutatja meg. Ezt jelenti itt a szövegben a „dzóé”; nem „biosz”. Ez a „dzóé” a hitben elrejtett élet. Ezt az életet a szíveddel kezded el élni, amikor a hiteddel igent mondasz Isten szeretetére. Amikor elgondolkodol egy bibliai igén, amikor meglátod a melletted lévőben nem az ellenfelet, hanem a veled együtt küzdőt. Itt a jelenlévő életedben, ami majd folytatódik az Isten országában, ha valóban mindvégig követed Őt. Adjunk hálát ezért a csodálatos lehetőségért! Ámen!

Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor ■
(Elhangzott 2015. november 9-én a Szentendrei Református Gimnázium kápolnájában)

EVANGÉLIZÁCIÓ CSOBÁNKÁN 2015. november 23-27.

Csere Máttyás lelkipásztor

A csobánkai gyülekezet idei evangelizációs hetén **CSERE MÁTYÁS** budakalászi református lelkipásztor hirdette Isten Igéjét az Apostolok Cselekedetei 16. fejezete alapján.

„Ki fontos Istennek?” Ezzel a címmel hirdette meg és hívta a csobánkai gyülekezetet az imaházába az Isten Igéjére szomjazó, szívbeli megújulásra vágyakozó testvéreket, érdeklődőket.

Az evangelizációs estéken elhangzott igehirdetések alapján arra a kérdésre, hogy ki fontos Istennek, egy másik kérdéssel lehetne válaszolni: ki nem? Éppen ezt mutatja be a Cselekedetek könyve 16. fejezete, amely oly gazdagon, mintegy szívárvány színkálaja mutatja be, hogy Isten szeretetében, gondolkodásába, figyelmébe milyen sokféleképpen beleférünk mi emberek. Egyetlen rövid fejezet mutatja meg azt, hogy a legkisebb megálázott rabszolgánytól kezdve a börtönparancsnokig, s közte mindenféle típusú, rendű, rangú emberekig, Istennek mindenkihez külön útja van, mindenkivel kapcsolatban csak rá jellemző személyes terve van, és Isten nem nyugszik addig, amíg az Ő szolgáin keresztül el nem juttatja Jézus Krisztus életéről, feltámadásáról, uralmáról szóló evangéliumát hozzánk. Isten Igéjében mindenki megtalálhatja a helyét. Erről tett bizonyosságot az evangelizációs estéken a lelkipásztor, akinek igehirdetéseit szerkesztett és rövidített formában a következő lapszámunkban olvashatják el a kedves testvérek.

Az alkalmakról készített hangfelvételek meghallgathatók gyülekezetünk honlapján.

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2015. október 25. ■ Konfirmálók bemutatása. Testvérgyülekezeti látogatás Verőcén.
 2015. október 31. ■ Reformáció ünnepe. A Kiránduló kör túrája.
 2015. november 7. ■ Jótékonyági hangverseny a pomázi templomban.
 2015. november 8. ■ Gyermekdélután. Presbiteri gyűlés.
 2015. november 22. ■ Gyermekeink szolgálata istentiszteleteinken.
 2015. november 23-27. ■ Evangelizáció a csobánkai gyülekezetben Csere Mátvás budakalászi lelkipásztor szolgálataival.
 2015. november 28. ■ A Kiránduló kör túrája.
 2015. november 29. ■ Csendes délután Csobánkán.
 2015. december 12. ■ A Baba-mama kör adventi jótékonyági alkalma.
 2015. december 13. ■ Gyermekdélután. Presbiteri gyűlés.
 2015. december 17. ■ A Psalmus kórus szolgálata a Dunaparti pszichiátriai osztályon.
 2015. december 19. ■ Idősek karácsonya.
 2015. december 24. ■ Gyermekkarácsony.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2015. december 25. ■ Karácsonyi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben.
 2015. december 26. ■ Karácsonyi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben 10 órától a pomázi templomban.
 2015. december 31. ■ Óévi istentisztelet 9 órakor a csobánkai imaházban; 18 órától a pomázi templomban.
 2016. január 1. ■ Újévi istentisztelet.
 2016. január 7. ■ Presbiteri gyűlés.
 2016. január 18-24. ■ Ökumenikus imahét Pomázon.
 2016. január 24. ■ Ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben. Délután hálaadó istentisztelet a pomázi templom megújulásáért Dr. Szabó István püspök úr szolgálataival.
 2016. február 7. ■ Választói közgyűlés Pomázon.
 2016. február 8-12. ■ Evangelizáció a pomázi gyülekezetben Dr. P. Tóth Béla lelkipásztor szolgálataival.
 2016. február 14. ■ Böjtfői istentisztelet úrvacsorai közösségben. Felnőtt konfirmáció. Délután a Psalmus énekkar szolgálata a Leányfalui Református Idősek Otthonában.

KERESZTELTŐ:

2015. november 15. ■ **Benkő Dániel.** Közöttünk szolgált Pályi Péter kisoroszi lelkipásztor.
 2015. november 29. ■ **Nagy András.**
 2015. december 13. ■ **Csaba Dominik.**

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2015. október 18-án elhunyt **Urbán Zoltán** (†65) testvérünk, temetése 2015. november 9-én volt a pomázi református temető kertben.
 2015. október 23-án elhunyt **Kilbinger Jánosné** (†88) testvérünk, temetése 2015. november 6-án volt a pomázi református temető kertben.
 2015. október 24-én elhunyt **id. Barcsa Béláné** (†94) testvérünk, temetése 2015. november 6-án volt a pomázi református temető kertben.
 2015. október 29-én elhunyt **Kirchknopf Edéné sz. Koronka Ildikó** (†70) testvérünk, temetése 2015. november 20-án volt a pomázi Wattay sírkertben.
 2015. november 10-én elhunyt **Kummer István** (†64) testvérünk, temetése 2015. december 11-én volt az óbudai temetőben.
 2015. november 11-én elhunyt **Bíró Sándor** (†62) testvérünk, temetése 2015. november 26-án volt a csobánkai ravatalozóból.
 2015. november 13-án elhunyt **Varga András György** (†53) testvérünk, temetése 2015. december 4-én volt a pomázi ravatalozóból.
 2015. november 15-én elhunyt **Vass Gyula** (†67) testvérünk, temetése 2015. november 20-án volt a pomázi ravatalozóból.
 2015. november 16-án elhunyt **Hajdu Ferenc** (†92) testvérünk, temetése 2015. november 27-én volt a pomázi ravatalozóból.
 2015. november 21-én elhunyt **Gál Ferenc** (†73) testvérünk. 2015. december 3-án tartottunk megemlékezést az óbudai temetőben.
 2015. november 28-án elhunyt **Spenik József** (†71) testvérünk, temetése 2015. december 7-én volt a pomázi ravatalozóból.

Imre Lejos rajza

Minden kedves testvérünknek Istentől megáldott, békés, boldog karácsonyt, és lelki növekedésben gazdag újesztendőt kíván az „Áldás, békesség!” szerkesztősége!

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan 2016. február 21-én jelenik meg

GYÜLEKEZETÜNK RENDSZERES ALKALMAI

Hétfő:	9.30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén) 17.00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon
Kedd:	18.00 kékkereszt alkalom Pomázon 18.00 bibliaóra Csobánkán
Szerda:	18.00 bibliaóra Pomázon
Csütörtök:	18.00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán
Péntek:	19.00 ifjúsági bibliaóra Pomázon
Vasárnap:	9.00 istentisztelet és gyermekistentisztelet Csobánkán az imaházban 10.30 istentisztelet és gyermekistentisztelet Pomázon a templomban, illetve a gyülekezeti házban

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
 Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – **Telefon:** 06-26-325-297
Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.
E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu
Honlapcím: http://www.pomaz.reformatus.hu

Gyülekezetünk számlaszámai:
Pomáz: 10918001-00000034-47170002
Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor
 (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila
 (e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor
 (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.
Adományokat köszönettel elfogadunk.

2015 - KÉPEKBE

„A templom és a gyülekezet a gyógyulásra váró lelkek kórháza, és nem a szentek üdülőhelye. Isten ebbe a megújult, szép templomba azokat hívja, akik gyógyulásra várnak, hogy bekötözze sebeiket és meggyógyítsa sebzett szívüket. Itt mindenkinek lehetősége van a gyógyulásra, aki valószínűleg hiszi Krisztus gyógyító hatalmát.”

Máthé Zoltán b. lelkipásztor